

MOODS OF TOUCH

opinnäytetyö tekstiilimateriaalien taktillisesta kokemisesta

LAB-AMMATTIKORKEAKOULU
Muotoiluinstituutti
Muotoilija
Muoti- ja vaateusuunnittelu
Kevät 2020
Järvinen Niina

Tiivistelmä

Opinnäytetyöni käsittelee tekstiilimateriaalien taktiilista kokemista sekä siihen liittyviä tunteita ja tuntemuksia. Pyrin selvittämään yksilön kokemusta materiaalien fyysisistä ominaisuuksista sekä niiden herättämistä tunteista ja assosiaatioista.

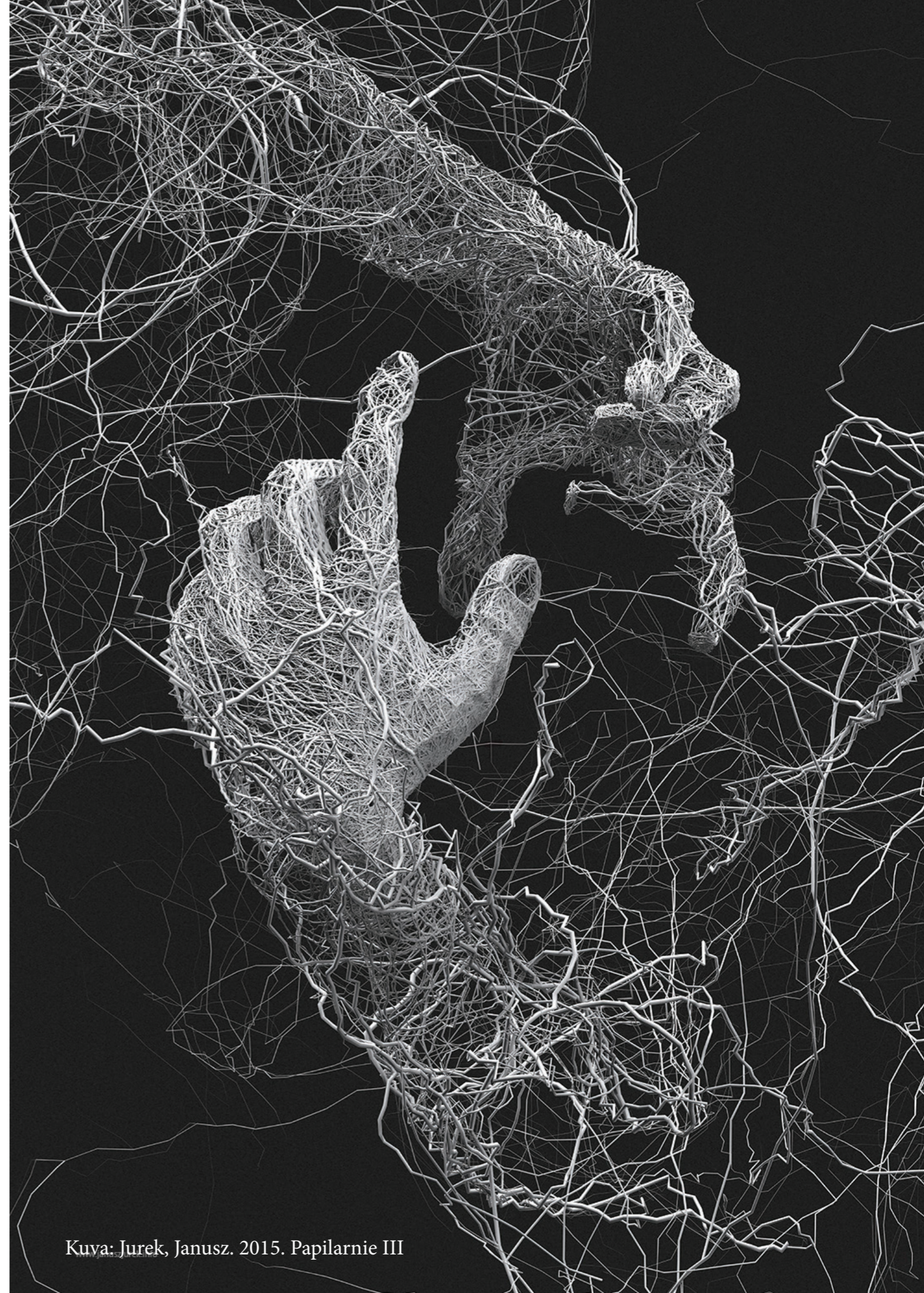
Tarkastelin niin mahdollisia yhtäläisyyksiä kuin eroavaisuuksia kokemisen luonteessa. Lisäksi opinnäytetyössäni luodaan katsaus siihen, miten tietoa tekstiilimateriaalien taktiilisesta kokemisesta voidaan soveltaa ja hyödyntää. Taustatutkimus koostuu kirjallisista lähteistä sekä tekemistäni haastatteluista.

Opinnäytetyömallistoni pyrkii ilmentämään materiaaleihin liitettyjä tunnetiloja visuaalisin keinoin. Malliston haasteena oli luoda yhtenäinen visuaalinen sekä taktiilisesti monipuolinen kokonaisuus useasta keskenään huomattavasti eroavasta teemasta.

Abstract

My thesis deals with the tactile experience of textile materials and the emotions and feelings related to that. I try to find out, how individuals experience the physical properties of materials through touch and what kind of feelings and associations it evokes. I take a glance at similarities and differences in the nature of the experience between people. Different ways of using the information of tactile experience are also briefly discussed. The background research consists of written sources and conducted interviews.

My thesis collection aims to be interesting and thought provoking. All the outfits of the collection, represent different emotions and therefore, the visual inspiration material behind them varied a lot.

Kuva: Jurek, Janusz. 2015. Papilarnie III

1.

JOHDANTO s.6

- 1.1 Lähtökohtaisesti tavoitteellinen
- 1.2 Tutkimuskysymys, käsitteet, avainsanat

4.

MALLISTO s.74

- 4.1 Moodboard
- 4.2 Asut
 - 4.2.1 Sisu
 - 4.2.2. Ylpeys
 - 4.2.3 Rentous 1
 - 4.2.4 Turvattomuus
 - 4.2.5 Energisyys
 - 4.2.6 Ihastus
 - 4.2.7 Rentous 2
 - 4.2.8 Mielihyvä
- 4.3 Line-up
- 4.4 Mallistokartta/Range plan
- 4.5 Malliston kuvat

2.

TUTKIMUS s.12

- 2.1 Tuntoaisti
 - 2.1.1 Tuntoaistin ABC
 - 2.1.2 Tunnen siis olen
 - 2.1.3 Kieli täynnä tunnetta
- 2.2 Tekstiilimateriaalien kokeminen
 - 2.2.1 Kosketus kokemuksena
 - 2.2.2 Tutkimusten satoa
 - 2.2.3 Tunto, tunne, assosiaatio
 - Haastattelututkimus materiaalien kokemisesta
- 2.3 Tutkimuksen vaikutus
 - 2.3.1 Uusille urille
 - tutkimuksen jatkokehitysmahdollisuudet
 - 2.3.2 Soveltaen?
 - tutkimuksen soveltamismahdollisuudet sekä vaikutuspiiri

3.

SUUNNITTELU s.18

- 3.1 Suunnittelun lähtökohtia
- 3.2 Materiaalivalinnat
- 3.3 Tekniikat
 - 3.3.1 Pintatekstuuri
 - 3.3.2 Mallistoa varten luodut pintatekstuurit
- 3.4 Prosessi
 - 3.4.1 Sommittelu nuken päälle
 - 3.4.2 Luonnostelu
 - 3.4.3 Line-up luonnokset
 - 3.4.4 Prototypointi

5.

LOPUKSI s.124

Kaiken jälkeen eli loppupäätelmät

KIITOKSET

LÄHTEET

LITTEET

1. Johdanto

*"Kosketus tulee ennen
katsetta, ennen puhetta.
Se on ensimmäinen kieli
ja kertoo aina totuuden"*

-Margaret Atwood-

Kuva:Järv, Kristian. 2015. Beyond Reality.
Kevyt kuvamanipulaatio kirjoittajan.
Alkuperäinen teos kuvälähteissä

1.1 Lähtökohtaisesti tavoitteellinen

Opinnäytetyön lähtökohdat
sekä tavoitteet

Opinnäytetyöni jakautuu kirjalliseen ja toiminnalliseen osioon. Kirjallinen osio muodostuu aiheen tutkimuksesta, jonka pohjana toimi mm. erilaiset kirjalliset lähteet sekä tekemäni haastattelut. Toiminnallinen osuus käsittelee malliston luomista taustatutkimuksen pohjalta. Malliston keskiössä on abstraktien käsitteiden ilmaisu visuaalisin keinoin ja yhtenäisen malliston luominen toisistaan merkittävästi poikkeavista inspiraation lähteistä huolimatta.

Lähtökohtana opinnäytetyöni tekemiselle oli halu tutkia vaateesta jonkin muun aistin, kuin näköaistin kautta, sillä mielestäni tämänhetkisessä maailmassamme visuaalisuus korostuu merkittävästi. Meitä pommitetaan visuaalisella materiaalilla päivittäin eri toimijoiden puolesta. Näemme päivittäin lukuisia mainoksia, jotka usein visuaalisin keinoin kauppaavat meille mielikuvia ja pyrkivät herättämään meissä tunteita. Tunteet ja haaveet myyvät. Jotkut sanovat, että suurin osa päätöksistä tehdään tunteella enemmän kuin järjellä. Aloin ajattelemaan omaa tapaani elää ja mietin, kuinka paljon oikeasti annan kaikille aisteilleni tilaa elämässäni?

Aisteista tutkimukse valikoitui tuntoaisti, sillä sen yhteys vaateeseen on vahva. Tekstiilien sekä vaatetuksen ja tuntoaistin suhdetta on tutkittu jonkin verran eri näkökulmista. Tehdyt tutkimukset, innovaatiot, aiheeseen liittyvä

kirjallisuus sekä aiheeseen liittyvä muu materiaali tarjosi useita mielenkiintoisia vaihtoehtoja oman opinnäytetyön tutkimusaiheeksi. Päädyin lopulta tutkimaan tekstiilimateriaalien sekä tuntoaistin suhdetta.

Opinnäytetyössäni pyrin selvittämään, miten koemme tekstiilimateriaaleja pelkkään tuntoaistiin nojautuen ja mitä tunteita sekä assosiaatioita materiaaleihin liitetään, kun niitä tarkastellaan vain tuntoaistin kautta. Käsitelen lisäksi lyhyesti erilaisia aiheen kannalta merkityksellisiä teemoja sekä kysymyksiä, kuten visuaalisen kokemuksen vastaavuutta taktiilisen kanssa, vaatteiden materiaalien yhteyttä psyykeen ja yksilön toimintaan sekä erilaisia tutkimuksen jatko- sekä soveltamismahdollisuuksia.

Painopiste materiaalien kokemisen tutkimisessa oli tekstiilimateriaaleilla. Tästä huolimatta otin tunnusteltaviin materiaaleihin mukaan keinonahan sekä oletettavasti lateksipäällysteisen kankaan, jotka eivät sinänsä kuulu tekstiilimateriaalien määritelmän alle. Katson, että niiden kokeminen jakaa kuitenkin samat periaatteet kuin tekstiilimateriaalienkin.

Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa tekstiilimateriaalien kokemisesta tuntoaistin kautta. Toivon, että tutkimukseni tarjoaa lähtökohtia sekä pohdittavaa aiheen teemoihin liittyen ja synnyttää keskustelua kokonaisvaltaisemmasta aistien huomioimisesta, niin tuotteiden kuin palveluiden saralla.

Pyrin selvittämään haastatteluiden sekä kirjallisen lähdeaineiston avulla, miten koemme erilaisia tekstiilimateriaaleja tuntoaistin kautta ja mitä kokemukseen liittyy fyysisen tunnun lisäksi.

Herättääkö materiaalin taktiilisuus tunteita ja assosiaatioita? Entä ovatko ne täysin subjektiivisia kokemuksia vai jakavatko ne samankaltaisuuksia? Mielenkiintoista on se, että yhdistämekö materiaalit tietyyntyyppisiin vaatteisiin ja onko se yhtenevää?

Tarkoituksena on tuottaa suunnittelijoille hyödyllistä tietoa materiaalien kokemisesta ja mahdollistaa tiedon käyttö omassa suunnittelutyössä. Pyrin selvittämään lisäksi tekstiilimateriaalien tunnun merkitystä kuluttajalle, kuten esimerkiksi sen vaikutusta ostopäätöksen syntymiseen.

Opinnäytetyöni aihe on todella laaja, eikä sitä ole mahdollista käsitellä lähellekään täysin kattavasti tutkimukseni laajuuden puitteissa. Olen kuitenkin pyrkinyt ottamaan huomioon mahdollisimman monipuolisesti niitä aiheita, jotka koin tutkimukseni kannalta keskeisimmiksi.

Toiminnallisen osuuden tavoitteena on luoda tuntoaistimuksen kautta materiaaleihin liitettyjä tunteita ja assosiaatiota ilmentävä mallisto, joka on visuaalisesti ja taktiilisesti mielenkiintoinen. Pyrin luomaan yhtenäisen malliston huolimatta siitä, että luultavasti tutkimuksessani käytettävät materiaalit herättävät hyvinkin erilaisia tunteita ja assosiaatioita, mikä vaikuttanee siihen, että niistä saatava inspiraatiomateriaali on kovin todennäköisesti toisistaan poikkeavaa.

Malliston inspiraatio materiaali pohjautuu tekemiini haastatteluihin. Kaikki kuvallinen inspiraatiomateriaali on kuitenkin itse keräämääni, joten tuloksena suunniteltu mallisto on minun subjektiivinen näkemykseni mallistoon valikoituneiden tunteiden visualisoimisesta.

Malliston asukokonaisuuksien tavoitteena on ilmentää tiettyyn materiaaliin eniten liitettyjä tunnetiloja tehokkaasti ja toivottavasti tunteita herättäen.

Kuva:Sidi-Yacoub, Anna, Silver
Kevyt kuvamanipulaatio kirjoittajan.
Alkuperäinen teos kuvälähteissä

1.2

Tutkimuskysymykset

Miten koemme tekstiilimateriaaleja tuntoaistin kautta?
Mitä tunteita ja assosiaatioita eri tekstiilimateriaalit meissä herättävät?

Avainsanat

Tuntoaisti, taktiilinen, emootio, assosiaatio, tekstiilimateriaalit, kokemus,
sensorinen muotoilu
Touch, tactile, emotion, association, textile materials, experience,
sensory design

Keskeiset käsitteet

Taktilinen: Kosketuksen kautta aistittava, tuntoaistiin liittyvä,
tuntoaistillinen ominaisuus (Merriam-Webster, 2020)

Tuntoaistimus: Tuntoaistin välittämä fyysinen ominaisuus tai kokemus.
Esimerkiksi: pehmeys, kipu, lämpö

Visuaalinen: Näköaistiin liittyvä, kuvista koostuva tai kuviin liittyvä
(Merriam - Webster, 2020)

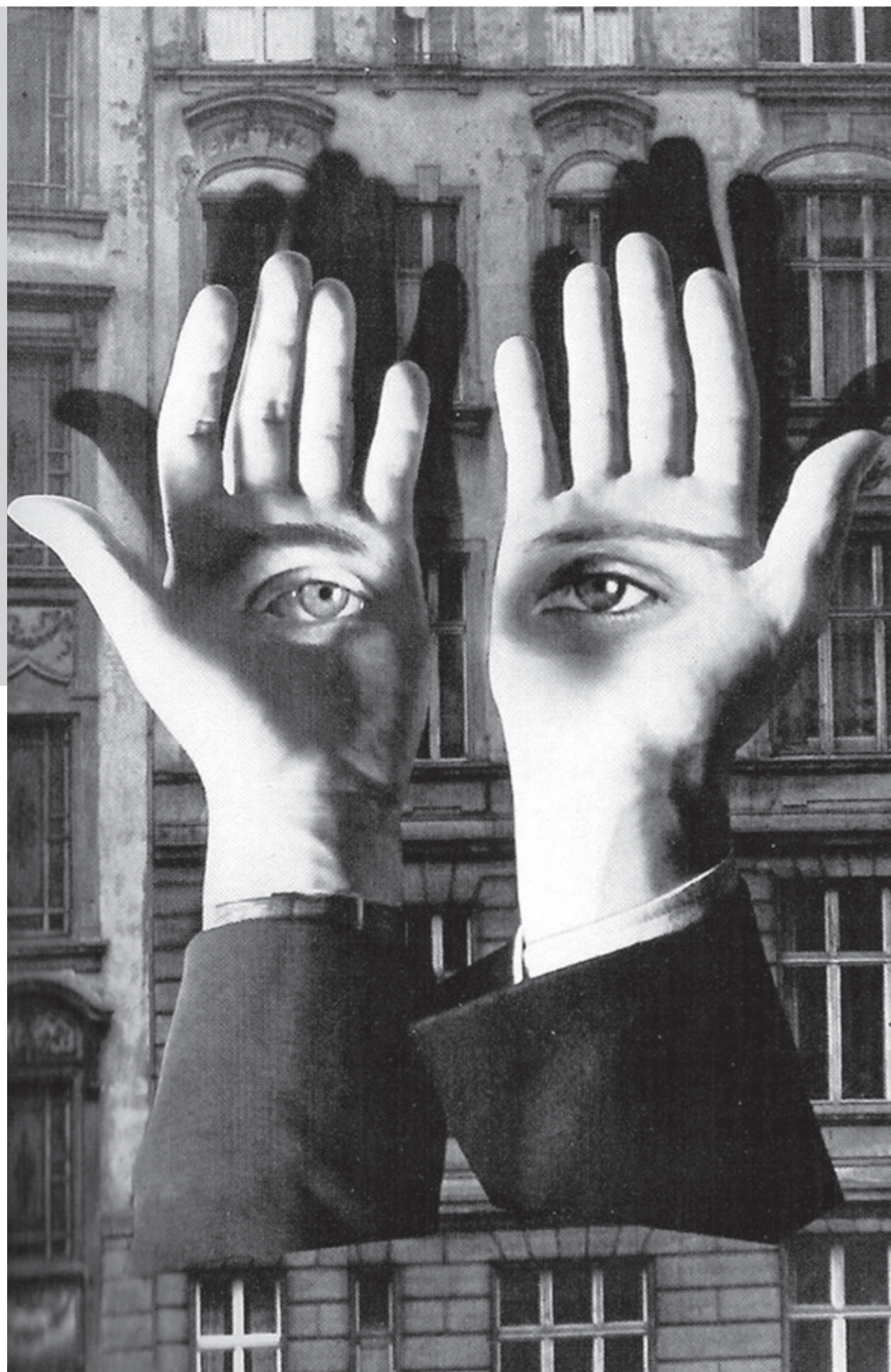
Sensorinen: Aisteihin perustuva, aistit huomioonottava

Aktiivinen kosketus: Tavoitteellista. Keskittyy eritoten havainnoimaan
kohteen fyysisiä ominaisuuksia (Selin, 2004)

Passiivinen kosketus: Kosketuksen kohteena olemista. Joku tai jokin
koskettaa sinua fyysisesti. Esimerkiksi vaatteiden käyttäminen (Selin, 2004)

Emootio: Tietoinen psyykinen reaktio, joka koetaan subjektiivisesti.
Tunnetila. Tietoisuuden tunteellinen puoli (Merriam-Webster, 2019)

Assosiaatio: Mielleyhtymä

Kuva: Järv, Kristian. 2015. Beyond Reality.
Kevyt kuvamanipulaatio kirjoittajan.
Alkuperäinen teos kuvalähteissä

2. Tutkimus

*Koskettaminen, lapsen kasvojen,
koiran sileän turkin, kukan terälehtien,
kiven kovan pinnan, synnyttää uusia
yhteyksiä aivoissa.
Kosketus on kommunikaatiota.*

-James W. Angell
Yes Is a World-

2.1 Tuntoaisti

2.1.1

Tuntoaistin ABC eli tuntoaisti ja sen toiminta

Jotta voisimme ymmärtää tuntoaistimuksia ja niiden nostattamia tunteita ja assosiaatioita, on tärkeää olla tietoinen siitä, miten tuntoaistimme toimii ja millainen merkitys sillä on elämämme kannalta. Jos ei ymmärrä, miten tuntoaistimus syntyy ja miten se meihin vaikuttaa yleisellä tasolla, on sen vaikutusta hankala arvioida rajatun- malla alueella eli tässä tapauksessa tekstiilimateriaalien kokemisessa.

Hellerin (2002) mukaan tuntoaisti on yksi perusaisteistamme. Aistina sen katsotaan kuuluvan niin kauko- että lähiaisteihin. Kaukoasteista puhuttaessa tarkoitetaan kehon ulkopuolelta tulevia aisteja, joita ovat tunto, maku, haju, näkö ja kuulo. Lähiaisteihin kuuluvat puolestaan kehon sisäpuolelta tulevat aistit. Näitä ovat taktilinen, vestibulaarinen (asentoa hahmottava) ja proprioseptiivinen (liike- ja tasapainoaistijärjestelmä) aisti (Söderena 2013, 16,19.)

Opinnäytetyöni pääpaino on tekstiilimateriaalien taktilisuudessa. Painopiste on aktiivisessa kosketuksessa eli siinä kun joku koskettaa, passiivisen kosketuksen eli kosketuksi tulemisen sijasta. Tutkimuksessani ei käsitellä tuntoaistiin liittyvää vestibulaarista ja proprioseptiivista aistia. Sillä ne eivät ole sen kannalta olennaisia.

Tuntoaisti on aistina äärimmäisen moniulotteinen ja sen vaikutus elämämme valtava. Juhani Pallasmaa (2013) vie tuntoaistin merkityksellisyyden jopa

Huulissa kosketus koetaan eri tavoin kuin kasvoissa

niin pitkälle, että hän väittää kaikkien aistien olevan tuntoaistin jatkeita, sillä aistit ovat ihokudoksen erikoistumisia. Tällöin kaikki aistilliset kokemukset ovat koskemisen muotoja ja täten yhteydessä taktilisuuteen (Riisberg. Bang, Locher. Moat 2014, 5.) Vaikka tutkimukseni kannalta, tämä on mielenkiintoinen näkökulma, en sitä sellaisenaan allekirjoita. Parempana kuvauksena näen tri Tiffany Fieldin sanat: "On hämmästyttävää miten paljon kommunikaatiota kosketukseen voi sisältyä. Jokaisessa muussa aistissa on jokin elin, johon voi keskittyä, mutta kosketus toimii joka puolella." (Ackerman 1991, 97).

Kosketus todellakin toimii joka puolella. Iho on meidän suurin elimemme. Lindenin mukaan se painanee yli 6 kiloa ja on pinta-alaltaan noin yhdeksän perhepizzapakkauksen kokoinen. Pienellä mielikuvaharjoittelulla jokainen meistä hahmottaa, kuinka valtava elin on kyseessä.

Iho jakautuu kahteen eri perustyyppiin: karvattomaan ja karvalliseen. Karvattoma ihoa löytyy kämmenistä, jalkapohjista, huulista, nänneistä ja sukupuolielinten alueelta. (Linden, 2015, 35.) Vaikka karvattoman ja karvallisen ihon rakenne on peruseräisyydeltään sama, tuntevat ne silti erilaisilla. Ne ovat kehittyneet reagoimaan erilaisiin taktilisiin ärsykkeisiin eri tavoin (Linden, 2015). Jo siis biologisesti tuntoaistimus on eri kun kosketamme tekstiilimateriaalia kuin silloin kun pukeudumme siihen. Aktiivisen ja passiivisen kosketuksen suhteen tuntoaistimus on lisäksi todennäköisesti tietoisuuden tasolla eriävä.

Kuva:Anitadorina.2018

Kranowitzin (2004) mukaan tuntojärjestelmämme voidaan jakaa kahteen eri järjestelmään: suojaavaan eli puolustavaan sekä erottelevaan. Tuntoaistimuksemme kulkevat näiden järjestelmien välillä. Suojaava järjestelmä auttaa meitä selviytymään ja kehittymään. Ihon reseptorit kertovat meille mm. vaarasta. Erotteleva järjestelmä puolestaan välittää meille tietoa kosketuksesta eli mm. mikä meitä koskettaa, missä ja millainen koskettava asia on. Erottelevan järjestelmän reseptoreita löytyy erityisesti käsistä ja jaloista (Söderena 2013, 16.)

Kosketusreseptoreita on useaa eri tyyppiä. Niiden monipuolisuus ja erilaisuus luovat perustan tuntoaistin tarkoituksenmukaiselle toiminnalle ja auttavat ymmärtämään maailmaa. Kosketuksen kautta saatu tieto kulkee hermoja pitkin aivoihin, jotka käsittelevät sen ja toimivat sen mukaisesti.

Toimiessamme, kuten esimerkiksi soittaessamme jotakin soitinta tai syödessämme, meidän ei kuitenkaan tarvitse ajatella useiden erilaisten reseptoreiden välittämää informaatiota erikseen. Siinä vaiheessa, kun tiedostamme eri reseptoreiden välittämän informaation, on se jo sekoittunut ja yhdistynyt aivoissamme käyttökelpoiseksi (Linden 2015, 34.)

Reseptorit reagoivat erilaisiin ärsykkeisiin, mutta myös niiden kyky lakata toimimasta on olennaista. Kosketusreseptoreiden ns. sammuminen tapahtuu mm. käyttäessämme vaatteita: pukeutuessamme tunnemme vaateen erilaiset ominaisuudet, mutta hetken vaatetta käytettyämme sen aiheuttamat tuntoaistimukset laimenevat tiettyjen kosketusreseptoreiden lakatessa toimimasta. Jos tilanteessa tapahtuu muutosta kosketusreseptorit ikään kuin heräävät taas ja tiedostamme muutoksen (Ackerman, 1991, 103.)

Erilaiset tuntoaistimukset yhdistyvät keskenään sekä muiden aistien kanssa. Tuntoaisti luo pohjan muiden aistien kehittymiselle, sensoriselle integraatiolle, joka vaikuttaa taktiilisen aistitiedon jäsentymiseen. (Söderena 2013, 18.)

Kranowitz (2004) kertoo aistitiedon yhdentymisen eli sensorisen integraation tapahtuvan normaalisti aivoissa automaattisesti, yksilön huomaamatta (Söderena 2013, 17.)

Emmons ja Andersonin (2005) mukaan, aistitiedon jäsentyessä mielekkäästi, keho pystyy toimimaan tarkoituksenmukaisesti aivojen muodostamien havaintojen mukaan. Aiemmin saatu tieto yhdistetään uusien aistikokemusten kanssa. Näin sensorinen integraatio toimii pohjana sosiaaliselle käyttäytymiselle sekä älykkäälle oppimiselle (Söderena 2013.)

Huomioon tulee ottaa kuitenkin myös se, että sensorinen integraatio ei ole koskaan täydellistä (Söderena 2013, 18).

Aistitiedon yhdistymisessä esiintyy siis poikkeavuuksia. Yksi poikkeavuus on ristiin yhdistyminen. Tällöin kyseessä on neurologinen tila, jota kutsutaan synestesiaksi. Synestesiassa aistit sekoittuvat ja aistiminen on näin ollen poikkeuksellista. Synesteetikko saattaa esimerkiksi nähdä musiikin väreinä tai kokea numerot teksturoituina (Lupton, Lipps, 2018.)

Jos aistitiedon yhdentymisessä on perustavanlaatuisia häiriöitä, voidaan ne nähdä poikkeuksina aistikanavissa. Tällaisissa tapauksissa tuntoaisti voi olla yliherkkä (hyperaisti), jolloin se on hypersensitiivinen tai aliherkkä (hypoaisti), jolloin aistimuksia tulee liian vähän. Aistihäiriö voi olla myös sisäinen. Tällöin puhutaan valkoisesta kohinasta. Valkoisen kohinan tapauksessa aistit tuottavat ärsykeitä itse. (Söderena 2013, 18.)

Aistiherkkyydessä on vaihtelua yksilöiden välillä. Sitä voi olla myös ilman sitä, että se luokiteltaisiin lääketieteellisesti häiriöksi. Yksilön kokemus oman aistinsa herkkyydestä vaihtelee. Tutkimukseeni ei osallistunut henkilöitä, joilla olisi lääketieteellisesti diagnosoituja aistitiedon yhdentymisen häiriöitä, mutta useampi osallistuja koki tuntoaistinsa olevan poikkeuksellisen herkkä.

Aisteihin saattaa liittyä muitakin ongelmia, kuin sen yhdentymiseen liittyvät häiriöt. Tällaisiin lukeutuu mm. värisokeus tai MS-tauti.

(Lupton, Lipps 2018.)

Tuntoaistiin kohdistuu monia muitakin poikkeavuuksia ja toimintaan vaikuttavia sairauksia. Näitä ei käsitellä tämän tutkimuksen yhteydessä sen tarkemmin, lukuun ottamatta nopeaa katsausta tekstiilien tunnun tarjoamiin mahdollisuuksiin sairauksien hoidossa sekä hyvinvoinnin edistämiseksi. Kyseinen osio löytyy tutkimuksen vaikutuksia käsittelevän luvun alla.

Erityisesti huomiota tekstiilimateriaalien kokemisen kannalta kiinnittää se, että kuten aiemmin mainittua, kämmien ja sormien iho tuntee eri tavoin kuin suurin osa kehostamme, sillä ne ihotyypiltään karvatonta ihoa. Tästä syystä koemme vaatetusmateriaalit eri tavoin tunnustellessamme niitä käsin, kuin silloin kun ne ovat päällämme. Tässä vaikuttaa tietysti myös se, että kosketustyypikin on erilainen.

Gibsonin (1962) mukaan kosketustyyppejä on aktiivista ja passiivista. Kun vaatetta tunnustellaan, on kyseessä aktiivinen kosketus. Passiivisesta kosketuksesta puhutaan puolestaan silloin kun olemme pukeutuneet vaateeseen. Aktiivisesta kosketuksesta puhutaan silloin kun yksilö koskettaa jotakin, kun taas passiivisesta kosketuksesta puhutaan silloin kun jokin koskettaa yksilöä

(Ackerman, Nocera, Bargh, 2010, 1713).

Lisäksi kokemisen kannalta olennaista on sensorinen integraatio, joka vaikuttaa perustavanlaatuisesti kosketuksen kautta syntyvään sisältöön. Sensorinen integraatio selittää suuresti tekstiilimateriaalien subjektiivista kokemista, sillä sen vuoksi tuntoaistimuksen tuoma tieto yhdistyy yksilön omaan henkilökohtaiseen tietopohjaan sekä elämään, joka vaikuttaa kokemuksen luonteeseen.

Kokeminen on ylipäänsä lähtökohtaisesti subjektiivista. Vaikka kokemus jaettaisiin, muodostuu kokijoille omanlaisensa kuva tapahtuneesta. Siitä huolimatta, että emme aidosti voi kulkea toisen kengissä, muutoin kuin ehkä siinä sanan varsinaisessa merkityksessä, tulisi meidän pyrkiä ymmärtämään toisten kokemusmaailmaa edes jonkin asteisesti. Jos ei ymmärrä esimerkiksi kohde-ryhmän haasteita, tarpeita tai toiveita, on niihin vastaavan tuotteen kehittäminen vähintäänkin haastava tehtävä.

Muotoilijan ammatissa toimivan olisi hyvä lähestyä vuorovaikutteisuutta eri tavoin. Ammattitaitoon kuuluu sen pohtiminen, miten yksilö vuorovaikuttaa tuotteen tai paikan kanssa ajan kuluessa sekä millainen vuorovaikutus on suhteessa kehoon. (Lupton, Lipps, 2018.) Vuorovaikutteisuuden huomioiminen suunnitteluprosessissa luo mahdollisuuksia parempien sekä käyttäjälähtöisempien tuotteiden kehittämiseen.

Tämä pätee myös vaatetussuunnittelijan kohdalla. Tuntoaistin ymmärtäminen ja tieto tekstiilimateriaaleiden kokemisesta yhdistettynä muotoilulliseen koulutukseen parantaa mahdollisuuksia suunnitella toimivia ja taktiilisesti miellyttäviä tuotteita.

2.1.2

Tunnen siis olen

Tuntoaistin merkitys ihmiselle

Tuntoaistilla on elämässämme perustavanlaatuinen merkitys. Tuntuu ettemme edes monesti ajattele, miten kokonaisvaltaisesti tuntoaisti meihin vaikuttaa. Ayres (2008) summaa tuntoaistin vaikutuksen mielestäni varsin kattavasti: tuntoaisti vaikuttaa ihmisen fyysiseen, psyykiseen ja emotionaaliseen toimintaan. (Söderena 2013, 16).

Ilman tuntoaistia meidän olisi hyvin hankala toimia tässä maailmassa. Kranowitz (2004) kertoo tuntoaistilla olevan yleisen toimisemme kannalta tärkeitä tehtäviä. Se vaikuttaa taktiiliseen hahmotukseen, kehonhahmotukseen, motoriseen ohjailuun sekä visuaaliseen hahmotukseen. (Söderena 2013, 22).

Tuntoaisti luo perustan monien taitojen oppimiselle. Se auttaa meitä analysoimaan maailmaa ja toimimaan tarkoituksenmukaisesti. Tuntoaistijärjestelmämme kautta pystymme erottelamaan kosketuksen dataa. Sen ansiosta saamme selville kosketuksen paikan, miltä se tuntuu tai mikä meitä koskettaa. Tuntoaistijärjestelmällämme on iso rooli hengissä selviytymisessä

Visuaalinen kuva yhdessä tuntoaistin kanssa antaa meille informaatioita esineistä ja asioista sekä auttaa jäsentelemään sitä. (Söderena 2013, 10.) Koska tutkimuksessani haluttiin keskittyä yksinomaan tuntoaistimukseen, ei materiaaleihin päässyt tutustumaan visuaalisiin keinoin, ennenkuin haastattelun ensimmäisen osuuden jälkeen. Näin menettelemällä pyrittiin minimoimaan

muiden tekijöiden vaikutusta yksilön kokemukseen synnyssä.

Tietty visuaalinen yhteys kuitenkin edelleen säilyi mielikuvien kautta. Jos visuaalinen kuva oli vahva, materiaalista tuotettu informaatio oli myös vahvempaa.

Tuntoaisti vaikuttaa siis meihin kokonaisvaltaisesti. Sen vaikutus alkaa jo lapsuudesta lähtien. Itseasiassa tuntoaistin ajatellaan kehittyvän aisteistamme ensimmäisenä. Sen toiminnan voidaan katsoa alkavan jo silloin kun sikiö on noin 8 viikon ikäinen. Raskauden edessä tuntoaisti muuttuu refleksiivisestä tarkoituksenmukaiseksi (Linden, 2015, 26.)

Synnyttyään lapsi tarvitsee kosketusta. Siis todellakin tarvitsee. Ayresin (2008) mukaan tuntoaistin merkitys kiintymissuhteen muodostumiselle on merkittävä ja koemme sen tuottamaa emotionaalista mielihyvää jo vastasyntyneestä lähtien. Tuntoaistista kumpuaa mm. lohdutus ja turvallisuudentunne. Jos taktiilisen turvallisuuden tunne jää heikoksi, saattaa se vaikuttaa niin tunne-elämän, kuin kiintymissuhteiden muodostumiseen. (Söderena 2013, 17.) Tutkimukset ovat osoittaneet, että jos lapsi ei saa tarpeeksi taktiilista huomiota, sen kehitys häiriintyy.

Tehdessäni taustatutkimusta opin näytetyötäni varten huomasi, kuinka paljon lapsuutemme taktiiliset kokemukset saattavat vaikuttaa käyttäytymiseemme ja emotioihimme. Tietynyyppinen tuntoaistimus saattaa esimerkiksi herättää alitajuisen turvallisuuden tunteen heräämisen, joka saattaa mm. rauhoittaa meitä.

Kosketuksella onkin myös vaikutus sosiaaliseen käyttäytymiseemme. Meille kaikille on tuttua, vaikka sitä ei aina ajatellakaan, kosketuksen käyttäminen emotionaalisessa tarkoituksessa. Kosketuksella voidaan ilmaista lukuisia eri asioita: rakkautta, myötätuntoa, vihaa, leikkiä, seksuaalista halua tai vaikkapa arvostusta. Kosketus toimii monipuolisena tunteiden viestinä yhdessä muiden sensoristen signaalien kanssa. Tässä näkyy myös tuntoaistin arvioimisen haastavuus. Emme voi olla varmoja, millainen rooli tuntoaistimuksella itsessään, on kokemuksen synnyssä (Linden, 2015, 9.)

Kosketuksella voi olla yllättäviäkin seurauksia. Ackerman kertoo muutaman mielenkiintoisen esimerkin kosketuksen alitajuntaisesta vaikutuksesta.

Toinen koski Purduen yliopiston kirjastossa tehtyä koetta, jossa tutkittiin kosketuksen alitajuista vaikutusta. Kokeessa kirjastonhoitajan tuli puolet ajasta toimia normaalisti ja puolet ajasta koskettaa asiakkaina käyviä opiskelijoita niin huomaamattomasti kuin mahdollista. Opiskelijoiden poistuttua kirjastosta tuli heidän vastata kyselyyn, joka koski kokemusta kirjastokäynnistä. Tutkimustuloksista tuli ilmi, että ne opiskelijat, joita oli koskettu huomaamatta, ilmoittivat olevansa paljon tyytyväisempiä sekä kirjastoon, että elämään kuin muut.

Samantapainen koe oli järjestetty kahdessa ravintolassa Oxfordissa, Missisipin osavaltiossa. Kokeen tuloksena oli se, että vaivihkaa asiakastaan koskettaneet tarjoilijat saivat asiakkaaltaan suuremman juomarahan. (Ackerman, 1991, 149-150).

Jos näinkin pienellä kosketuksella on meihin vaikutusta, voiko vaateusmateriaaleillakin olla meihin suurempi

vaikutus kuin tiedämme?

Tuntoaistin merkityksen pohtiminen ja avaaminen on tutkimusaiheen kannalta olennaista. Koska tuntoaistin merkitys on hyvin moninainen ja monesti sidoksissa useisiin eri asioihin, kuten muistoihin ja tunteisiin, on sen merkitystä yksinään vaikea arvioida. Tämä on syytä huomioida tarkastaeltaessa tekstiilimateriaaleja ja niiden synnyttämiä tuntoaistimuksia ja tunteita. Asiaa vaikeuttaa jälleen lisäksi se, että monet kokemuksen rakentumiseen vaikuttavat seikat ovat pitkälti subjektiivisia, jolloin on myös niiden luomat merkitykset. Opinnäytetyötäni aloittaessa kirjallisen materiaalin pohjalta saamani tiedon mukaisesti tein olettaman, että esimerkiksi pehmeät materiaalit koettaisiin lämpiminä ja miellyttävinä. Niiden voisi ajatella nostavan turvallisuuden tunteeseen liittyviä tuntemuksia, sillä kyseessä olevilla materiaaleilla voisi ajatella olevan yhteyksiä lapsuuden positiivisiin taktiilisiin kokemuksiin. Entä sitten, jos yksilö yhdistääkin materiaalin epämiellyttävään muistoon?

Olettamukseni mukaisesti tutkimukseni selkeästi pehmein materiaali vakosametti, koettiin pääosin miellyttävänä. Siihen liitetyt mielikuvat kuitenkin olivat muutamalla henkilöllä selkeästi negatiivisia. Tämä johtui henkilöiden omasta suhteesta vakosamettiin tekstiilimateriaalina. Tässä näkyy selkeästi se, että miellyttävä tuntoaistimus ei tarkoita sitä, että kokemus kokonaisuudessaan olisi miellyttävä. Kokemuksiin saattaa ylipäätään liittyä niin negatiivissävyytteisiä kuin positiivissävyytteisiä tunteita ja miellyhtymiä. Tämä voi toisinaan aiheuttaa kokijalle keskenään ristiriitaisia ajatuksia, tunteita sekä tuntemuksia, jotka saattavat puolestaan vaikuttaa yleisesti tapahtuneen tuntuun .

Kuva:Relander, Christoffer. 2012. We are nature II.
Kevyt kuvamanipulaatio kirjoittajan.
Alkuperäinen teos kuvälähteissä

2.1.3

Kieli täynnä tunnetta

Tuntoaisti, kieli ja emotio

Kielemme yhdistää vahvasti tuntoaistin emotioihin. Meille tutumpi tapa käsitellä emotioita onkin sanoa: puhua tunteista. Ei tarvitse paljon taitoa löytää yhdistävä tekijä sanoista tunne ja tunto. Tunteet tuntuvat ja kun jokin asia tekee suuren vaikutuksen, puhumme siitä, kuinka se kosketti meitä. Kielessämme onkin runsaasti kosketukseen viittaavia vertauskuvia ja sanontoja. Meille on luontaista kuvata asioita kosketuksen kautta. (Ackerman, 1991, 93.)

Törmäämme kielellisiin yhteyksiin joka päivä. Käytämme kuvailevia termejä, kuten herkkänahkainen, kovapäinen tai vaikkapa kylmäsydäminen, ongelmitta. Suomen kielen termi myötätunto taas kuvaa empaattisuutta ja lähestulkoon suoraan sitä, että tuntee samoin. Kielet toki eroavat toisistaan, mutta tuntoaistiin liittyviä metaforia löytyy kuitenkin kielistä laajalti eri puolilta maailmaa. (Linden 2015, 3.)

Tämä pistää miettimään sitä, että yhdistämmekö tietyt fyysiset ominaisuudet automaattisesti joihinkin tunteisiin. Vastaako kosketuksen kautta saatuja tuntoaistimuksia jonkinlainen tunnekartta? Muokkaavatko tuntoaistimukset jo kielellisten yhteyksien kautta niihin yhdistämiämme emotioita? Koen, että on mielenkiintoista nähdä kyselytutkimukseni avulla se, että yhdistetäänkö esimerkiksi kovaksi koettuun materiaaliin kovia ominaisuuksia, arvoja tai tunteita. Uskon, että tietyllä tapaa materiaalien kokeminen on kulttuurisidonnaista, mihin liittyy olennaisesti kielellinen yhteys. Kielemme on kuitenkin se, mitä pääsääntöisesti käytämme kuvaillessamme tuntoaistimuksia, tunteita ja tuntemuksia.

Tämän puolesta puhuisi aiemmin tehdyt tutkimukset, joiden mukaan taktiiliset kokemukset vaikuttavat maailmaan suhtautumiseemme niin, että heijastelemme niihin liitettyjä metaforisia assosiaatioita. Yksinkertaisemmin sanottuna esimerkiksi fyysisen lämmön tunteen kokeminen vahvistaa yksilön sisäisen lämmön kokemista (Williams, Bargh. 2008, 606).

Tekstiilimateriaaleihin liitettyjen metaforisten assosiaatioiden vaikutusta ei ole tietääkseni tutkittu. Aiheena se kutkuttaa mieltä. Ackermanin tutkimuksessa testattiin kuudella eri tapaa materiaalien koskettamisen vaikutusta sosiaalisiin päätöksiin sekä arviointiin. Kokeiden tulokset osoittivat taktiilisten aistimusten vaikuttavan korkeampiin kognitiivisiin prosesseihin. Vaikutus voitiin huomata niin passiivisen kuin aktiivisen kosketuksen kautta. Vastaajat heijastivat materiaalien fyysisiä ominaisuuksia tilanteisiin, jotka eivät itsessään olleet missään tekemisissä materiaalien kanssa. Esimerkiksi karkean palapelin ratkaiseminen sai vastaajan arvioimaan kuvitellun sosiaalisen tilanteen hankalampana, kuin vastaaja, joka oli koonnut sileän palapelin (Ackerman, 2010, 1712.)

Olisiko tutkimustulokset samankaltaisia, kun tutkittaisiin tekstiilimateriaalien kosketuksen vaikutusta? Onko niin, että maailmamme muuttuu sen mukaan, millaisiin vaatteisiin pukeudumme? Jos pukeudun vaatteisiin, jotka herättävät minussa fyysisen sekä psyykkisen lämmön tunteen, suhtaudunko muihin ihmisiin lämpimämmin? Tällaisiin kysymyksiin on vaikeaa löytää vastauksia, eikä niihin todennäköisesti ole yksinkertaista vastausta ollenkaan. En usko, että tuntoaistimuksella olisi itsessään määräävää asemaa kuvatun kaltaisessa tilanteessa, mutta uskon, että sillä on oma vaikutuksensa.

2.2 Tekstiilimateriaalien kokeminen

2.2.1

Kosketus kokemuksena

Tuntoaistiin perustuva kokemus

Tanskalaisen tekstiili- ja vaatetusliiton (2005) mukaan nykymaailmassa tekstiileihin liitetyt kokemukset, tarinankerronta ja tunteet korostuvat. (Bang, 2007, 1).

Miten sitten koemme tekstiilimateriaaleja?

Koemmeko niiden fyysiset ominaisuudet samalla tavoin? Mitä tuntemuksia materiaalit meissä herättävät? Osaammeko sanallistaa niitä? Entä tunteet? Liittyykö materiaaleihin tunteita tai jopa tunnesiteitä vain tuntoaistin kautta? Mitä assosiaatioita saamamme tuntoaistimukset synnyttävät ja vaikuttavatko ne materiaalin tunneperäiseen kokemiseen?

Kuten aiemmin mainittua kokemusten syntyyn liittyy äärettömän paljon vaikuttavia tekijöitä, emmekä ole välttämättä edes itse tietoisia siitä, miksi olemme jonkin asian kokeneet tietyllä tavoin. Tämä luonnollisesti vaikeuttaa asian tutkimista, emmekä voi koskaan olla absoluuttisen varmoja kenenkään kokemuksen luonteesta.

Koskettaessamme jotakin saamme siitä tuntoaistimuksia. Aistimukset voivat olla miellyttäviä, epämiellyttäviä tai neutraaleja tai jokaista näistä tai näiden yhdistelmiä. Tuntoaistimuksemme kertoo meille jotakin materiaalin luonteesta ja ominaisuuksista. Lisäksi ne herättävät meissä erilaisia tiedollisia ja tiedostamattomia reaktioita. Tiedostamattomien reaktioiden syitä on toisinaan mahdollista saada selville itsereflektoin-

nin kautta, jolloin tuntoaistimuksesta voidaan saada enemmän informaatiota. Haastattelu, on oiva tapa saada enemmän tietoa kosketuksen luonteeseen liittyen, siksi se valikoitui myös yhdeksi työni tutkimusmenetelmäksi.

Bangin mukaan kokemisen subjektiivisuus on yksi syy, miksi tunteita ja tuntemuksia tai assosiaatioita on hankala mitata ja analysoida verraten teknillisiin ja toiminnallisiin ominaisuuksiin, kuten esimerkiksi valon keston tai nyppyyntyvyyteen (Bang, 2007, 2) Yksilön kokemukseen liittyy kiinteästi erilaiset assosiaatiot kuten mm. koetut tuntemukset sekä pintaan nousevat muistot. Nämä ovat asioita, joita on hankala eritellä ja kategorisoida. Ne eivät anna matemaattista mitattavaa arvoa, joka voisi toimia jonkinlaisena määrittäjänä eikä niille ole valmista taulukkoa, johon ne voisi sijoittaa.

Pidin alussa jokseenkin todennäköisenä, että kankaiden arviointia helpottaa koulutuksellinen ja ammatillinen pohja. Oletin myös, että toisaalta tällöin tuloksissa saattaa näkyä voimakkaammin ammatin heijastuminen materiaalin kokemiseen. Näin kävi pilotointihaastattelussani. Pilotointihaastattelu tehtiin huonekaluverhoilun parissa työskentelevälle henkilölle ja hänen vastauksissaan oli usein selkeä yhteys ammattiin. Ajattelin alkuun, että haastateltavat olisivat ehkä ideaalitulanteessa sellaisia henkilöitä, jotka ovat jollakin tasolla enemmän tekemisissä tekstiilien kanssa tai vaihtoehtoisesti henkilöille, joita kiinnostaa lähemmin psyyken toiminta. Haastatteluja tehdessäni huomasin kuitenkin, että ne, joilla oli vähemmän kokemusta tekstiilimateriaaleista ehkäpä assosioivat materiaaleja vapaammin.

Anne Louise Bangin vuonna 2007 tehdyssä tutkimuksessa voi nähdä samanlaisia ammatinheijastumisia kuin pilotointihaastattelussani. Hän tutki grid-menetelmän avulla huonekalukankaiden ja joustavien materiaalien kokemista. Hänen pilotointikokeilunsa vastaajina oli kaksi koulutettua ja kokemusta omaavaa tekstiilisuunnittelijaa. (Bang, 2007, 4-5.) Tutkimuksen vastaajien välisistä keskusteluista tulee selkeästi esille vahva linkittyminen omaan ammattiin, kuten esimerkiksi toisen vastaajista arvioidessa yhden materiaalin olevan suhteellisen ohut verhoilutarkoitukseen. Tutkimuksessa vastaajat kokivat, tutkijan tekemän oletuksen vastaisesti, materiaalien luokittelun 1-5 asteikolla kovasta pehmeään hankalaksi, sillä materiaali saattavat olla näitä monella tapaa. Myöhemmässä vaiheessa he päätyivät siihen, että kehoystävällinen ei-kehoystävällinen jako olisi parempi, sillä sen merkitys on laajempi ja ei niin tarkasti rajattu (Bang, 2007, 6-8.)

Tutkimuksen lähtökohdat olivat erilaiset kuin minun, sillä se keskittyi tekstiilimateriaalien lisäksi myös muihin materiaaleihin sekä keskittyi vaatetuksen sijasta huonekalutekstiileihin. Tiedonhankintamenetelmätkin erosivat minun tekemästäni tutkimuksesta. Näillä seikoilla ei kuitenkaan tässä tapauksessa ole merkitystä, sillä Bangin tutkimus antaa arvokasta tietoa materiaalien kokemisesta tuntoaistin kautta. Tutkimuksesta käy hyvin ilmi, kuinka jo esimerkiksi pehmeys tai

kovuus saattavat olla sinällään jo hankalia määriteltäviä ja jo itsessään subjektiivisia käsitteitä. Materiaali ei välttämättä edusta yhtä tiettyä fyysistä ominaisuutta ja siinä saattaa olla keskenään ristiriitaisia ominaisuuksia. Se voi siis olla vaikkapa samaan aikaan kova ja pehmeä.

Voisiko siis sittenkin olla niin, että ammatillinen tausta hankaloittaa jollakin tavalla tekstiilimateriaalien arvioimista? Sen lisäksi, että suunnittelijoina luokittelemme kankaita omista subjektiivisista kokemuksista katsoen, käsittelemme niitä ammatilliseen koulutukseemme tai kokemukseemme pohjaten. Tämä korostaisi entistä enemmän tarvetta saada palautetta vaatteen tai tuotteiden taktiillisuuteen liittyvistä seikoista.

Tekemistäni haastatteluista tuli esille se, että aiemmat tuntoaistimukset vaikuttivat materiaalin kokemiseen. Jos materiaalin koskettamiseen liitettiin aiemmin koettuja tuntoaistimuksia tai se assosioitiin vahvasti johonkin tiettyyn asiaan, vaikutti se suuresti myös siihen, mitä tunteita siihen liitettiin tai mihin käyttötarkoitukseen se koettiin sopivaksi. Kun vastaaja koki tunnistavansa kyseessä olevan materiaalin, usein osuen oikeaan, alkoi sen ympärille kerääntyä enemmän tunteita ja assosiaatioita. Tällöin assosiaatiot liittyivät usein siihen, missä tekstiilimateriaalia oli aiemmin nähty tai koettu ja materiaalin arviointi alkoi heijastaa näitä tapahtumia tai miellelyhtymiä.

Kuva:Relander,Christoffer. 2019-2020.
First Frost.
Kevyt kuvamanipulaatio kirjoittajan.
Alkuperäinen teos kuvälähteissä

Millaista hyötyä suunnittelijalle sitten on tekstiilimateriaalien kokemisen ymmärtämisestä? Koen, että suunnittelija voi saada hyviä lähtöpisteitä työnsä, kun hänen tiedossaan on materiaalin herättämiä tuntoaistimuksia, tunteita ja assosiaatioita. Tämä auttaa suunnittelijaa mahdollisesti tekemään kestävämpiä muotoilullisia päätöksiä sekä kohdentamaan tuotteitaan paremmin. Materiaalivalintoja on lisäksi helpompi perustella, kun tiedetään, miten kuluttajat niihin suhtautuvat. Kuluttaja puolestaan voi tehdä kestävämpiä päätöksiä ja huomioida suhdettaan materiaaliin.

Niinimäen ja Koskisen (2011) mukaan suunnittelijoiden tulisi ajatella uusia tapoja kiintymyssuhteen luomiseksi tuotteen ja käyttäjän välille. Yksi mikä tätä voisi edistää, olisi syvempi tyytyväisyys tuotteeseen (Riisberg ym. 2014, 3.) Jos tekstiilimateriaali herättää meissä positiivisia tuntoaistimuksia ja yhdistämme siihen positiivisia miellelyhtymiä uskon, että siitä tehty vaate tai tuote on käyttäjän käytössä kauemmin. Samaa mieltä ovat myös Niinimäki ja Koskinen:

”Me kiinnymme vaatteisiin, niiden esteettisten ominaisuuksien lisäksi, ajan kanssa sosiaalisissa tilanteissa syntyviin hyvien kokemusten sekä positiivisten ja moniaistillisten käyttökokemusten kautta. Tästä syystä vaatetuksen kauneus ei ole vain visuaalista, vaan sisältää taktiilisia, hajuaistiin liittyviä sekä kiineettisiä kokemuksia, kuten mukavuuden tunne, materiaalin paino kehoamme vasten. Vaatteen käyttäjälle tuottama mielihyvä sisältää syvästi vaatteen ja kehon vuorovaikutuksen ja tällä on luja sekä perustavanlaatuinen yhteys taktiiliseen muistiin ja omiin persoonallisiin kokemuksiimme ja historiaamme.”

(Niinimäki ja Koskinen, 2011, Riisberg ym. mukaan, 2014, 3.)

Tekstiilimateriaalien, kuten muidenkin materiaalien, estetiikka on mielestäni kulttuurissamme pitkälle painottunut niiden visuaaliseen kokemiseen. Ellen Lupton sekä Andrea Lipps toteavat kirjassaan, *The Senses: Design Beyond Vision*, näköaistin korostuneen jo kauan aikaa. Heidän mukaansa Juhani Pallasmaan julkaistessa kirjansa, *Ihon silmät*, vuonna 1996, alkoivat monet arkkitehdit kyseenalaistamaan visuaalisen muodon dominanssia sekä länsimaalaista okulasentrismia (Lupton ja Lipps, 2018) eli näköaistin ja sitä kautta saatavan tiedon korostamista estetiikassa ja epistemologiassa. (Tieteen termipankki, 2020) Kuitenkin edelleen, kun puhumme estetiikasta, minusta usein kuvailemme vain niitä ominaisuuksia, joita voimme nähdä sekä keskustelemme siitä, millaisia tietoisia reaktioita nämä visuaaliset yhteydet meissä herättävät. Toivoisin muiden aistien merkityksestä puhumisen lisääntyvän estetiikkaan liittyvissä keskusteluissamme. Itseeni vetoaa Cranzin ehdotelma kestävä kehityksen lähestymisestä aistien kautta. Hän määrittelee estetiikan näkymättömäksi seokseksi tunteita, emootioita ja tietoa. (Riisberg ym. mukaan 2014, 4.)

En kuitenkaan millään tavalla katso, että visuaalisuus voitaisiin kokonaan pois sulkea tai että, sillä tulisi olla minimaalinen rooli. Visuaalisuus on ihmiselle merkittävää, mutta en koe sen olevan myöskään estetiikan päämäärittäjä.

2 . 2 . 2

Tutkimusten satoa

eli aiemmista materiaalien kokemisen tutkimuksista

Materiaalien synnyttämiä tuntoaistimuksia sekä tunteita on tutkittu jonkin verran. Tässä luvussa luodaan tarkempi katsaus aiempiin tutkimuksiin sekä käsitellään tutkimustani niihin peilaten. Suurin painotus on Moodyn ja hänen työryhmänsä vuonna 2001 tehdyssä tutkimuksessa sekä Riisbergin ja hänen työryhmänsä vuonna 2014 tehdyssä tutkimuksessa. Riisbergin ja hänen tutkimusryhmänsä tekemä tutkimus on osa isompaa tietoisuusprojektia (The Awareness Project), jossa tutkittiin käyttäjän ja tekstiilimateriaalien suhdetta eri metodein kolmen vuoden ajan. Tutkimus oli Tanskan Koldingin yliopiston tutkimus. (Riisberg ym. 2014,9).

Miten he sitten käytännössä tutkivat tekstiilimateriaalien kokemista ja miksi? Riisberg työryhmineen tutkivat tekstiilimateriaalien kokemista kahden eri kokeen avulla. Tutkimuksen ensimmäisessä osassa tarkasteltiin tekstiilimateriaaleja grid-menetelmän kautta ja toisessa pukeuduttiin silmät sidottuna kahdesta eri materiaalista valmistettuun vaatteeseen ja arvioitiin materiaalin tuntua tätä kautta.

Tutkimuksen tavoitteena oli luoda uusia dialogityökaluja, joita voitaisiin käyttää muodin ja tekstiilialan opetuksessa. Osallistavien metodien käytön kautta, he toivoivat voivansa kehittää vaihtoehtoisia strategioita tuotteiden ja palveluiden kehittämiseen kestävämmän tulevaisuuden puolesta (Riisberg ym., 2014,

1). Riisberg työryhmineen painottaa tutkimuksessaan käyttäjien varustamista tekstiilimateriaalien laadun arvioimisen sekä persoonallisen preferenssin (vaatteen sopivuus ja tyyli) tiedostamisen perustaidoilla. Heidän mukaansa näihin asioihin viitataan muotoilualan koulutuksessa monesti, mutta harvoin tarjotaan metodeja tai työkaluja käyttäjän kanssa vuorovaikutuksessa toimimiseen suunnitteluvaiheen aikana. He kokivat, että käyttäjien materiaalin taktiilista vastaanottamista ei seurata. Nämä syyt olivat uuden muutoksellisen strategian ehdottamisen perustana. Muutoksellisen strategian pohjana olisi taktiilinen aistiminen sekä dialogi suunnittelijoiden ja käyttäjien välillä (Riisberg ym., 2014, 5.)

Koen, että taktiilisesta aistimisesta tulisi nostaa enemmän keskustelua käyttäjän ja suunnittelijan välille, jotta suunnittelujen tuotteiden laatu paranisi. Oman kokemukseni mukaan tekstiilimateriaalien kokemisesta keskusteleminen on jäänyt vähäiseksi. Tässä on vaarana se, että suunnittelija pohjaa materiaaliin liitetyt tuntoaistimukset, tunteet, assosiaatiot sekä muistot vain omaan subjektiiviseen kokemukseensa tai läheistensä kokemukseen. Materiaalin kokeminen oletettavasti heijastelee myös kulttuuriamme sekä vallalla olevia trendejä, mikä ohjaa omalta osaltaan suunnittelijan työtä. Ilman tekemääni tutkimusta, olisi tutkimuksen materiaaleja vastaavista teksteleistä syntynyt todennäköisesti aivan erilaisia tuotteita.

Riisbergin ym. tutkimuksen tuloksena syntyi uusia tapoja käyttäjien ja muotoilijoiden välisen dialogin luomiseen. Tutkimuksessa katsottiin myös, että

se edisti usein taktiilisena tietona tai taktiilisena kokemuksena koetun tekstiili- ja muotituotteiden kokemisen reflektointia ja sanallistamista (Riisberg ym. 2014,1). Kuinka hyvin tutkimuksen tuloksia on hyödynnetty jää omalta osaltani kysymykseksi.

Moody ym. tutkivat vuonna 2001 kankaiden havainnoinnin perustana olevia tekijöitä. Heidän tutkimuksensa tavoitteena oli tallentaa subjektiivisia vasteita tuttuihin kankaisiin. Kokeeseen osallistujat olivat ensimmäisen vuoden muoti- ja tekstiilisuunnittelun opiskelijoita. Tutkimusmenetelmänä, heillä oli käytössä repertory grid -menetelmä. Tutkimuksen tuloksena huomattiin, että tekstiilimateriaalien kokeminen voidaan jakaa pääasiallisesti kahteen ryhmään: 1. pintatekstuuriin ja 2. tunteellisiin/tiedollisiin/tunnetilallisiin miellelyhtymiin. (Moody ym., 2001)

Moodyn ym. tutkimuksen tulokset vaikuttivat oman tutkimukseni kyselyhaastattelun rakentumiseen. Halusin antaa vastaajille muutaman selkeän vaihtoehdon perustuen materiaalin tuntuun ja useamman vaihtoehdon sille mitä emootioita materiaali herättää tai siihen liitettäisiin. Molemmissa oli käytössä myös vapaan sanan kenttä, johon vastaaja sai itse halutessaan lisätä tuntoaitillisia tai tunteellisia ominaisuuksia. Tein tietoisin päätöksen, että en tulisi käyttämään repertory grid -menetelmää oman tutkimukseni tekemisen apuna. Tutkimukseni yhtenä tarkoituksena oli selvittää, miten tekstiilimateriaali koetaan itsenäisenä ilman, että sitä tarvitsee verrata muihin materiaaleihin. Tässä on huomattavaa se, että tietysti emme tutkimukseni pohjalta voi tietää onko aiempien materiaalien tunnistelu vaikuttanut tietyn materiaalin kokemi-

seen. Esimerkiksi haastattelutilanteessa vakosamettia seurasi pellava ja saattaa olla, että pellava koettiin jopa karkeampana, jos se tiedostamatta tai tietoisesti vertautui edelliseen useimmiten pehmeäksi koettuun materiaaliin.

Repertory grid -menetelmässä käytetään kolmen sarjoja eli triadeja dataa kerätessä. Moodyn ym. tutkimuksessa osallistujat valitsivat sattumanvaraisesti tarjolla olleista 10 kankaasta kolme ja päättivät, mitkä niistä on eniten samankaltaisia sekä kuvailivat miten ne eroavat kolmannelta kangasnäytteestä. Tällä menetelmällä on osoitettu saatavan runsaasti tietoa, sillä materiaalit vertautuvat kolmanteen erilaiseen objektiin, jolloin vertailussa tarvitaan paljon sanallistamista ja dialogia. Menetelmässä valintaprosessia toistetaan, kunnes kaikki mahdolliset yhdistelmät on käyty läpi. Tutkimuksessa esimerkiksi otetaan kolmen näytteen joukko: sametti, silkki ja nahka. Näistä esimerkin mukaisesti silkki ja sametti voitaisiin nähdä parina, koska ne ovat molemmat sileitä, pehmeitä, silkkimäisiä, heijastavia, kiiltäviä ja tunnollaan hieman öljymäisiä, kun taas nahka, huolimatta tietynlaisesta sileydestään, tuntuu kosteahkolle sekä sienimäiselle ja on mattamainen. Yhdistävät tekijät emootion ja assosiaatioiden puolella yhdistävät myös esimerkin mukaan silkin ja sametin. Ne voidaan nähdä feminiininä, herkkänä, sensuellina ja niihin yhdistyvät ajatukset kauneudesta, häistä, juhlamekoista, ylipursuavasta onnellisuudesta, dekadenssista, goottilaisista tyyleistä ja vanhoista pölyisistä taloista, kun taas nahka voidaan kokea maskuliinisena, seksuaalisena, vahvana, jokseenkin uhkaavana ja se voidaan yhdistää fetisismiin, kovaan persoonallisuuteen, boheemiuteen, cowboy-vai-

kutteisiin ja rock-tyyliin. (Moody ym., 2001)

Moodyn ym. kokeessa käytettiin seuraavia materiaaleja: fleece, lycra, tweed, silkki, vakosametti, nahka, sametti, irlantilainen pellava, denim ja pitsi. (Moody ym. 2001)

Materiaalit ovat hyvin samantapaisia kuin valitsemieni kankaiden kanssa. Tämä johtunee siitä, että kyseisillä materiaaleilla on selkeitä haptisia ominaisuuksia.

Harmillisesti Riisberg ym. eivät mainitse tutkimuksessaan käytettyjä materiaaleja. He kuitenkin mainitsevat käyttäneensä grid-menetelmää hyödyntävässä kokeessa 15 eri materiaalia. Materiaalit oli valittu niillä perusteina, että ne edustaisivat erilaisia tekstuureja ja kuituja (Riisberg ym., 2014, 10).

Huomattavaa on, että Moodyn ym. kokeessa materiaaleihin oli visuaalinen yhteys, kun taas Riisbergin ym. kokeiluissa osallistujien silmät peitettiin. Tämän totesin vaikuttavan olennaisesti materiaalin kokemiseen ja siihen liittyviin assosiaatioihin. Kun esimerkiksi Moodyn ym. esimerkissä silkki ja sametti liittyivät mm. kauneuteen ja juhlaan, niin kun tutkimuksessani visuaalinen yhteys katkaistiin, kunsilmät peitettiin kyselyn ajaksi, silkki yhdistyikin mm. ulkoiluun tuntunsa kautta. Tutkimuksessani esimerkiksi yksi vastaajista assosioi silkin vahvasti ulkoilutakkiin ja kyselyn lopulla nähdessään materiaalin hämmästyti ja sanoi yhdistävänsä sen nyt häämekkoon ja juhliin. Vakosametin totesin olevan mieltymyksiä jakava materiaali. Jo pienestä ryhmästä kaksi henkilöä ilmaisivat, että eivät pidä vakosametista. Toisen kohdalla ensimmäinen tuntoaistimus oli miellyttävä, mutta kun kosketuksen kautta selvisi,

että materiaali oli vakosamettia, totesi hän sen olevan epämiellyttävä, koska ei sametista, varsinkaan vakosametista, pidä. Toinen osallistuja kommentoi vakosametin koskemista niin, että toivottavasti tämä ei ole vakosamettia, sillä vihaan sitä. Vastaaja kommentoi visuaalisuutta vakosametin kanssa niin, että varmasti jos visuaalinen yhteys olisi ollut materiaaliin eihän olisi siitä pitänyt. Näissä tapauksissa huomaa erityisen hyvin, kuinka visuaalisuus muuttaa materiaalin kokemista.

Moodyn ym. suorittivat kaksi kankaan kosketus -koetta: pilotointi sekä ryhmätutkimus. Kokeissa materiaalin koskettaminen oli rajattu sivelemiseen etusormella. (Moody ym. 2001) Tämä on omalta osaltaan varmasti vaikuttanut materiaalin kokemiseen ja jotta materiaalista saataisiin mahdollisimman paljon irti, en itse rajoittanut sen kosketustapaa. Pyysin kuitenkin alussa vastaajaa koskettamaan vain tekstiilimateriaalin oikeaa puolta. Tämän jälkeen vastaajalla oli lupa käsitellä materiaalinäytettä haluamallaan tavalla. Kyselyhaastatteluja tehdessä oli mielenkiintoista huomata, kuinka materiaalin tuntoaistimuksia arvioitiin monipuolisesti. Moni kosketti materiaaleilla esimerkiksi käsivarttaan tai kasvojaan ja arvioi tuntoaistimusta myös tätä kautta. Kuten aiemmin mainittua tuntoaistimukset eivät ole samanlaisia kämmenissä kuin esimerkiksi käsivarressa ja tämä tuli ilmi myös haastattelujen aikana. Vastaajilla tuntui olevan tietoisuus tästä erilaisesta kokemisesta, sillä eri tavoin materiaalilla koskettamista perusteltiin sillä, että haluttiin tuntea, millainen materiaali olisi päällä.

Moodyn mukaan, kun kosketamme kangasta, siihen liittyy monimutkainen moniaistillinen, tunteellinen ja tiedoll-

inen kokemus. Artikkelissa otetaan esimerkiksi vaatteen ostotapahtuma, jossa koskettelemme vaatetta ja koetamme sitä yllemme. Tällöin suoritamme valikointiprosessia, jossa käytämme apuna muistia, tunnetta, tuntemuksia sekä miellelyhtymiä. (Moody ym. 2001.) Prosessi on tiiviisti yhteydessä tuntoaistimuksiimme. Lähtökohtaisesti voisi olettaa, että haluamme pukeutua materiaaleihin, jotka saavat meidät tuntemaan itsemme hyväksi ja jotka herättävät meissä positiivisia miellelyhtymiä. Tehdessäni kyselytutkimustani kävi ilmi se, että materiaalin tuntua tai mukavuutta ei koettu niin tärkeäksi juhlavaatteessa kuin muussa käytössä olevassa vaatteessa, Juhlavaatteen osalta voimme siis mahdollisesti ajatella assosiaatioiden ohittavan tuntoaistimuksen vaatteen positiivisuuden kannalta.

Moody taulukoi tutkimuksensa tuntoaistimukset ja tunteet oivallisesti. Taulukoinnin perustana oli materiaalin fyysiset ominaisuudet ja niiden herättämät tunteet, tuntemukset ja ajatukset. Tekijät nimettiin ryhmiksi niin, että syntyi 5 fyysisen ominaisuuksien ryhmää ja 5 emotionaalisen, tiedollisen ja tunnelmallisen ryhmää. Ryhmät koostuivat siis useista sisällöistä. Tutkimuksessa käsitellään myös kankaita ja niiden sijoittumista ominaisuuksien perusteella suhteessa emotionaaliseen minään (Moody ym., 2001)

Koska käytin osittain samantyyppisiä materiaaleja, pystyin suorittamaan jonkin verran vertailua tutkimusten välillä. Vertailua tehdessäni huomasin, että tuloksissa on huomattavasti yhtymäkohtia, mikä viittaisi siihen, että vaikka materiaalien kokeminen on subjektiivista jakaa se kuitenkin tiettyjä peruslähtökohtia. Esimerkkinä voidaan ottaa Moodyn tuloksista nahka, joka liitettiin emotionaalisisessa minässä mm. pelkoon, vihaan, impulsiivisuuteen ja voimaan. Testaamistani materiaaleista Moodyn nahkaa vastaava oli keinonahka. Sen kokemiseen liittyi mm. sisu, voimaantumisen ja elämällisyys. Tulokset ovat siis ainakin näiden tapausten perusteella hyvinkin samankaltaisia.

2.2.3

Tunto, tunne, assosiaatio

Haastattelututkimus materiaalien kokemisesta

Rakentaessani haastattelututkimuksen runkoa pohjasin sitä aiempiin tutkimuksiin. Lopulliseksi rakenteeksi muodostui se, että ensiksi kartoitettiin materiaalin liittyviä tuntoaistimuksia ja sitten sen herättämiä tai siihen liitettyjä tunteita. Näitä seurasi assosiaatioiden kartoitus ja lopuksi materiaalin yhdistyminen vaatetukseen eli se millaisissa vaatteissa sekä tilanteissa materiaalia voitaisiin kuvitella käyttävän ja miksi.

Haastattelun ensimmäinen osuus oli sekoitus strukturoitua ja puolistrukturoitua haastattelua. Toinen osa puolestaan suoritettiin puolistrukturoidun haastattelun metodein sekä sisälsi myös avointa keskustelua aiheesta.

Tutkimuksen kaavake sekä sen englanninkielinen versio löytyvät liitteistä. Liitteistä löytyy myös yhteenvedot kunkin materiaalin kokemisesta.

Haastattelin tutkimusta varten kahdeksaa henkilöä, joista yksi vastasi pilotointihaastatteluun, jonka tarkoituksena oli kokeilla haastattelun rakenteen ja kysymysten toimivuutta. Vastaajat olivat iältään 22-35 -vuotiaita miehiä sekä naisia. Yksi vastaajista haastateltiin englannin kielellä. Kaikki vastaajat olivat Suomessa

syntyneitä, lukuun ottamatta yhtä. Hänkin oli pitkään Suomessa asunut eikä kotoisin suuresti suomalaisesta kulttuurista poikkeavasta kulttuuripiiristä.

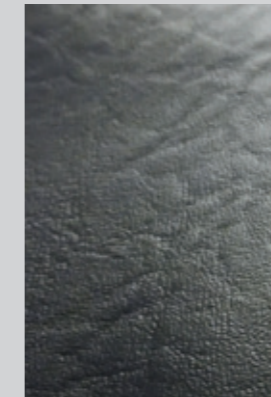
Vastaajilla oli erilaisia koulutustaustoja, he toimivat erilaisissa ammateissa ja heiltä ei odotettu koulutuksellista tai ammatillista kokemusta tekstiilimateriaalien käsittelystä. Yhteen haastatteluun meni 35-60 minuuttia vastaajasta riippuen.

Pilotointikokeessa tekstiilimateriaalien synnyttämien tuntoaistimusten valintaa ei ollut rajattu, vaan vastaaja sai valita vapaasti materiaalia kuvaavat tuntoaistilliset ominaisuudet kuuden listasta ja vapaassa sanassa liittää muita huomioita. Päätin muuttaa kysymysmuotoa pilotointikokeen jälkeen niin, että valittiin yksi tuntoaistillinen materiaalin ominaisuus kuudesta annetusta ja tämän jälkeen sai listasta valita muita. Vapaan sanan kenttä oli edelleen käytössä. Tämä siksi, että voisin luokitella materiaaleja niiden päätunnun mukaan, sillä pilotointikokeilussa materiaalitunnusta valikoitui aina vähintään kolme kohtaa. Tämä vaikeutti materiaalin luokittelua. Kuten jo aiemmin mainittua materiaalin ei välttämättä koeta edustavan vain yhtä fyysistä ominaisuutta, vaan siihen liitetään useita ominaisuuksia, jotka saattavat olla jopa ristiriidassa keskenään. Primääritunnun kysymisen avulla pyrittiin löytämään materiaalin tunnun ydin.

Haastattelututkimuksessa käytetyt materiaalit

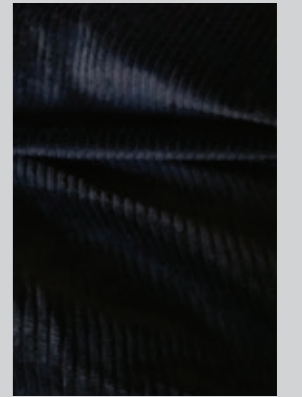
1. Keinonahka

Paksu, verhoiluun tarkoitettu keinonahka.

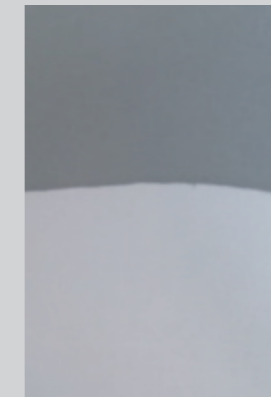
4. Vakosametti

Matalanukkainen vakosametti. Samettiraidan leveys 5mm, väli 1mm.

2. Kevyt polyesteri

Kevyt, ohut polyesterikangas.

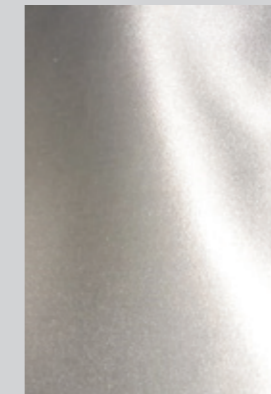
5. Pellava

100 % pellavakangas. Harva sidoksinen.

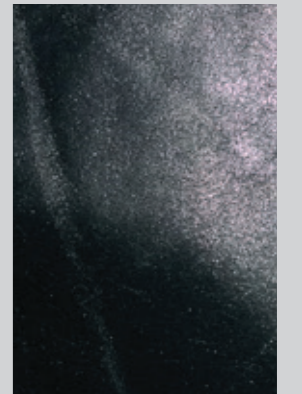
3. Silkki

100% silkki. Tiivis, raskaampi morsiuussilkki.

6. Oletettavasti lateksipäällysteinen kangas

Päällystetty, joustava kangas.

Haastattelu suoritettiin rauhallisessa paikassa, jossa on mahdollisimman vähän häiriötekijöitä. Osallistujien silmät peitettiin tunnusteluosuuden ajaksi. Tästä poikkeuksena oli pilotointikokeilu, jossa vastaaja piti itse silmiä kiinni. Tekstiilimateriaalit annettiin arvioitaviksi yksi kerrallaan niin, että materiaali oli ensin pöydällä oikea puoli ylöspäin. Vastaajaa pyydettiin tunnustelemaan ensin materiaalinäytteen pintaa, jonka jälkeen vastaajalla oli lupa tunnustella materiaalia haluamallaan tavalla.

Valitsin tutkimukseeni kuusi erilaista materiaalia niiden haptisten ominaisuuksien perusteella. Tärkeää oli se, että materiaalissa on selkeitä haptisia ominaisuuksia ja että ne eroavat toisistaan. Tutkimukseni materiaalinäytteiksi valikoitui keinonahka, kevyt polyesterikangas, silkkikangas, vakosametti, 100% harva pellavakangas sekä oletettavasti lateksipäällysteinen, toiselta puolelta pehmeä kangas. Kankaiden tarkka koostumus ei ikävä kyllä ole tiedossa, sillä materiaalit ovat hankittu eri lähteistä eivätkä sisältäneet tuotetietoja. Materiaalit annettiin vastaajille tunnusteltaviksi edellä mainitussa järjestyksessä. Tässä on hyvä pitää mielessä se, että edelliset materiaalit ovat saattaneet alitajuisesti tai tietoisesti vaikuttaa seuraavan materiaalin kokeamiseen esimerkiksi keinonahka koettiin muutamassa tapauksessa kevyenä ja olisi mielenkiintoista tietää olisiko se koettu painavana, jos se olisi asetettu seuraamaan selkeästi kevyttä kangasta, kuten tutkimuksessani käytettyä kevyttä polyesterikangasta.

Fyysisten ominaisuuksien arvioinnin jälkeen siirryttiin käsittelemään tunteita. Luin vastaajalle tunteiden listan rauhalliseen tahtiin ja pyysin vastaajaa sanomaan tunteita luettellessa, jos hän kokee sitä tunnetta tai assosioi materiaalin kyseiseen tunteeseen. Samalla merkkasin vastaajan tuntemat tai assosioimat tunteet kaavakkeeseen. Tunteet lueltiin tarvittaessa toiseen kertaan. Jotkut vastaajat täyttivät tunnekenttää, kun kaikki tunteet olivat lueltu. Tunteiden kohdalla oli käytössä myös vapaan sanan kenttä. Vapaan sanan kenttää käytettiin jonkin verran, erityisesti silloin, jos materiaali herätti voimakkaita assosiaatioita tai siitä oli jokin ennakkokäsitys. Koska materiaalin kokemisella on todennäköisesti myös kielellinen yhteys, on englanninkielisenä tehdyn haastattelun tunneosion vastaukset suluissa. Kokonaismäärissä suluissa oleva määrä on määrä, johon on laskettu myös englanninkielinen vastine. Englanninkielisen version suhteen on huomioitava, että sanoissa on pieniä vivahde eroja, jotka ovat saattaneet vaikuttaa tietyn tunteen valintaan.

Tunteiden jälkeen kartoitettiin tuntemuksia, assosiaatioita sekä muistoja, joita materiaalit nostattivat, Nämä olivat todella subjektiivisia ja joidenkin vastaajien kohdalla niillä oli vahva yhteys elettyyn elämään. Esimerkkinä voidaan käyttää vastaajaa, jolla oli lapsi. Hänen vastauksensa tähän kysymykseen, liittyivät useasti lapsiin tai niiden ympärille rakentuvaan elämään.

Useampi vastaaja muisteli tai assosioi jo tässä kohtaa materiaaleja vaatteina. Eniten tätä tapahtui vakosametin kohdalla, joka yhdistyi viidellä vastaajalla kahdeksasta vakosamettihousuihin. Kun materiaaliin liitettiin tässä kohtaa vaatteita, olivat ne usein sellaisia, joita oli omistettu tai käytetty itse tai jotka olivat kuuluneet jollekin läheiselle, kuten esimerkiksi isoisan ulkotakki tai kirppikseltä itse ostetut nahkahousut. Haastatteluissa nousi esiin lisäksi vaatteet, jotka olivat vastaajille toisaalta tuttuja, kuten talonpojan vaatteet tai lasketteluhousut. Materiaaleja liitettiin vaatetuksen lisäksi muihin tekstiileihin tai huonekaluihin.

Vapaata assosiointia kuten esim. Malficient-elokuva, lumi, hiekkaranta, sideharso, oli suhteellisen runsaasti. Oletettavasti lateksipäällysteinen kangas muistutti jo näin pienen vastaajajoukon sisällä kahta, sammakosta. Monesti vastauksista pystyi muodostamaan suhteellisen yhdenmukaisen visuaalisen kokonaisuuden. Usein vastaajan tyyli vastata tähän haastattelukohtaan toistui useamman materiaalin kohdalla. Yksi vastaaja saattoi siis liittää materiaaleihin runsaasti muistoja, kun taas toinen liittää ne kiinteästi joihinkin vaatekappaleisiin ja kolmas puolestaan käyttää runsaasti mielikuvia. Vahvempi materiaalin vaikutus näkyi tässäkin kohdassa vastausten runsautena. Vaikka assosiaatiot, muistot ym. vaihtelivat, oli niissä useasti samoja piirteitä.

Värien tai kuvioiden liittäminen materiaaleihin tuli toisinaan ilmi haastatteluiden aikana. Yksi vastaajista mm. koki silkin tuntuvan tummansiniseltä ja kevyen polyesterikankaan tummanvihreältä.

Viimeinen kysymys käsitteli mahdollista vaatetta, jossa vastaaja voisi nähdä materiaalia käytettävän. Kysymyksen avulla tiedusteltiin vaatetyyppejä, sitä missä vaatetta käytettäisiin ja syytä miksi. Näissä vastauksissa oli usein samanlainen virittyneisyys. Suurimman eron teki silkki, jota ehdotettiin niin juhlaikäyttöön kuin ulkoiluhousuiksi.

Haastateltava vastasi kyselylomakkeen mukaisesti kysymyksiin järjestyksessä. Jotkin kohdat täydentyivät kyselyn edetessä eikä kaavakkeen täyttäminen edennyt täysin lineaarisesti.

Tunnusteluosuuden jälkeen osallistujat pääsivät näkemään materiaalit ja he vastasivat seuraavanlaisiin kysymyksiin:

Koetko, että materiaalit vastaavat visuaalisesti niiden tuntua?

Miltä haastattelu tilanne tuntui ja herättikö se jotakin ajatuksia?

Onko materiaalin tuntu sinulle tärkeä ostopäätöstäsi tehdessä?

Ostatko tuotteita verkkokaupoista?

Tarvittaisiinko verkkokauppoihin indikaattoreita materiaalin tunnusta ja sen synnyttämistä tunteista tai assosiaatioista?

Asioiden ympärillä käytiin myös vapaata keskustelua.

Useampi vastaaja koki, että materiaalit vastasivat visuaalisesti sitä, miltä ne tuntuivat. Jotkin materiaalit koettiin haastavammiksi, kuin toiset. Tunnistetuimpia materiaaleja olivat keionahka, vakosametti sekä pellava. Osa haastatteliijoista otti tässä kohtaa puheeksi värin. Keionahka ja lateksityyppinen kangas koettiin jo mielikuvissa usein mustiksi. Muiden materiaalien kohdalla ei ilmennyt mielikuvien kautta yhtä selkeää väriä, vaan värit vaihtelivat vastaajien välillä. Tuntoaistillisista ominaisuuksista mainittiin se, että keionahan uraisuus tuntui paremmin kuin näkyi ja yksi vastaajista oli ajatellut, että vakosametin urat eivät olisi suoria. Visuaalinen yhteys muutti joidenkin vastaajien kohdalla materiaalin käyttötarkoitusta.

Kun keskusteltiin siitä, miltä kokemus tuntui ja mitä ajatuksia se herätti, kokivat monen sen olevan mielenkiintoinen. Useamman osallistujan kanssa keskustelun aiheisiin nousi sokeus ja se, millainen merkitys tuntoaistilla on. Vastaajat kokivat, että materiaalin arvioiminen oli erilaista, kun näköyhteys materiaaliin oli katkaistu. Yksi vastaajista mainitsi voivansa valita pellavan, koska tuntee materiaalin ja arvostaa sitä luonnonkuituna, mutta pelkän tuntoaistimuksen perusteella ei sitä vaateeseensa valitsisi.

Pääosin materiaalien tuntoaistillisten ominaisuuksien koettiin vaikuttavan ostopäätökseen. Muutama vastaaja otti esille tekstiilimateriaaleja, joita eivät ostaisi niiden tunnun vuoksi.

Kolmella kahdeksasta, tuntu ei vaikuttanut merkittävästi ostopäätöksen syntymiseen. Yksi osallistuja mainitsi syynä sen, että hän tekee ostoksensa pääosin verkkokaupoissa. Toinen puolestaan mainitsi materiaalin tunnun merkityksen vaihtelevan, sen mukaan, mihin käyttötilanteeseen vaatetta hankittiin. Kolmas vastaajista korosti istuvuutta materiaalin tunnun ylitse.

Keskustelua heräsi myös juhlavaatteiden ympärille. Niiden haastelluiden kesken, joiden kanssa asia nousi pinnalle, tuli ilmi se, että juhlavaatteen tärkeämpänä ominaisuutena pidettiin sen visuaalisuutta.

Osa vastaajista teki ostoksia verkossa, osa ei. Jos verkossa ei tehty ostoksia, oli usein syynä se, että pelättiin ettei ostos ole sellainen kuin sen on ajateltu olevan. Tässä saatettiin pelätä mm. materiaalin huonoa laatua ja tuntua tai huonoa istuvuutta.

Materiaalin tuntuun kaivattiin enemmän indikaattoreita. Ainoastaan yksi vastaaja vastasi tähän kielteisesti. Muut vastaajat toivoivat mm. lähikuvia kankaasta tai tunnun parempaa sanallista kuvailua. Myös materiaalin luonteesta, kuten sen laskeutuvuudesta kaivattiin indikaattoreita. Assosiaatioiden tai tunteiden tuontia tuotteiden ympärille ei koettu niinkään tarpeelliseksi.

Tutkimuksen tuloksien tulkintaa helpottaakseni jaoin tunteet positiivis- ja negatiivissävytteisiin tunteisiin. Jaossa olen jakanut mm. sisun ja ylpeyden negatiivissävytteisten alle,

vaikka ne eivät välttämättä sitä olekaan. Koen kuitenkin kyseisten tunteiden alkulähteenä olevan vihan tunteen, joka mielestäni kuuluu negatiivissävytteisiin tunteisiin. Jako toimi minulle materiaalin tulkinnan sekä suunnittelun apuna. Haluan tässä kohtaa painottaa sanaa sävytteinen, sillä en usko tunteiden jakoon positiivisuuden ja negatiivisuuden perusteella. Jokaisesta materiaalista nostin esiin koetuimmat tunteet. Nämä tulisivat toimimaan yhdessä assosiaatioiden kanssa mallistoni visualisoinnin pohjana.

Tuloksia tarkastellessa huomaa sen, että useasti materiaaliin on liitetty selkeästi enemmän positiivis- tai negatiivissävytteisiä tunteita.

Tuloksia tulkitessa ilmenee se, että vaikka kokeminen on subjektiivista, materiaalin ympärille muodostui usein hyvinkin samankaltaista visuaalista sisältöä, Yhteneväisyyksiä tekstiilimateriaalien taktiilisessa kokemisessa löytyi siis runsaasti.

Tutkimukseni liitteistä löytyy haastattelujen tulosten yhteenveto sekä vastauksia haastattelun toisessa osiossa kysyttyihin kysymyksiin.

Kuva: Relander, Christoffer. 2019-2020. Collector. We are nature VI. Kevyt kuvamanipulaatio kirjoittajan. Alkuperäinen teos kuvälähteissä

2.3 Tutkimuksen vaikutus

2.3.1 Uusille urille?

Tutkimuksen jatkokehitysmahdollisuudet

Koska tekstiilimateriaalien kokeminen on laaja aihe, ei sitä pysty tiivistämään yhden tutkimuksen alle. Väistämättä jää käsittelemättä kysymyksiä, joita tutkimuksen aikana nousee pinnalle. Tutkimuksella on lisäksi runsaasti soveltamismahdollisuuksia sekä mahdollisuutta vaikuttaa eri alueilla. Näistä muutamia käsitellään seuraavassa luvussa.

Kun haastattelututkimustani tarkastellaan vastaajien lukumäärän osalta, ehdottaisin, että jatkokehittelynä tulisi saada aikaan kysely tai haastattelu, joka voitaisiin suunnata suuremmalle joukolle ihmisiä. Omassa ja aiemmissa tutkimuksissa koen ongelmalliseksi sen, että vastaajien määrä on ollut suhteellisen vähäinen. Tämä johtunee siitä, että haastatteluihin menee runsaasti aikaa per henkilö ja tilanne vaatii tutkimuksen tekijän, tai muun valvojan, läsnäoloa. Jos kyseessä olisi kysely, se pitäisi osata luoda tarpeeksi tarkasti ja sen tulisi olla helppo täyttää sekä toimittaa tutkimusentekijälle. Ongelmalliseksi muodostuu vapaan sanan rajallisuus ja ihmisten halukkuus sen käyttämiseksi. Jos kysely tehdään itsenäisesti etänä, kuten esimerkiksi kotiin lähetettävänä paperisena kyselynä tai netissä täytettävänä kaavakkeena, kontakti haastattelijaan jää uupumaan. Tämä vaikuttaa olennaisesti tiedon saantiin, sillä haastatteluissa nousee pintaan aiheeseen liittyviä asioita keskustelua käytäessä. Lisäksi kaavakkeiden kautta vastatesa pohdinta jää oman kokemukseni ja tuntemukseni mukaan vähäisemmäksi

sekä pintapuolisemmaksi, kuin henkilökohtaisesti suoritettussa haastattelussa.

Yksi tutkimuksen haasteista on materiaalien valinta. Voisi olettaa, että pienikin vaihtelu tekstiilimateriaalien laadussa, vaikuttaa sen kokemiseen. En usko, että vakosametti ja kovapohjainen huonekalusametti koettaisiin samalla tavalla. Käytettävissämme on nykyään laaja materiaalien kirjo, jota ei voida tiivistää yhdeksi pieneksi joukoksi. Kun tämä asia siirretään ns. oikeaan maailmaan, jää suunnittelijan harteille kohderyhmänsä materiaalipreferenssien selvittäminen ja tutkimukseni voi toimia vain lähtökohtana materiaalien kokemisen ymmärtämiseen.

Tutkimusta vaikeuttaa etenkin se, että materiaalien kokeminen on äärimmäisen subjektiivista eikä tekstiilimateriaalin kokeminen ole suoraan verrannollinen sen kokemiseen vaatteena. Vaatteen kokemiseen liittyy niin paljon muita tekijöitä, kuten leikkaus, mukavuus sekä henkilökohtaiset mieltymykset. Tutkimuksen jatkona voisi tarkastella, miten suhtaudumme tekstiilimateriaaleihin, kun ne on muokattu vaatteiksi. Aihetta onkin jo käsitelty hieman tästä näkökulmasta ja asiaan voikin halutessaan tutustua Riisbergin ja hänen työryhmänsä projektin (The Awareness Project) yhteydessä.

Vaatteiden kokemisen kautta luontaista olisi siirtyä niiden mahdollisten vaikutusten tutkimiseen, Pohdinnan alle jää se, onko vaatteidemme tekstiilimateriaaleilla syvempi vaikutus meihin ja meidän käyttäytymiseemme. Olisiko käyttäytymisessäni eroa valitsemieni vaatteiden vuoksi, vaikka

olosuhteet olisivat samat. Jos siis pukeutuisin vaikkapa ristiäisiin nahkatakkiin tai villapaitaan vaikuttaisiko vaatevalintani siihen millaiseksi koen itseni tai siihen, miten suhtaudun muihin ja ympäristööni.

Entä vaikuttavatko valitsemamme vaatteet tunteisiimme ja persoonaamme? Miksi tietty materiaali puhuttelee? Mitä se antaa persoonalle? Heijastammeko omaa persoonaamme materiaalivalintojemme kautta?

Pidän ajatusta vaatteiden vaikutuksesta yksilöön kovin todennäköisenä, sillä vaatteet ovat joissain määrin tietynlainen persoonan jatke. Vaatteet viestivät käyttäjästä ja joidenkin vaatteiden tarkoitus lienee se, että niiden kautta käyttäjästä luodaan tietynlainen vaikutelma. Näkisin, että tätä käytetään hyödyksi eritoten, kun puhutaan erilaisista univormuista tai työasuista. En kuitenkaan usko, että vaatteet muuntaisivat yksilön persoonaa perustavanlaatuisesti, sillä se herättäisi lähinnä kysymyksen yksilön henkisestä vakaudesta. Todennäköisesti tällaisen tutkimuksen tulkintaa vaikeuttaisi useat samat tekijät kuin tekstiilimateriaalien kokemusten tulkintaakin eli mm. kulttuurilliset, subjektiiviset ja ympäristölliset tekijät. Tällainen tutkimus tulisi ideaalitalanteessa rakentaa niin, että työryhmässä olisi vähintään yksi vaatetusalan ammattilainen ja yksi psykologian ammattilainen.

Koska tämän tutkimuksen tavoitteena ei ole minkään erityisen kohteen kehittäminen tai tietyn ongelman ratkaisu, jatkumahdollisuudet ovat runsaat. Tutkimuksen aihe koskettaa meitä kaikkia. Joitakin enemmän, toisia taas vähemmän.

2.3.2

Soveltaen?

tutkimuksen soveltamismahdollisuudet sekä vaikutuspiiri

Yksi tutkimukseni tavoitteista on lähtökohtien tarjoaminen tiedon soveltamiseksi. Tietoa, joka saadaan tekstiilimateriaalien kokemisesta tuntoaistin kautta ja siihen liittyviä asioita voidaan soveltaa hyvinkin erilaisiin muoti- ja vaatetusalan tai niihin vahvasti sidoksissa olevien alojen ja projektien toimintamalleihin.

Sovellusmahdollisuuksista luodaan tässä pikakatsaus sensoriseen muotoiluun, terveydellisiin seikkoihin, kuten vammaan tai sairauteen, sensoriseen markkinointiin, joilla kaikilla on runsaasti yhtymäkohtia materiaalien taktilisuuteen sekä materiaalien kokemiseen.

Koen, että tutkimukseni voisi vaikuttaa etenkin sensorisen muotoilun sekä markkinoinnin kentällä. Yksi mielenkiintoinen kehitysalue tutkimukselleni olisi sokeille miellyttävien tekstuureiden kartoittaminen ja luominen.

Enenevässä määrin suosioon nouseva sensorinen muotoilu painottaa aistien merkitystä suunnittelutyössä. Se aktivoi aistejamme sekä tukee mahdollisuuksia vastaanottaa informaatiota ja tutkia maailmaa. Sensorisen muotoilun kautta voidaan löytää jopa uusia lähestymistapoja tunne-elämään sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyen. (Lupton, Lipps, 2018.) Aisteihin tietoisesti keskittyvä muotoilu tuntuu pyrkivän vetoamaan ihmisyyden sisimpään. Aisteja herättelevien elementtien lisääminen tuotteeseen monipuolistaa käyttökokemusta, pyrkien samalla tekemään siitä käyttäjälle entistä

luontevamman ja miellyttävämmän tunteen. Tässä kuitenkin on huomattava se, että jos aistillisia ominaisuuksia on liikaa tai ne ovat liian ristiriitaisia keskenään, saattaa tuote tai palvelu muuttua epämääräiseksi tai ahdistavaksi. Tieto tuotteeseen ja sen materiaaleihin liittyvistä aistimuksista, tuntemuksista sekä assosiaatioista, auttaa konseptin rakentamisessa niin, että sen ominaisuuksista voidaan kehittää mahdollisimman huomaamattomasti aisteja stimuloivia.

Useiden aistien huomioon ottaminen lisää tuotteen tai palvelun kattavuutta ja kannattaa ihmisen moninaisuutta. Sensorisella muotoilulla on vahva jalan sija fenomenologiassa, jossa tieto sijoitetaan kehoon aistillisten kokemusten sytyttäessä tietoisuuden (Lupton, Lipps, 2018.)

Sensorista muotoilua käytetään usein hyvinvoinnin edistämiseen ja sillä onkin runsaasti käyttömahdollisuuksia terveydenhuollon piirissä. Tuntoaistin sekä sen ja tekstiilimateriaalien suhteeseen perustuvan tiedon avulla, voidaan suunnitella tuotteita, jotka parantavat mm. muistisairauksista sekä erilaisista aistiherkkyksistä kärsivien elämänlaatua. Sensorisen muotoilun tuottamia terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä tuotteita löytyy monelta eri yritykseltä. Näistä mainittakoon esimerkiksi Kozie Clothes, NoNetz, Spectra Sensory Design, Mohu Designs sekä Suomessa toimivat Aistituote ja Lymed.

Lymed tuottaa painevaatteita erilaisiin tarkoituksiin. Painevaatteilla on huomattu olevan yleisen rauhoittumisen ja keskittymiskyvyn kannalta positiivisia vaikutuksia ja niiden avulla onkin pyrit-

ty helpottamaan mm. aistitiedonyhden-
tymisenhäiriöiden oireita. Painevaatteet auttavat esimerkiksi aistihäiriöistä käyttäjää sietämään epämiellyttäviä tuntoaistimuksia ja pääsemään yli niiden aiheuttamasta ärsytyksestä ja pahanolon tunteesta (Lymed, 2020.)

Lymed toimii hyvänä esimerkkinä muotoilusta, jossa materiaalien kokemisella on poikkeuksellisen voimakas merkitys. Aistihäiriöiden hoitoon tarkoitettavat vaatteet eivät saa tuottaa itsessään epätoivottuja aistimuksia käyttäjälle. Tällaisten tuotteiden luomisessa on äärimmäisen tärkeää ymmärtää asiakasta sekä hänen kokemustaan omasta minästä ja maailmasta.

Entä sitten kun oma minä hämärtyy? Valitettavasti tämä on joillekin osa päivittäistä elämää, kuten esimerkiksi osalle niistä, joilla on jokin muistisairaus. Koska dementiaan ei ole vielä parannuskeinoa, niin sen kohdalla keskitytään elinolojen optimoimiseen niin, että ne tukevat hyvinvointia. Sensorinen muotoilu toimii yhtenä välineenä, jonka avulla yritetään helpottaa muistisairaiden elämää. Aisteja stimuloivilla tuotteilla sekä toiminnalla tiedetään olevan positiivisia vaikutuksia. Niiden on huomattu auttavan esimerkiksi sytyttämään muistoja ja rauhoittamaan levotonta mieltä.

Anke Jakobin ja Lesley Collierin vuonna 2017 tekemä poikkitieteellinen tutkimus, tekstiilisuunnittelun ja terveydenhuollon välillä, keskittyi multi-sensoristen ympäristöjen vaikutuksen tutkimiseen muistisairaiden hoidossa. Tutkimuksen mukaan tekstiilit ovat tärkeitä aistillisia elementtejä, jotka parantavat hyvinvointia sekä dementian kanssa elävien ihmisten elämänlaatua. Tutkimuksessa dementian hoitoon es-

itettiin multisensorista tilaa, jonka tavoitteena on stressivapaa tila, joka tarjoaa sensorisesti rikastettuja kokemuksia ja aktiviteetteja (Jakob, Collier, 2017) Me tarvitsemme aistiärsyksiä, jotta voimme elää elämisen arvoista elämää. Tekstiilien tarjoamista lukuisista aistiärsyksistä voi hyötyä myös täysin terve ihminen. Kun oppii kuuntelemaan millaisia tunteita ja tuntemuksia materiaalit herättävät, voi valita sellaisia tuotteita, jotka tukevat omaa hyvinvointia.

Kun jokin aisti puuttuu, tarvitaan toisten aistien tuottamia aistiärsyksiä sekä uusia toimintamalleja, jotta voidaan elää itsenäisesti. Aistin tai aistien puuttumista on vaikea kuvitella ja harva yleisille markkinoille suunnattu tuote edes ottaa tätä mahdollisuutta huomioon. Onneksi siis on sellaisia yrityksiä, jotka kykenevät vastaamaan tällaisiin tarpeisiin entistä paremmin sensorista muotoilua hyödyntäen. Miltä tuntuisi, jos et kykenisikään valitsemaan silmämääräisesti vaatetta sovitettavaksi tai et voisi itse valita tietyn väristä vaatetta, vaikkapa jotakin tilaisuutta varten?

Tämänkaltaisten kysymysten synnyttämiin tarpeisiin vastaavat vaatetusalan yritykset, joiden kohderyhmänä ovat sokeat. Näiltä yrityksiltä vaaditaan ankin aivan toisenlaista sitoutumista, niin tuotteisiinsa kuin tuotteidensa käyttäjiin, verrattuna perinteiseen vaatetusalan yritykseen. On vaikea tietää, millaisia haasteita sokeat kokevat, joten käyttäjän ja suunnittelijan välisen yhteistyön varaan rakentuu vieläkin enemmän kuin tavallisesti; ilman sujuvaa kommunikointia ja mahdollisia kompromisseja, ei voida tuottaa aidosti käyttäjien haasteisiin ja tarpeisiin vastaavia tuotteita.

Millaisia vastauksia on sitten syntynyt? Jotkut suunnittelijoista ovat ottaneet esimerkiksi käyttöön pistekirjoituksen integroimisen vaatteeseen. Muotoiluun liittyvillä päätöksillä, kuten pistekirjoituksen käyttämisellä tuotelapuissa, pyritään helpottamaan sokeiden arkea ja vaatteisiin liittyviä hankaluuksia, kuten vaatteiden värin tiedostamista. (Bello, 2017)

Sokeille suunnattuja vaatteita saa mm. seuraavilta yrityksiltä ja suunnittelijoilta Rugilé Gumuliauskaitè, María Sol Ungar, Two Blind Brothers ja White Cane Label.

Sensorisuus on vallannut alaa myös markkinoinnin puolelta. Kun kirjoittaa Googlen hakuun: Sensory marketing, tarjoaa se sinulle melkein 41 miljoonaa osumaa. Sensorinen markkinointi perustuu markkinointitaktiikkaan, joka pyrkii vetoamaan yhteen tai useampaan pääaistiin (Longley, 2019). Nykypäivänä yhä useampi toimija pyrkii vaikuttamaan käyttäjän ”sensoriseen kokemukseen”. Puccinellin mukaan kilpailu myynnin alalla on kasvanut, joka on johtanut siihen, että fokus on siirtynyt tuotteesta asiakaskokemukseen. Useat yritykset ovat saaneet huomattavaa kilpailuetua luomalla sensorisia tai multi-sensorisia asiakaskokemuksia (Spence, Puccinelli, Grewal, Roggeveen, 2014, 472.)

Kuluttajien ja kuluttajakäyttäytymisen tutkiminen tarjoaa yrityksille arvokasta tietoa markkinoinnin kohdentamiseen. Kun tämä tieto yhdistetään sensorisen markkinoinnin eduksi, voi kuvitella, että käsissä on nopeasti, hyvin toimiva paketti. Tämäkin tietysti riippuu myös konseptista sekä sen toteutuksesta. Sensorinen markkinointi pyrkii luomaan emotionaalisen siteen tuottee-

seen tai brändiin joko aistiin tai aisteihin vetoamalla. Onnistunut sensorinen markkinointi yhdistyy uskomuksiin, tunteisiin, ajatuksiin ja muistoihin luodessaan brändin kuvan asiakkaan mieleen. (Longley, 2019)

Sensorisen markkinoinnin, kuten sensorisen muotoilunkin, parissa on tärkeää, ettei aistiärsykkeiden määrä kasva kohteen kannalta liian suureksi. Sensorinen ylikuormitus voi saada aikaiseksi ennemmin negatiivisen kuin positiivisen kokemuksen. Se kokeeko asiakas stimuloidun vai rauhallisen kokemuksen miellyttävämpänä, on yksilöstä kiinni. Tähän todennäköisenä vaikuttajana pidetään henkilön perusluonteesta lisäksi ikää (Spence ym. 2014, 481.)

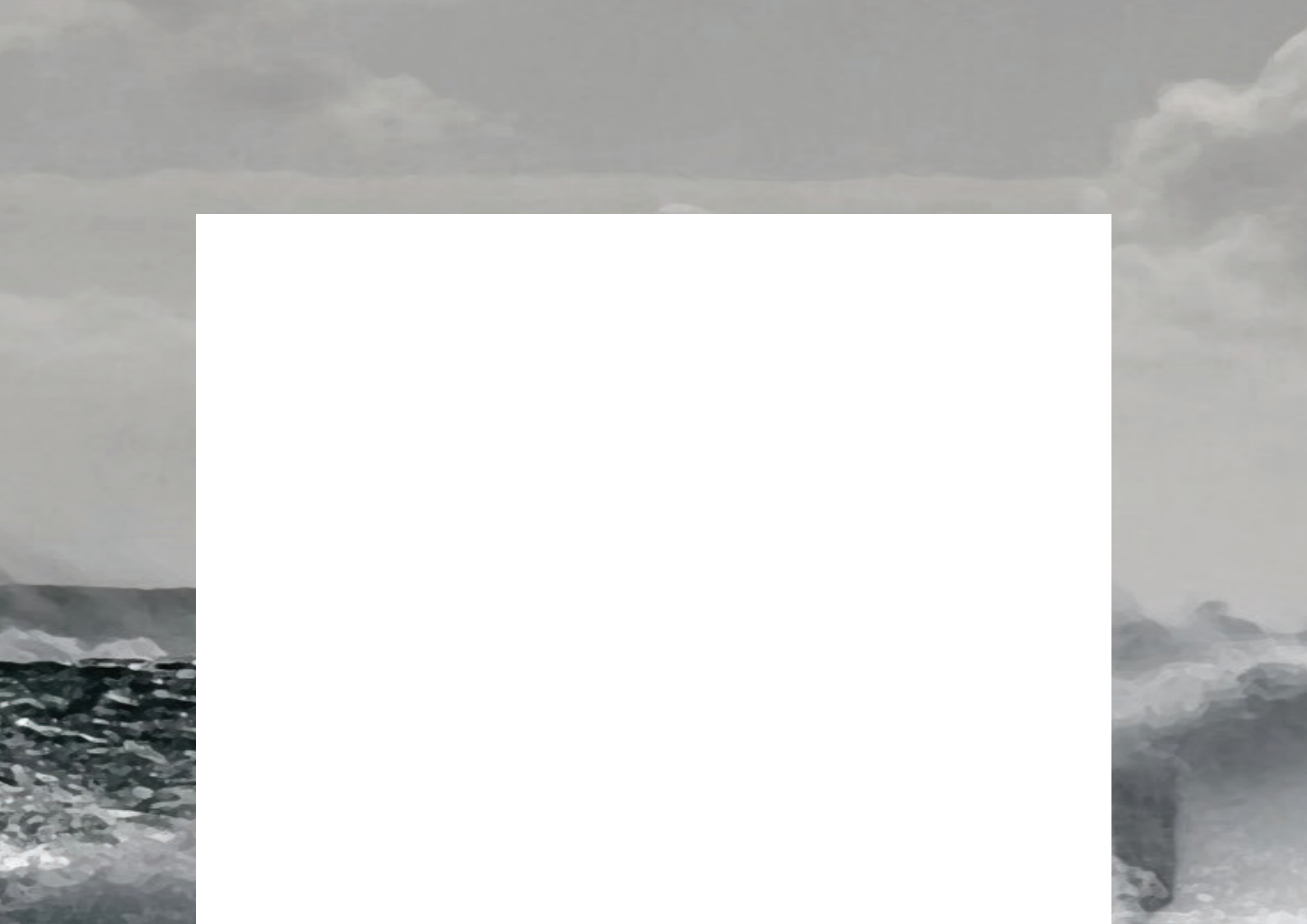
Sensorista markkinointia kohtaan kasvaneen kiinnostuksen myötä, taktiilinen markkinointikin on alkanut synnyttää alalla uteliaisuutta, vaikka suuri osa markkinoinnista keskittyykin vielä muihin aisteihin. Monet vaatealan kaupalliset strategiat rohkaisevat asiakkaita koskemaan tuotteisiin. Underhill näkee aktiivisen kosketuksen ostopäätöstapahtuman kriittisenä ja symbolisena puolena. Jotkut mieltävätkin kosketuksen pääasialliseksi työkaluksi eri hyödykkeiden, kuten vaatteiden, arvioinnissa (Lund, 2015)

Longley on artikkelissaan samoilla linjoilla. Hän mainitsee, että jälleenmyynnin ensimmäinen sääntö on: saa asiakas pitelemään tuotetta. Kosketus voimistaa asiakkaan vuorovaikutusta brändin tuotteiden kanssa ja fyysinen kosketus saattaa luoda vaikutelman omistajuudesta. Tämä puolestaan voi synnyttää ns. ”pakko saada” -ostopäätöksen. Taktiilisen markkinoinnin haasteena

nähdään erityisesti etäisyydet (Longley, 2019.).

Tähän saattaa olla kuitenkin tulossa muutos, kun maailma ja tekniikka kehittyvät. Haptinen teknologia koskettaa fyysisesti käyttäjää. Siitä hyvänä esimerkkinä toimii useimmissa puhelimissa käytettävä haptinen palaute eli värinäominaisuus, jota puhelin pitää mm. silloin kun siihen soitetaan. Käyttäjän kannalta mainiota on se, että tätä ominaisuutta voi halutessaan säätää omiin tarkoituksiin sopivaksi. Haptisuuteen keskittyvä teknologia tuo mukanaan ratkaisuja erilaisiin ongelmiin. HaptX Gloves, toimii esimerkkinä pitkälle tähtäävästä innovaatiosta. Kyseessä on hansikkaat, joiden tarkoitus on tuoda virtuaalimaailma kosketuksen ulottuville. Sananmukaisesti. HaptX:n tekemä kehitystyö tähtää siihen, että hansikkaat antavat käyttäjälleen kosketukseen perustuvaa realistista, haptista palautetta virtuaalimaailman sijoittuvista asioista (HaptX, 2020.)

Kuva:Jurek, Janusz. 2016.Papilarnie IV. Kevyt kuvamanipulaatio kirjoittajan. Alkuperäinen teos kuvalähteissä

3. Suunnittelu

*Kosketus voi olla elämän
antamista*

-Michelangelo, "Hands on Research:
The Science of Touch"-

Kuva:Mora, Antonio. Mar Again.
Kevyt kuvamanipulaatio kirjoittajan.
Alkuperäinen teos kuvalähteissä

3.1 Suunnitteluprosessi

Mallistoni on tarkoitus visualisoida tutkimuskyselyni tuloksia eli sitä, miten koemme materiaalit niin fyysisesti kuin psyykkisesti ja millaisia assosiaatioita sekä muistoja niihin liitämme.

Haluan mallistoni avulla kääntää huomion taktiilisuuden tärkeyteen vaatetussuunnittelullisista näkökulmista. Haluan painottaa myös sitä, ettei tutkimukseni sanoma ole se, että vaatteiden tulisi olla vain taktiilisesti miellyttäviä. Muiden ominaisuuksien, kuten visuaalisuuden tärkeyttä ei saa unohtaa. Koen, että taktiilisten ja abstraktien ominaisuuksien esittäminen visuaalisin keinoin voisi herättää keskustelua taktiilisuuden merkityksestä vaatteissa. Toivon, että opinnäytetyöni avaisi lisäksi keskustelua vaatteiden merkityksestä tunteiden synnyssä.

Suunnitteluni lähti liikkeelle opinnäytteeni haastattelututkimuksen tuloksista. Selvitin tuloksista primääri ja sekundääritunnun, jonka perusteella materiaalit on kategorisoitu. Tulkitessani ja jaotelllessani tutkimukseni tuloksia oli mielenkiintoista nähdä se, kuinka monipuolisesti materiaalit nostivat erinäisiä assosiaatioita ja muistoja. Tuloksista selvitettiin materiaaliin eniten liitetyt tunteet. Nämä toimivat pohjana malliston visuaalisen ulkonäön luomiselle.

Aloin avata visuaalisesti tuloksien sisältöä hakemalla niihin liittyvää kuvallista materiaalia sekä tutkimala niitä erilaisin keinoin. Lähestyin tekstiilimateriaaleihin eniten liitettyjä tunteita ensin miellekartan avulla, joka sitten ohjasi tunteen ytimen visualisointia. Muun visuaalisen materiaalin lähtökohtana toimi vastaajien assosiaatiot, muistot ja heidän kuvailemansa vaatteet.

Ongelmana suunnittelun alkuvaiheessa oli inspiraation lähteiden valtava kirjo. Kerätessäni alkumateriaaleja, sallin materiaalien erilaisuuden ja pyrin löytämään niiden joukosta tunteiden visuaalisen ytimen. Inspiraatiomateriaalin työstäminen oli äärimmäisen subjektiivista, sillä se pohjautuu minun kokemuksiini ja ajatuksiini tunteista. Haastateluuni vastaajat eivät osallistuneet visuaalisen materiaalin keräämiseen, vaan heidän vastauksiensa visualisointi oli puhtaasti minun käsissäni. En voi siis sanoa, kerätty inspiraatiomateriaali, vastaisi täysin tai jopa ollenkaan, yksittäisen vastaajan assosiaatioita tunteista tai muista materiaaliin liittyviä ajatuksia.

Se, että malliston värimaailma perustuisi vain yhteen väriin oli minulle alun alkaen selvää. Päätöksen taustalla oli se, että en halunnut ylimääräisten aistiärsykkeiden ohjata kokemista, varsinkin värejen ollessa voimakkaasti visuaalinen ominaisuus.

Väri vaihtoehtoina suunnittelun alkupuolella olivat valkoinen, harmaan sävyt, beige sekä musta. Malliston lopulliseksi väriksi valikoitui musta, sillä koin sen olevan lähinnä sitä tunnelmaa, jota mallistooni halusin. Mustan värin valintaan vaikutti myös se, että materiaalien saanti on helpompaa kuin monien muiden värien kohdalla, sävyt eivät juuri eroa toisistaan, värin ajattomuus sekä monikäyttöisyys.

Pyrin löytämään tekniikoita ja muotokieltä, joita voisin käyttää useamman tunteen visualisoinnissa. Tähtäsin tällä siihen, että mallisto olisi yhdenmukainen luonteeltaan, mutta kykenevä silti monipuoliseen ilmaisuun. Tein kokeilujen ja visuaalisen materiaalin pohjalta useita luonnoksia tunnetta kohti ja jatkojalostin niistä ensimmäisen malliston line-upin niin, että asut kuvastaisivat tunteita mahdollisimman hyvin, mutta kyseessä olisi silti selkeästi koherentti mallisto.

Ensimmäisen suunnittelun line-upin pohjalta asukokonaisuudet kehittyivät suhteellisen luontevasti omasta mielestäni tunteita hyvin ilmentäväksi ja taktiilisesti mielenkiintoiseksi mallistoksi. Mallisto on hengeltään yhtenäinen, mutta tarjoaa samalla toisistaan sopivasti poikkeavia näkö- sekä tuntoaistia stimuloivia kokemuksia.

Suunnitteluprosessin aikana hyödynnettiin mm.

- Kirjallisen materiaalin reflektointi
 - Itsereflektio
- Keskustelut muiden kanssa
 - Mindmap
- Kuvallisen inspiraatiomateriaalin keräys ja jäsentely
 - Materiaalikokeilut
 - Luonnostelu
- Sommittelu nukun päälle
 - Prototypointi

3.2 Materiaalivalinnat

Päätin ottaa mallistooni vain neljä käsittelemääni materiaalityyppiä. Jokaisen materiaalin kohdalla on valittu kaksi tunnetta, jota se edustaa eli joita oli eniten siihen liitetty.

Mallistoon valikoituneet materiaalit eivät välttämättä olisi täysin samoja kuin tutkimuksen haastatteluissa käytetyt materiaalit, sillä pystyin hankkimaan materiaaleja vain rajatusti ennen tutkimuksen tekemistä. Tämän vuoksi olen valinnut omasta näkökulmastani samantyyppisiä ominaisuuksia jakavia kankaita mallistoon sekä tasapainottanut sitä suhteellisen neutraalin tuntuisilla kankailla.

Materiaalivalintoihin vaikutti myös luonnollisesti kuosi sekä väri, saatavuus ja mallistolle varattu budjetti.

Alun perin asukokonaisuudet oli tarkoitus luoda niin, että ulospäin näkyvä eli pintamateriaali olisi koko asukokonaisuudessa sama eli siis esimerkiksi ihastuksen kohdalla vain satiini. Päädyin käyttämään malliston pääkankaita asukokonaisuuksissa niin, että päämateriaalina toimi tunteen herättänyt kangas. Asukokonaisuuksiin luotiin kontrastia muiden malliston päämateriaalien avulla.

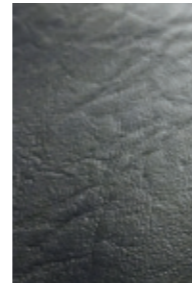
Kaikki malliston napit ovat metallisia tai ulkonäöltään metallia muistuttavia. Mallistossa käytetyt napit ovat sävyltään joko patinoidun metallin tai vanhan kullan sävyisiä.

Asujen vetoketjut ovat valittu saman sävy maailman mukaan, jos on käytetty metallista ketjua.

Keinonahka:

Paksuhko ja napakka, alunperin verhoiluun tarkoitettu keinonahka.

Koostumus: Ei tiedossa
Kankaan leveys: 150cm?
Paino: raskas
Väri: musta

Brussel keinonahka:

Kevyempi ja hieman joustava, likaa hylkivä, vettä hylkivä

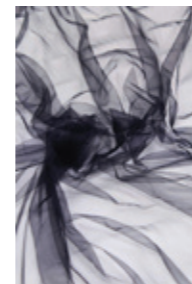
Materiaali:
50% viskoosi 50% polyuretaani
Kankaan leveys: 140 cm
Paino: 300 g/m²

Helimitylli:

Kevyt, morsiuksilyyää muistuttava laatu. Pinnaltaan sileä, ei rakeisuutta. Tuntu pehmeä, Enemmän rakennetta kuin yleensä ohuissa tulleissa.

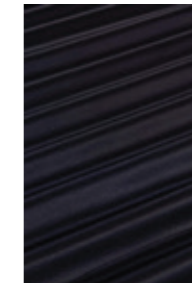
Materiaali:
100% polyesteri
Kankaan leveys: 140 cm
Paino: 12 g/m²

New Duchess 2

Kiiltäväpintainen, raskaampi satiinilaatu. Kauniisti laskeutuva.

Materiaali:
100% polyesteri
Kankaan leveys: 150 cm
Paino: 195 g/m²
Väri: musta

Verhoilukangas Sametti

Paksu, tiheänukkapintainen samettilaatu. Raskas.

Materiaali:
100% Puuvilla
Kankaan leveys:
Paino: raskas
Väri: musta

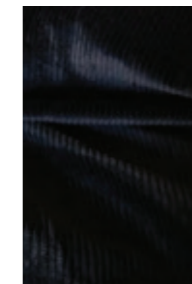

Vakosametin rinnalle tuotu materiaalivaihtoehto

Vakosametti

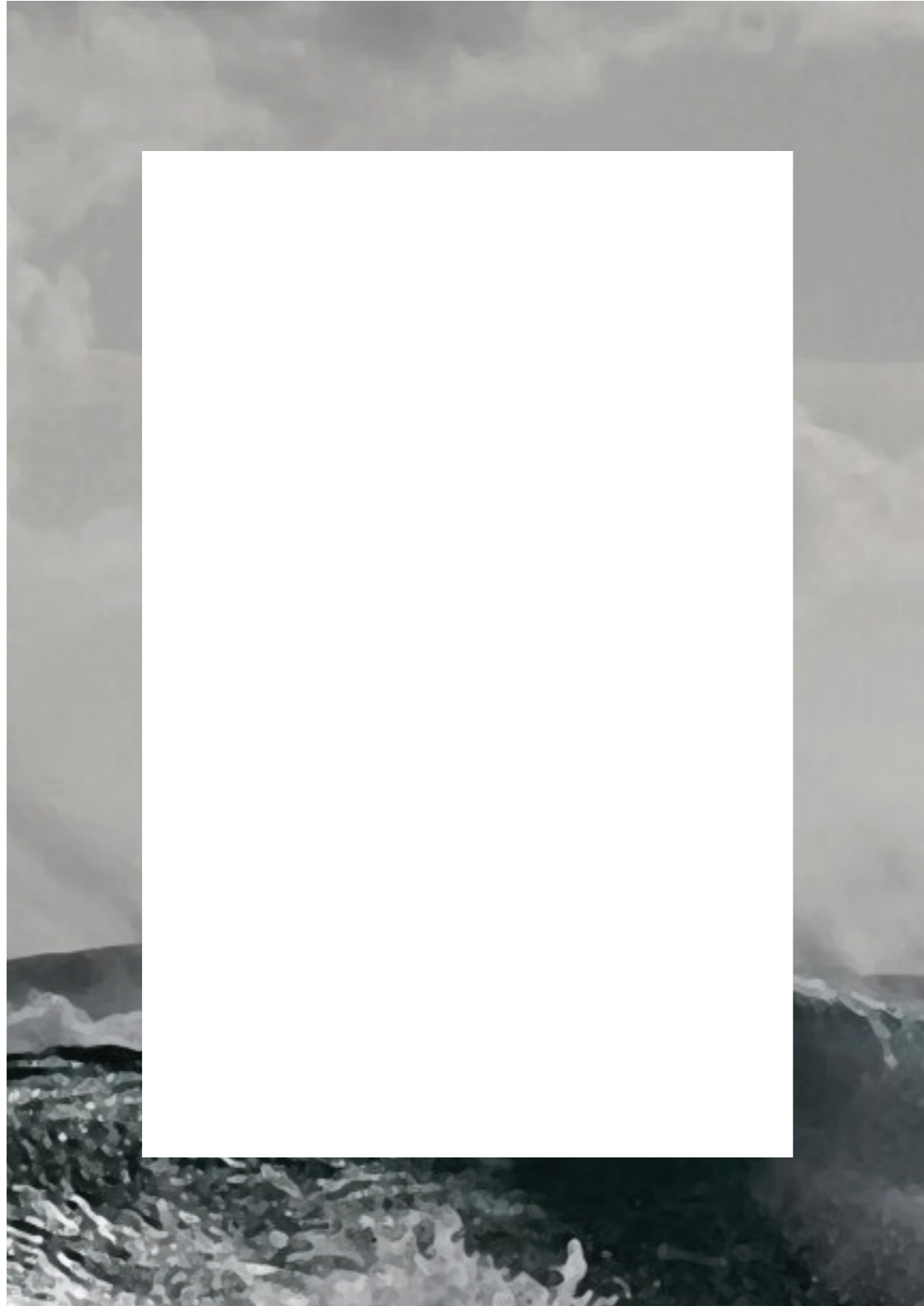
Suhteellisen kapearaitainen vakosametti. Samettiraita huomattavasti uraa leveämpi.

Materiaali:
100% Puuvilla
Kankaan leveys:
Paino: keskiraskas
Väri: musta

Samojen materiaalien käyttäminen useamman asukokonaisuuden yhteydessä luo mallistolle yhtenäisyyttä. Lisäksi useamman materiaalin käyttäminen tuo mukanaan estetiikkaan tunteen moninaisuutta, sillä harvoin tunnetilalla on vain yhtä puolta. Tunnetilan visualisoinnin kannalta tämä oli siis hyvinkin olennaista.

3.3 Tekniikat

3.3.1 Pintatekstuuri

Gongin ja Shinin vuonna 2013 tekemässä tutkimuksessa tekstuuri nostetaan muoti- ja tekstiilisuunnittelun yhdeksi tärkeimmäksi elementiksi. Kiistattomasti sillä on suuri merkitys tekstiilimateriaalin luonteen kannalta. Tekstuuri on olennainen osa tuotetta, sillä se määrittää pinnan muodostumisen ja vaikuttaa materiaalin käyttäytymiseen. Koska pintatekstuurilla kyetään vaikuttamaan mm. ulkonäköön, funktionaalisuuteen, tuntuun ja silhuettiin, voidaan sen avulla luoda merkittävää lisäarvoa tuotteelle. Suunnittelijan tehtävänä on pitää huoli, että tuotteen pintatekstuurit ovat tarkoituksenmukaisia ja kulloisenkin projektin kannalta sopivia.

Tekstuurin määritelmä käsittää pintojen laadun ja materiaalin fyysisen rakenteen.

Pinnan luonne määräytyy tekstuurin mukaan, jota ilman ei ole pintaakaan. Tekstuuri voidaan kokea sekä visuaalisesti valon ja varjon kautta tai tuntoaistillisesti kosketuksen kautta. Voidaan puhua myös visuaalisesta tekstuurista, jolla tarkoitetaan materiaalien tai keinotekkoisten luomusten pinnasta saatua tuntemusta. Visuaalinen tekstuuri ei sisällä oikeaa taktiilista aistimusta. Tekstuuri saa pinnan tai substanssin näyttämään tai tuntumaan erilaiselta (Gong, Shin. 2013. 337)

Tekstuuri on siis materiaalin pintaominaisuus, joka määrittää omalla tavallaan materiaalin luonnetta. Väittäisin, että materiaalin luonne on yksi kes-

kiössä olevista vaikuttajista, oli kyseessä melkein minkä tahansa tuotteen suunnittelu.

Muoti- ja vaatetus suunnittelijan tulisi valita vaatekappaleeseen sopivat materiaalit pintatekstuurilliset ominaisuudet huomioon ottaen.

Pintatekstuureilla pyritään tuomaan tuotteeseen visuaalisia elementtejä, tuntoaistillisia ulottuvuuksia tai funktionaalisuuden kannalta merkittäviä ominaisuuksia. Tekstuurin käyttö on yleensä rajatumpaa funktionaalisessa suunnittelussa verrattuna taiteelliseen tai konseptuaaliseen suunnitteluun. Pintatekstuurin käyttämisen tulisi olla hallittua, toimivaa, vetovoimaista sekä vastata konseptin ajatusta. Selkeä käsitys pinnan toteuttamisesta on prosessin avustamisen tai koordinoimisen kannalta pakollista (Gong, Shin. 2013. 336.)

Tekstuurit ovat taiteilijoiden sekä muotoilijoiden tapoja luoda kiinnostusta konseptien ympärille. Lisäksi tekstuurien lisääminen ja vaihtelu, helpottaa huomattavasti tunteiden sekä muiden abstraktien käsitteiden ilmaisemista vaatteiden keinoin. Preblen (2002) mukaan tekstuuri voi myös nostattaa teoksen emotionaalista vaikutusta. Tekstuuriin liitettävät muistot nousevat pintaan, kun materiaaliin törmätään uudelleen (Gong, Shin. 2013. 339.)

Tekstuurin yhteys muistoihin sekä emootioihin ilmeni vahvasti haastattelututkimuksessani. Materiaalin pinta vaikutti selkeästi yksilöiden tunnepohjaisiin arvioihin ja linkittyi useasti

yksilöiden omaan henkilökohtaiseen historiaan. Pinnan tuntu vaikutti ohjaavan eniten haastattelemieni henkilöiden mielikuvia. Toisena huomattavana tekijänä oli materiaalin paino. Huomioon on otettava se, että haastattelut aloitettiin niin, että vastaaja sai materiaalinäytteen eteensä oikea puoli ylöspäin, jonka jälkeen vastaajaa pyydettiin arvioimaan materiaalin tuntua. On mahdollista, että tämä on korostanut pintatekstuurin merkitystä.

Mielestäni kiinnostava on se, että tekstuurit luovat kiinnostusta konseptien ympärille.

Jos konsepti vielä vastaa johonkin vallalla olevaan trendiin tai muutokseen, voisi sen ajatella nostattavan kiinnostusta entisestään.

Muotoilun alalla työskenteleville on, lähestulkoon poikkeuksetta, oleellista seurata muutoksia sekä vallalla olevia trendejä ja pyrkiä reagoimaan niihin, sillä ne vaikuttavat usein alan toimintaan sekä kehitykseen jollakin tasolla. Muutoksia ja trendejä seuraamalla alalla pysytään kiinni nykyajassa ja pyritään vastaamaan kuluttajien, alan sekä yhteis-

skunnallisten ja ympäristöllisten tahojen tarpeisiin ajanmukaisella tavalla.

Muutoksilla ja trendeillä on vähäisempi vaikutus pinnan luonteeseen kuin esimerkiksi värin valitsemiseen. Niinpä tekstuurisuunnittelussa jää luovuudelle enemmän tilaa.

Tekstuuri ja väri luovat yhdessä yleisesti ottaen pinnan ulkonäön (Gong, Shin. 2013. 340).

Tekstuurin ominaisuudet kehittyvät taitteen ja muotoilun muutosten ja trendien mukaan, alkuperäisestä tekstuurista, muotoilulle ominaisten työskentelytapojen kautta luoviksi innovaatioiksi (Gong, Shin. 2013. 337).

Asiantuntijat ovat kategorisoineet visuaalisissa taiteissa sekä muotoilussa esiintyviä tekstuureita niiden taktiilisiin ja visuaalisiin ominaisuuksiin perustuen (Pipes 2004, Gongin ja Shinin 2013, 337 mukaan).

Taktiilisella tekstuurilla tarkoitetaan varsinaista tuntoaistin kautta koettavaa pintaa, kun taas visuaalisen tekstuurin alle sijoittuvat simuloitu tekstuuri, abstrakti tekstuuri sekä innovoitu tekstuuri

(Ocvirk ym. 2002, 337 Gongin ja Shinin 2013 mukaan).

Näiden kategorioiden alle voidaan listata huomattava määrä erilaisia pintoja. Todennäköistä kuitenkin on myös se, että ne voivat solahtavat useampaan kategoriaan. Saattaa olla niinkin, että uusi kehitelty tekstuuripinta vaatii oman uuden kategoriansa. Vaikka pintojen lokeroiminen voi olla haasteellista, auttaa se jäsentämään sekä ymmärtämään niitä, jolloin niihin liittyvien päätöksien teko helpottuu.

Taktiilisella tekstuurilla tarkoitetaan kosketuksen kautta tunnettavaa, autenttista ja konkreettista pintaa. Siitä tulee esille materiaalille ominainen pinta, joka voi olla joko ko. materiaalille tyypillinen tai esimerkiksi taiteilijan luoma (Pipes 2004, Gongin ja Shinin 2013, 343 mukaan.)

Taktiilista tekstuuria on yleisesti käytetty kolmiulotteisen taiteen ja muotoilun kentällä. Sillä on usein tärkeä rooli mm veistostaiteessa sekä muodin alalla. Lisäksi sitä voidaan hyödyntää myös kaksiulotteisessa taiteessa, jossa se voi näkyä esimerkiksi selkeinä pensselin vetoina maalauksen pinnassa (Gong, Shin. 2013. 338).

Pinnan muotoilu luo usein teokseen syvyyttä, kerroksellisuutta ja uutta kosketuspintaa. Se voi tuoda mukanaan myös uusia lähestymiskulmia teoksen kieleen ja sen tulkintaan.

Visuaalisesta tekstuurista puhuttaessa, tarkoitetaan tuntemusta, joka saadaan materiaalien tai keinotekkoisten luomusten pinnasta. Se ilmentää usein taiteilijoiden sekä muotoilijoiden luovaa toimintaa. Visuaaliseen tekstuuriin ei sisälly tuntoaistin kautta konkreettisesti koettavaa pintatuntua. (Gong, Shin. 2013. 338).

Tavoiteltaessa kokonaisvaltaista tuntumaa tekstuuriin sekä sen ominaisuuksiin, on syytä käyttää niin näkökuin tuntoaistia, sillä ne ovat pinnan luonteen arvioimisessa tärkeimmät aistit. Mutta jos halutaan tietää, miten kokonaistuntema muodostuu, suositeltaisin sen tarkastelemista osissa. Osissa tarkastelu mahdollistaa visuaalisen ja taktiilisen informaation hankkimisen ja käsittelemisen toisistaan erillisinä. Näin saatuja tuloksia on mahdollista verrata keskenään sekä suhteessa tilanteeseen, jossa havainnointiin on käytetty molempia aisteja. Haastattelututkimuksessani käsiteltiin taktiilisen ja visuaalisen havainnoinnin yhdenmukaisuutta erilaisten materiaalien kohdalla eli siis näyttivätkö ne samalta, kun tuntuivat. Joidenkin materiaalien ulkonäkö hätkähdytti vastaajia enemmän kuin toisten. Yleisesti ottaen tutkimuksen perusteella kangasmateriaalit koettiin eri tavalla pelkän tuntoaistin varassa. Empiirisen kokemuksen perusteella väittäisin myös, että eroava tuntemus materiaalien luonteesta, olisi läsnä myös siinä tapauksessa, jos näköyhteys sallittaisiin, mutta tuntoaistillinen yhteys katkaistaisiin.

Suunnittelija hyötyy taktiilisuuden ja visuaalisuuden yhdistämisestä, sillä molempien tehokas käyttö vahvistaa koko konseptia. Konsepti toimii lähtökohtaisesti suunnittelijan työskentelyn pohjana, sillä tuotteet suunnitellaan sen mukaisesti. Valmiiden tuotteiden tulisi olla konseptiin sopivia ja niiden tulisi välittää sen mukaista sanomaa. Jos tätä tarkastellaan tekstuurillisesta näkökulmasta, tulisi materiaalin pinnan vastata konseptiin sekä visuaalisesti, että taktiilisesti. Nykymaailma tarjoaa suunnittelijoille runsaasti vaihtoehtoja, mitä

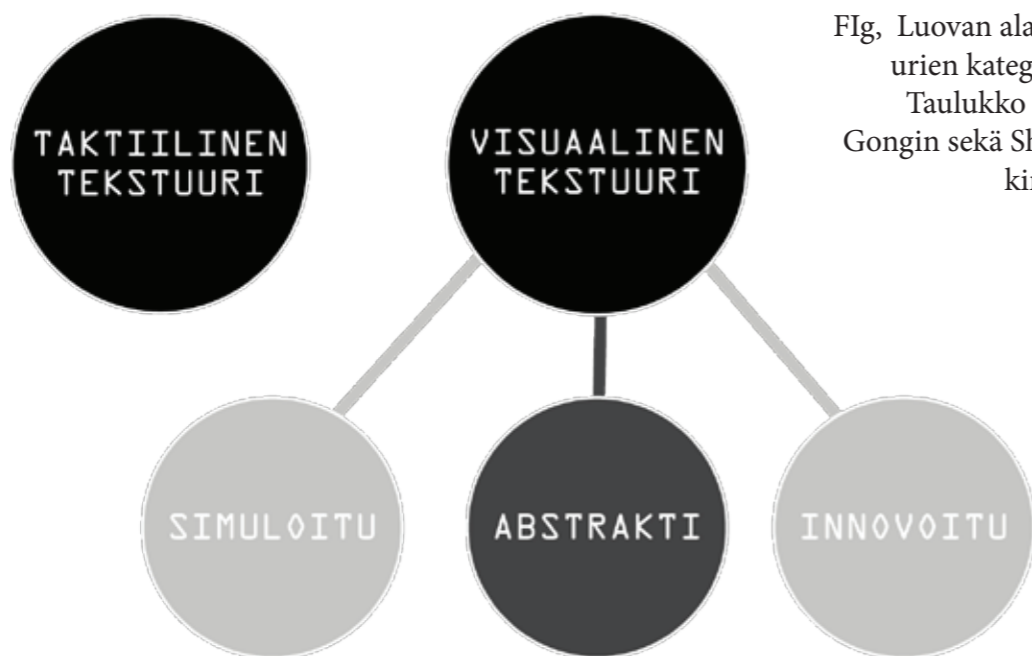

Fig. Luovan alan tekstuurien kategorisointi. Taulukko mukailtu Gongin sekä Shinin tutkimuksesta

tulee vaatetusmateriaaleihin sekä niiden tekstuureihin. On siis täysin mahdollista onnistua löytämään toivottu tekstuuri jo valmiiksi markkinoilla olevista materiaaleista. Osa suunnittelijoista luo tekstuurin materiaalin pintaan itse (Gong, Shin. 2013. 341).

Tämä voi olla tuotteen olemuksen kannalta tehokas ratkaisu, sillä pintatekstuuri luomis mahdollisuudet ovat lähes rajattomat ja niiden kautta voidaan ilmaista abstraktejakin käsitteitä. Toisaalta tekstuurin kehittäminen vie aikaa ja saattaa olla, että siitä ei synnykään konseptia saumattomasti mukailevaa elementtiä.

Onnistuneen pinnan luomisessa, oman kokemukseni perusteella, sattumalla voi olla suurikin merkitys. Usein on kuitenkin hyvä tehdä erilaisia kokeiluja eri materiaaleja käyttäen sekä muunnellen alkuperäistä ideaa mahdollisimman vapain ja luovin menetelmin. Kokeilut auttavat pohtimaan pinnan toimivuutta ja lopullista ulkonäköä. Suunnitteluprosessin aikana tehtävien testikappaleiden valmistamiseen kulutettua aikaa olisi hyvä seurata, jotta lopullisen tuotteen valmistamiseen kuluvan ajan arvioiminen helpottuisi. Suunnittelijan tulisi harkita materiaalimanipulaatioiden suunnittelun sekä toteutuksen suhteen vähintään seuraavia asioita: tekniikka, aika, visuaalisuus, taktiisuus ja funktionaalisuus. Työhön sopivan tekniikan ja ulkomuodon löytäminen voi vaatia paljonkin työstämistä. Mielenkiintoinen ja luova työ saattaa toisinaan muuttua liiankin haastavaksi. Jos esimerkiksi tavoitteena on, että muokattu materiaali ilmentää monimutkaisen konseptin ydintä, saattaa sitä ruveta työstämään yli tarpeen. Tässä vaarana on, että sanoma muuttuu liian monimutkaiseksi ja välittyy selittämättä vain tekijälle itselleen.

Kankaan teksturoimiseen on useita mahdollisia metodeja, kuten esimerkiksi kemialliset, mekaaniset ja käsintehdyt käsittelyt tai koristelemisen erilaisin kirjonnoin. Pintaa voidaan varioida myös rakenteellisin muutoksin, kuten esimerkiksi laskosten avulla tai sitä voidaan muunnella lisäämällä siihen erilaisia elementtejä, kuten esimerkiksi erilaisia nauhoja, pitsejä tai jotakin totutusta täysin poikkeavaa.

Viimeksi mainittu poikkeavan elementin käyttö, voi luoda tuotteeseen voimakkaan tunnun, sillä kun pintaan lisätään jotakin epätavallista materiaalia, syntyy odottamattomia visuaalisia efektejä. Hyviä esimerkkejä löytää mm. Alexander McQueenin luomuksista. McQueen on käyttänyt töissään mm. simpukankuoria, hiuskoristeita, höyheniä sekä tuoreita kukkia. Tekstuurien luomiseen vaikuttaa mm. saatavilla olevat materiaalit, tekniikat, sekä kulluttajien tarve erikoisemmille tuotteille. Koska maailma kehittyy koko ajan, tulee käyttöömme jatkuvasti myös uusia hyödynnettäviä tekniikoita. Tämän hetken tekniikoista pinnalla ovat ainakin 3D printtaus, laserleikkaus sekä erilaiset älytekniikan sovellutukset. (Gong, Shin. 2013. 341-342)

Samalla kun tekniikat monipuolistuvat, ne mahdollisesti vaativat myös erilaista erityisosaamista. Tämä tuonee tulevaisuudessa eri alojen ammattilaisia, jotka luovat toimivia tiimejä, sidosryhmiä sekä verkostoja, joiden kautta voidaan luoda erilaisia toimintatapoja muoti- ja vaatetusalan uudistusta kaipaavalle alalle.

Mallistostani löytyy alkuperäisiä, käsiteltyjä sekä lisättyjä tekstuureita.

Alkuperäisestä kankaan tekstuurista puhuttaessa tarkitetaan valmis kankaan tekstuuria. Sen ulkonäkö ja ominaisuudet ovat muuttumattomia prosessia ennen, sen aikana tai sen jälkeen. Kankaan valinta on tärkeä tekijä vaatekappaleen pinnan muokkauksessa, sillä kankaan pinta määrittää myös vaatekappaleen pinnan. Pinnan ulkonäköön vaikuttavia tekijöitä on mm. langan paino sekä langan rakenne, tikin pituus tai kutomistiheys

Käsitelty tekstuuri luodaan erilaisten kankaan käsittelymenetelmien kautta. Kankaan käsittely voi olla kemiallinen, mekaaninen tai se voidaan valmistaa käsityönä. Kankaan käsittelyjen on tarkoitus muuttaa tai korostaa alkuperäistä pintaa. Uusi teknologia mahdollistaa uudenlaisia pintatekstuureita. Kankaanmuokkaus elää lisäksi perinteissä ja historiassa, näistä mainittakoon shibori sekä laskostus.

Lisätty tekstuuri viittaa kankaan pintaan dekoratiivisessa tarkoituksessa lisättyjä materiaaleja. Joiden laatu ja ominaisuudet sekä niiden ulkonäkö määrittävät sen millainen luotavasta pintatekstuurista tulee. Kirjonta sekä muut kirjailut tekevät pinnasta kolmiulotteisen sekä koristeellisen, mikä lisää sen mielenkiintoisuutta (Udale, 2008) Näiden lisäksi tyypillisimpiä metodeja tekstuurin lisäämiseen ovat tikkaus sekä nauhat yms.

Komposiitti tekstuuri muodostuu kahdesta tai useammasta materiaalista, jotka ovat sekoitettu tai yhdistetty keskenään. Toisinaan alkuperäistä materiaalia voi olla hankala tunnistaa. Komposiitti tekstuurien tyypillisiä tekniikoita ovat liimaus sekä laminointi. Huovuttaminen on puolestaan yleinen komposiittien tekotapa, kun kyseessä on kuitujen sekoittaminen keskenään.

Tulevaisuuden tekstuureilla tarkoitetaan epätavallisia tai vastakeksittyjä tekstuureja, jotka on tuotettu innovatiivisista materiaaleista ja uudenlaisia tekniikoita käyttämällä. Nykyaikainen teknologia on mahdollistanut materiaalien, mallien, rakenteiden ja kaavojen valmistamisen uusien keinoin. Innovatiivisten teknologioiden, kuten älytekniikan, 3D-printtauksen käyttö ja epätavallisten materiaalien kuten puu, paperi, akryyli ja metalli hyödyntäminen astuu pois perinteisen ulkonäön kentästä ja luo uutta. Muoti- ja vaatetus suunnittelu voi myös keskittyä tulevaisuuden konsepteihin, joissa mennään funktionaalisen vaatetus suunnittelun aspektien rajojen ylitse. Innovatiiviset tekniikat luovat uusia mahdollisuuksia ja metodeja konseptien toteuttamiseksi ja antavat täten tilaa luovuudelle.

Alkuperäinen
Tekstuuri

Käsitelty
Tekstuuri

Lisätty
Tekstuuri

Komposiitti
Tekstuuri

Tulevaisuuden
Tekstuuri

3.3.2 Mallistoa varten luotu pintatekstuuri

Mallistoa varten luotiin erilaisia pintatekstuureja, jotka kaikki voidaan tavallaan luokitella lisätyn tekstuurin alle.

Käytetyin lisätty tekstuuri muodostuu tyllistä leikatuista neliön muotoisista kappaleista, jotka taiteltiin useampaan kertaan, jotta saataisiin haluttu visuaalinen ilme ja taktiilinen olemus. Inspiraatio tällaisen pintatekstuurin luomiseen sai alkunsa turvattomuuden tunteen visuaalisen materiaalin pohjalta.

Mallistoni pintatekstuureissa nähdään tyllistä valmistetun pintatekstuurin lisäksi myös mm. satiininahan avulla varioitua pintaa sekä samettikoristeita, joissa yhdistyy leikekirjonnan sekä applikoinnin tekniikoita.

VAIKUTTAVAT PINTATEKSTUURIN ULKONÄKÖÖN

- kankaan oikean ja nurjan puolen pinta
- koko
- taittelu/muotoilu
- kiinnitys tapa vaatteeseen
- kankaan paino sekä sidos
- tiheys valmiissa pinnassa
- väri

NELIÖKAPPALEISTA MUODOSTETTU PINTATEKSTUURI

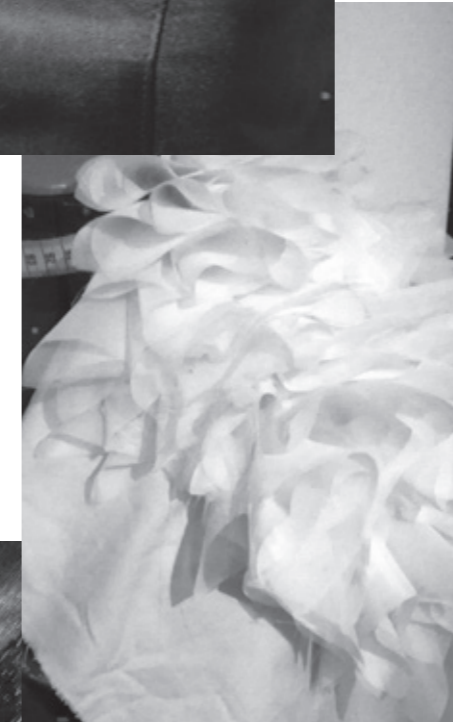
Ensimmäinen kokeilu tehtiin kappaleilla, joiden sivut olivat 14,5cm x 14,5cm sekä 18,5cm x 18,5cm. Materiaalina oli keinokuituinen, ohut valoverho. Kokeilun pohjakankaaseen ommellut kappaleet erottuivat suhteellisen selkeästi.

Toinen kokeilu valmistui pienemmistä neliöistä, 10cm x 10cm. Siinä käytössä oli helmi-tylli, joka ommeltiin paksumpaan pohjakankaaseen.

Ensimmäisen pohjakankaaseen ommellut kappaleet erottuivat selkeämmin. Tuloksena oli paljon pörheämpi ulkonäkö, kuin ensimmäisessä kokeilussa.

Valitettavasti en ehtinyt kokeilla tähän perustuvaa lisättyä tekstuuria eri materiaaleilla, aikataulun vuoksi. Mielenkiintoista olisi ollut kokeilla millä tavalla tällainen pinta olisi toiminut vaikkapa keinonahalla tai satiinilla.

PINTATEKSTUURIT MALLISTOSSA

Neliöihin perustuva pintatekstuuri:
Sisu (Toppi)
Turvattomuus (krinoliinissa)
Ihastus (molemmat asut toisessa hioissa,
toisessa krinoliinissa)
Mielihyvä (pehmeä, topissa)

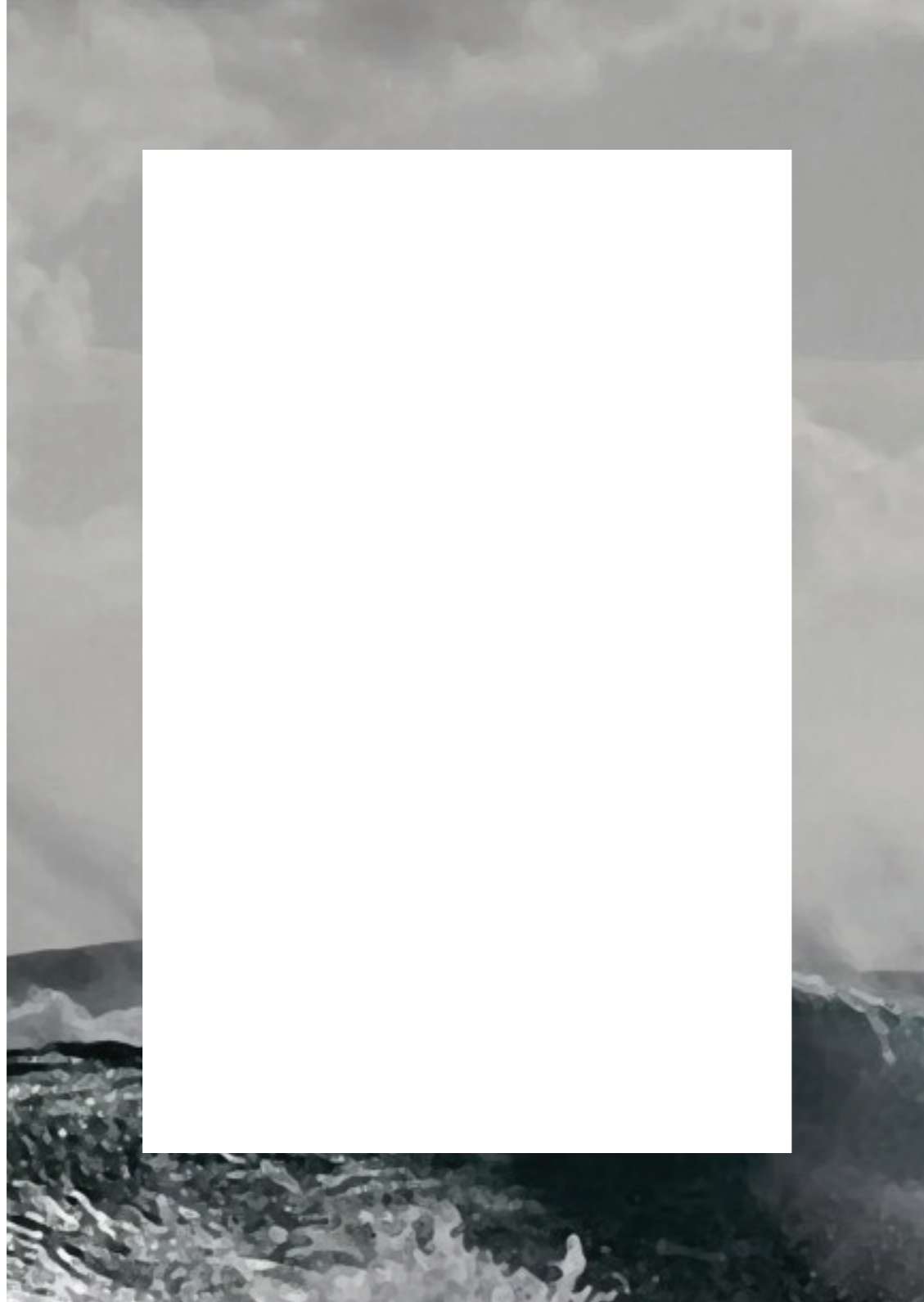
Esimerkki:
Turvattomuuden krinoliinin pintatekstuuri
erikokoisia tyllineliöitä (20-30)

Sisun pintatekstuuri samankokoisia pieniä
tyllineliöitä (10x10)

Erilaisten nauhojen avulla luotu lisätty tek-
stuuri: Ihastus 1 (korsettimainen toppi),
Turvattomuus (korsettimainen toppi),
Energiyys (toppi)

Leikekirjontaan ja applikointiin perustuva
lisätty tekstuuri:
Ylpeys (paita,
Ihastus (Toppi)
Energiisyys (Takki)

3.4 Prosessi

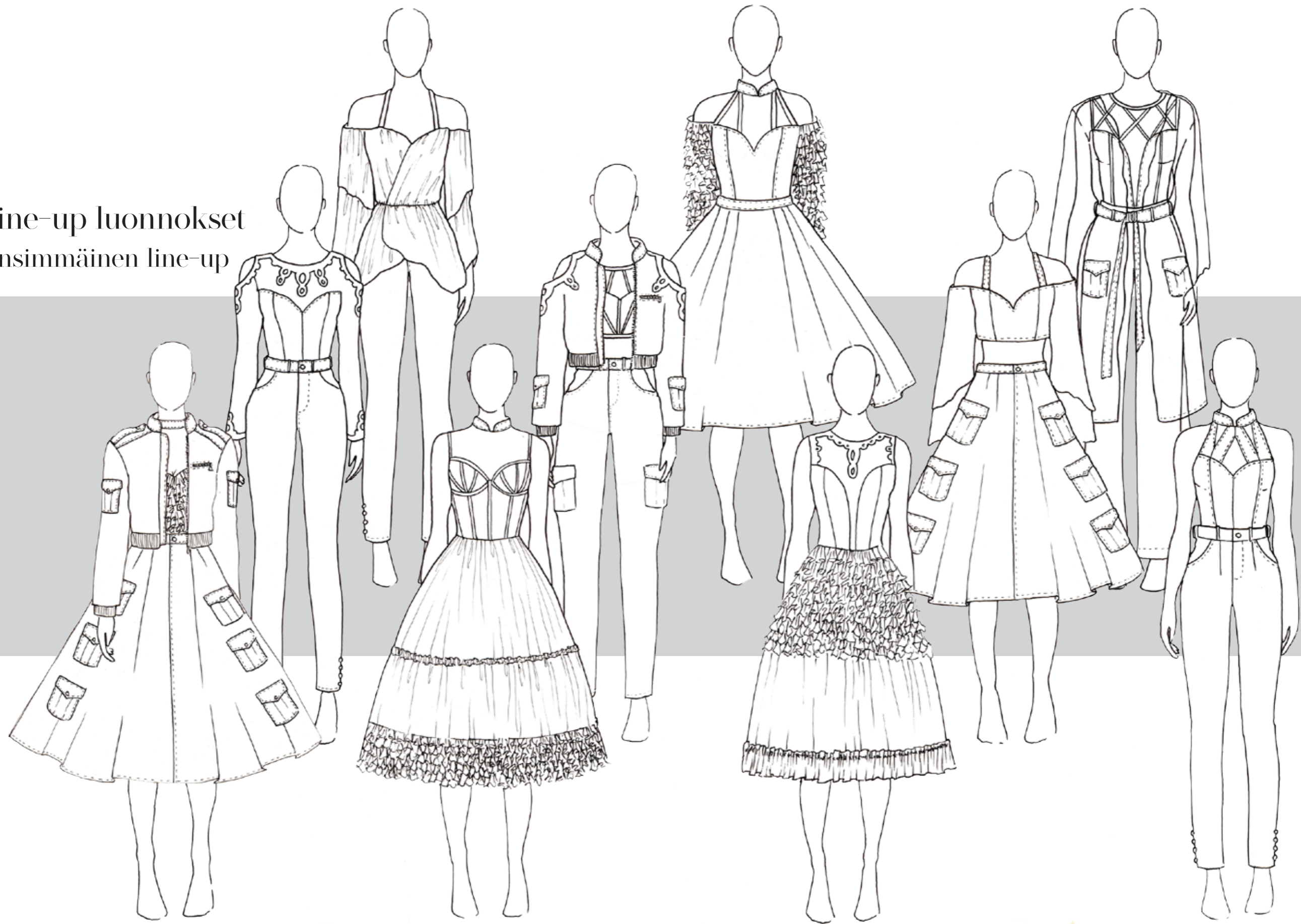
3.4.1 Sommittelu nuken päälle

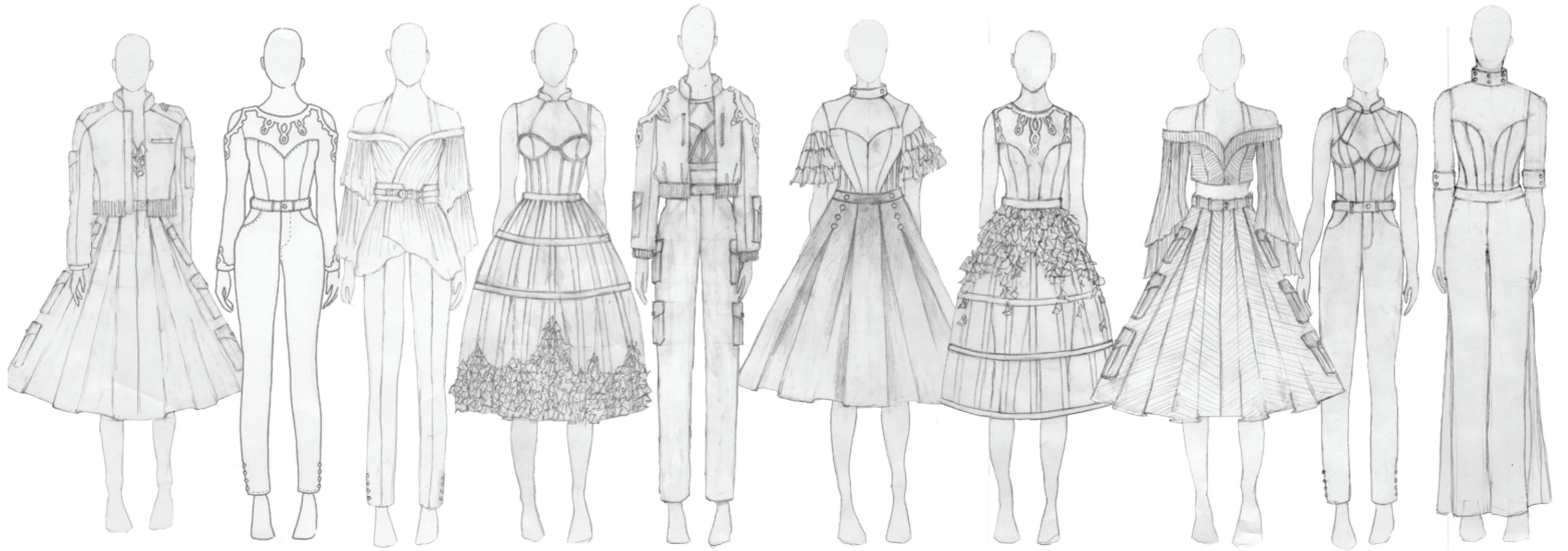

3.4.2 Luonnostelu

3.4.3 Line-up luonnokset Ensimmäinen line-up

Toinen line-up

3.4.4 Prototypointi

4. Mallisto

Vaatetusliikkeet ovat upeita paikkoja kehittää taktiilisunttasi. Vieraile niissä koskemma tweekejä, ihastelemassa brokadeja, silittämässä silkkejä ja tapaamassa tärkättyä puuvillaa sen omilla ehdoilla.

-Jean Houston-

4.1 Moodboard

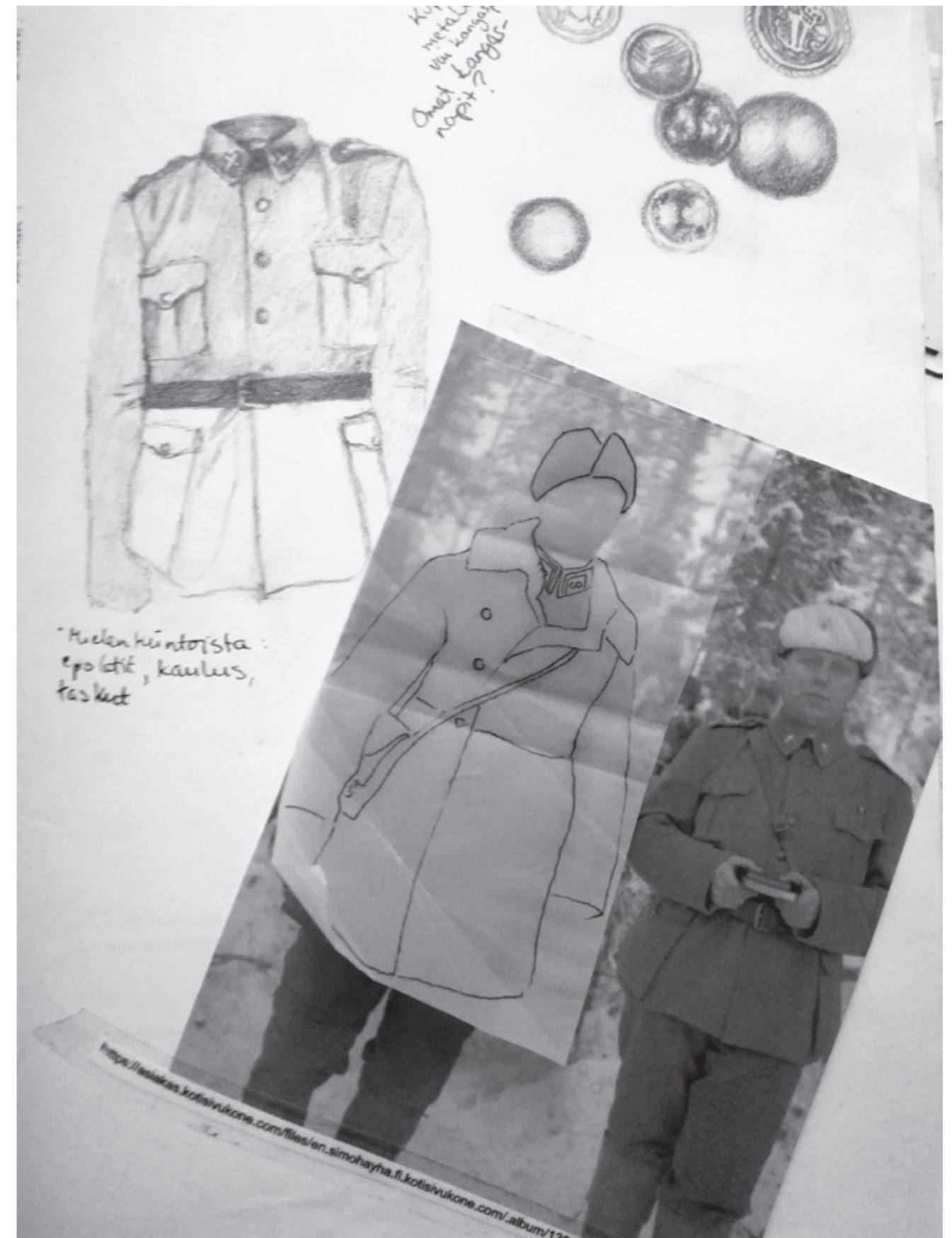

Moodboardissa käytetty useiden tekijöiden kuvamateriaalia.
Lähteet löytyvät kuvälähteiden alta eriteltynä

4.2 Asut

4.2.1 Sisu - keinoahka

Malliston luonnoskirjamateriaalia. Kuvat poimittu Pinterestin kautta.

Sisua visualisoivassa asussa tulisi ilmetä voimaantumista, periksiantamattomuutta ja asennetta.

Lähtökohdaksi muotoutui suomalainen sisu, jota lähestyin perinteisesti suomalaisten sotahistorian kautta. Suunnittelun alkupuolella, ajatuksena oli liittää asukokonaisuuteen jonkinlaisia viitteitä Matrix-elokuvaan. Hylkäsin tämän ajatuksen, jotta mallisto ei rakentuisi liian monien elementtien varaan.

Tein kokeiluja lähinnä sotilastakkien sekä lotta-asujen taskuista. Mietin miltä ne näyttäisivät eri kokoisina tai silloin kun niitä olisi runsaasti. Taskujen käyttö valikoitui mallistossa käytettäviin elementteihin siksi, että ne toimivat monesta eri materiaaleista tehtynä ja niiden käyttö sopii monen eri tunteen yhteyteen. Lisäksi ne tuovat asuihin funktionaalisuutta, mikä laajentaa tuotteiden käyttömahdollisuuksia.

Taskumallia on käytetty sisun asun lisäksi energisyyttä, rentoutta ja mielihyvää ilmentävissä asuissa.

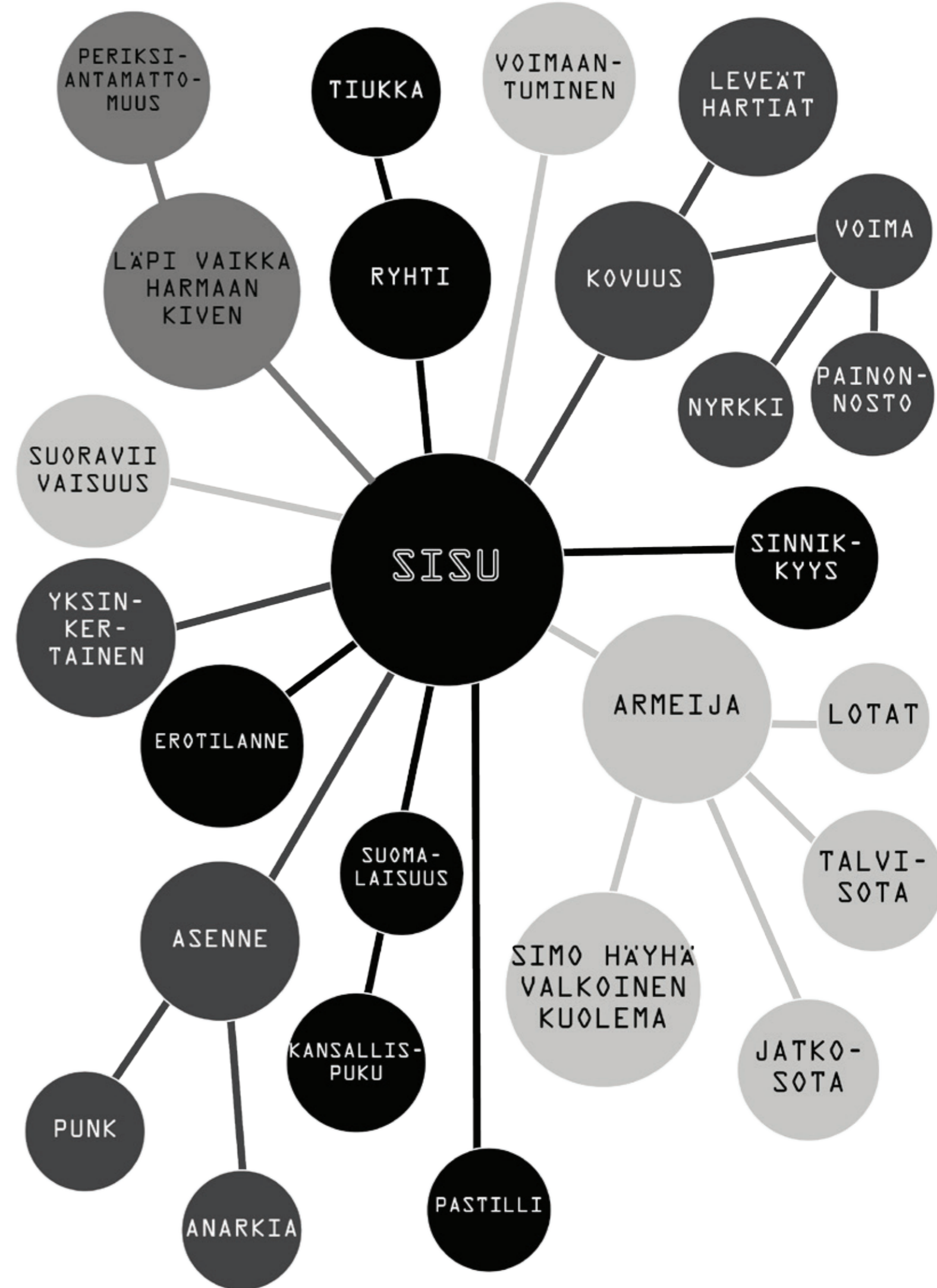
Asukokonaisuuden materiaaleiksi valikoitui paksu keinoahka, satiini, helmitylli sekä jämäkkä puuvillatvilli.

Asun napit muistuttavat tyyliään sotilasasun nappeja. Samantyyllisiä nappeja käytetään myös muualla malliston asuissa. Tällä pyritään luomaan yhtenäisyyttä malliston asujen välille. Nappien kuvio on kuitenkin valittu mahdollisuuksien mukaan niin, että se ilmentää asukokonaisuuteen liittyvää teemaa.

Sisun asu koostuu paksuhkosta keinoahasta ja satiinista tehdystä takista, keinoahkaisesta hameesta usealla taskulla sekä topista, jonka pinta on muotoiltu helmityllin palasista.

Keinoahkahame on runsas helmäinen hame kahdeksalla laskoksella, jotka sijoittuvat tasaisesti sekä etu- että takakappaleen puolelle. Vyötäröllä on neljän sentin levyinen vyötärökaitale ja keskietusaumaan tehdään perinteinen vetoketjuhalkio litsillä. Vyötärökaitaleeseen ommellaan napinläpi sekä halkaisijaltaan kaksisenttimetriä oleva patinoitu ja kuvioitu metallinappi.

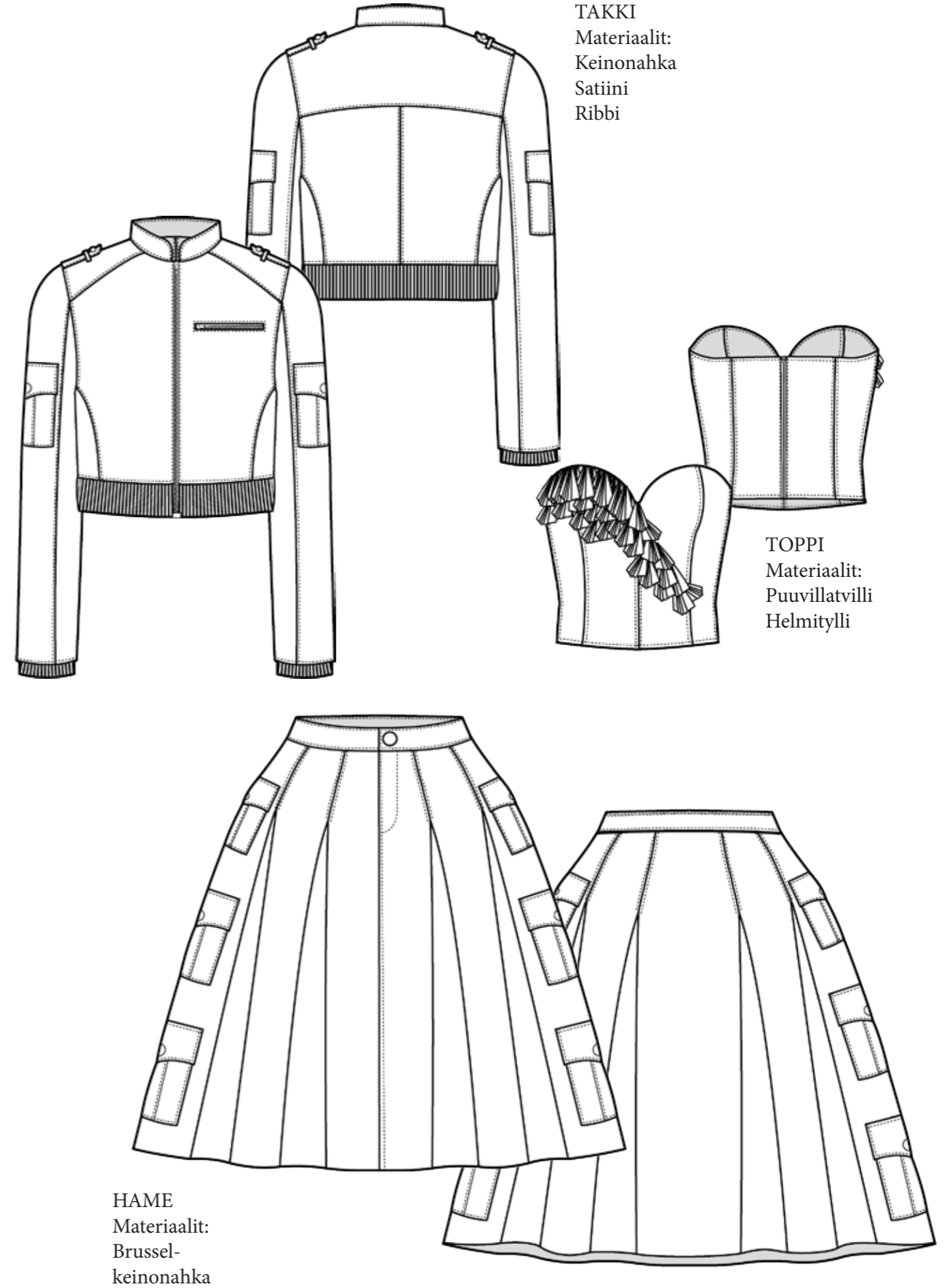
Satiini-keinoahkatakki on lyhyt mallinen takki, johon kuuluu resori helmaan sekä hihoihin, joissa se kiinnitetään vuorikankaaseen. Vuori ei siis kiinnity suoraan hihan päärmeeeseen. Pystykaulus tuo asuun visuaalisesta inspiraatiosta kummunnutta sotilaallisuutta ja toppi linkittää asuun muuhun mallistoon pintatekstuurinsa ansiosta. Hame toistuu malliltaan myös vakosametin rentoutta kuvaavassa asussa sekä paksummasta sametista valmistetussa hameessa. Viimeksi mainittu poikkeaa muista malliston taskullisista hameista pelkistetyn rakenteensa ansiosta.

Topin kankaana on keskipak-supuuvillakangas, johon on kiinnitetty helmityylistä taiteltuja palasia. Alkuperäisenä ajatuksena oli tehdä pintatekstuuri koko etukappaleen pintaan, mutta päädyin tekemään sen vain yläosan pääntieltä lähtien hieman kaartaen, sillä totesin sommitteluvaiheessa sen toimivan paremmin.

Jotta hameen malli saisi halutunlaisen siluetin, sen alla on krinoliini eli vannehame. Vannehame valmistetaan puuvillakankaasta, niin, että sen helma tulee hieman polven alle. Vanteita tulee hameeseen kujiin pujotettuna viisi kappaletta. Alin vanteista ommellaan hameen helma päärmeeseen. Tämän ansiosta päällä oleva keinonahka hameeseen tehdyt laskokset saavat enemmän muotoa ja nousevat rakenteellisesti paremmin esille.

Kuvia valmiista asusta liitteissä.

TAKKI
Materiaalit:
Keinonahka
Satiini
Ribbi

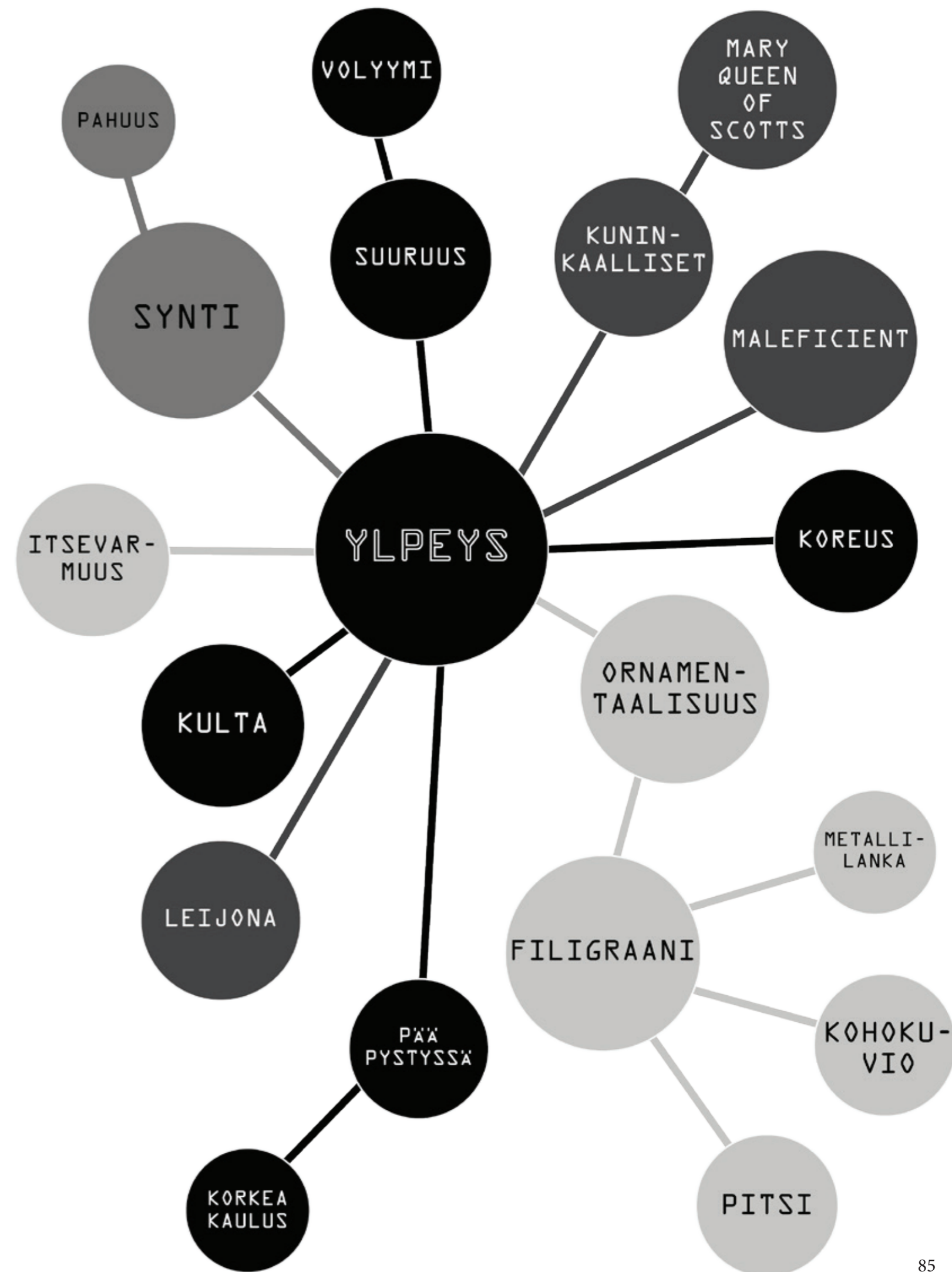
TOPPI
Materiaalit:
Puuvillatvilli
Helmitylli

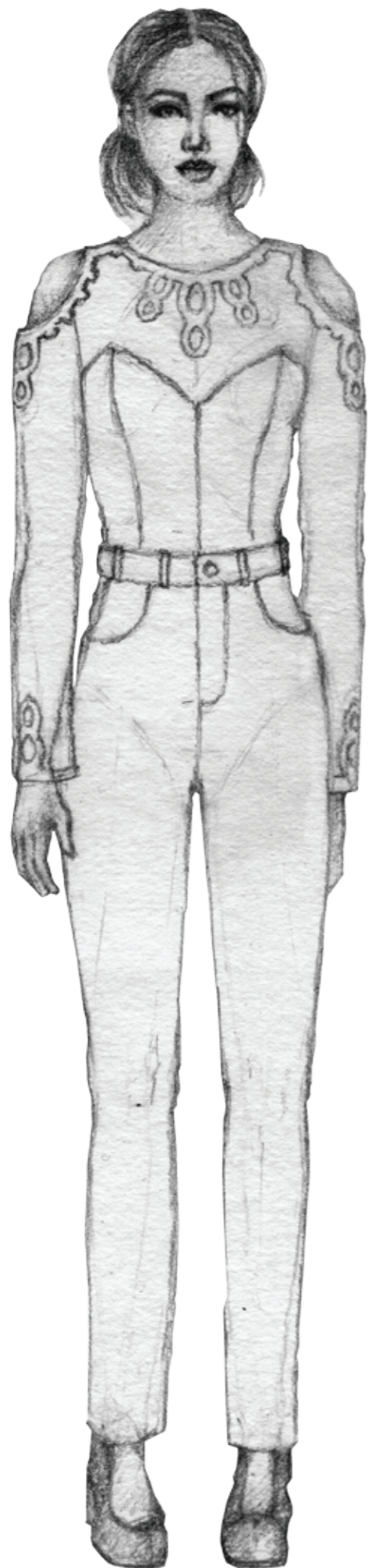
HAME
Materiaalit:
Brussel-
keinonahka

4.2.2 Ylpeys - keinonahka

Malliston luonnoskirjamateriaalia. Kuvat poimittu Pinterestin kautta.

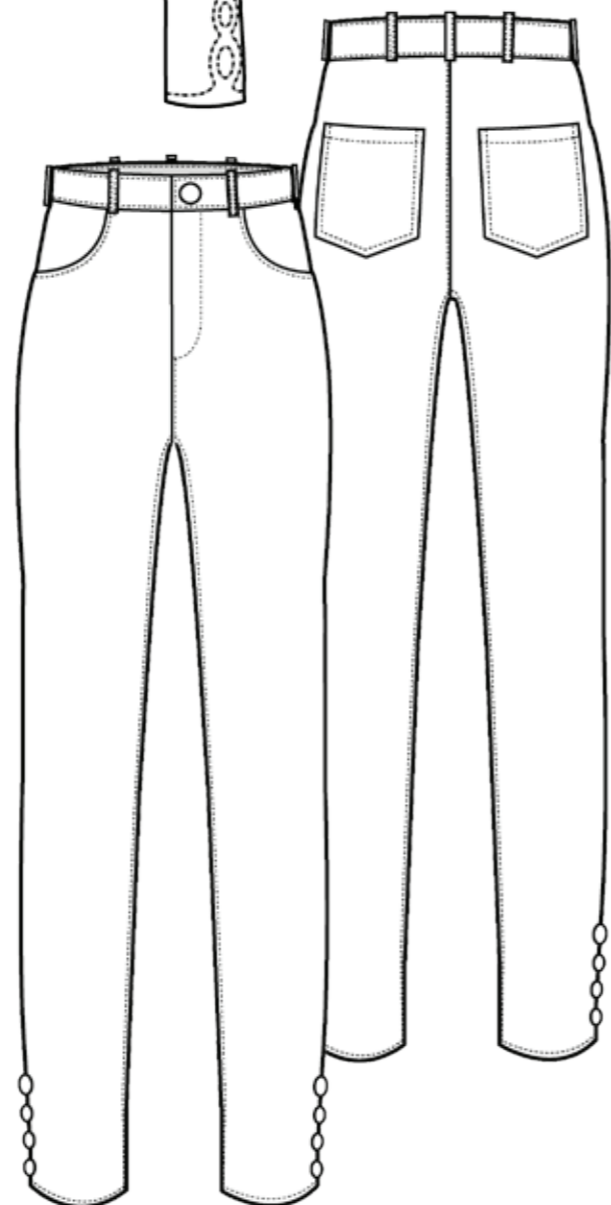

PAITA
Materiaalit:
Sametti
Helmitylli

HOUSUT:
Materiaalit:
Brussel-
keinonahka

Ylpeyttä kuvaavassa asussa tuntuma on ylväs, pystypäinen ja häpeilemätön. Asun visuaalisena lähtökohtana toimi 1500-luvun kuninkaalliset sekä niihin liittyvät sarjat, kuten Valtiatar (Reign). Luonnostellessani mietin myös voimakkaita, fiktiivisiä hahmoja, joita esiintyi lapsuuteni elokuvissa. Jälkimmäiseen lienee vaikuttanut se, että Pahatar (Maleficent) yhdistettiin materiaaliin yhdessä tekemistäni haastatteluista.

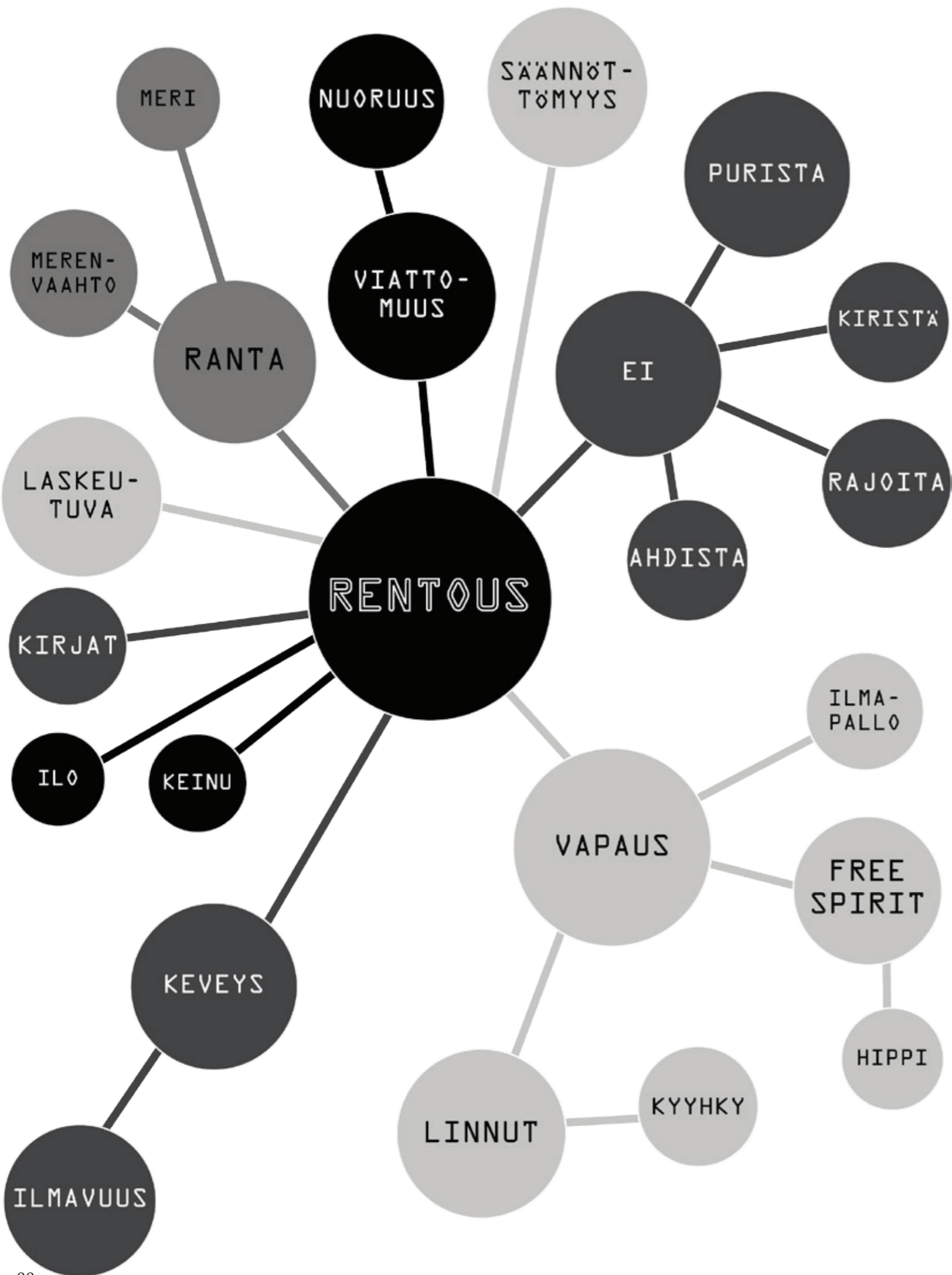
Ylpeyden visuaalisessa materiaalissa korostui ornamentaalisuus, ryhdikkyys sekä näyttävät materiaalit. Tutkimani asut olivat usein myös kovin runsaita sekä monimutkaisia. En tietoisesti halunnut lähteä seuraamaan tätä polkua, sillä asusta olisi niillä perustein tullut todennäköisesti liikaa muista malliston asuista poikkeava sekä aikatauluun nähden liian työläs valmistaa. Lisäksi kookkaiden, runsaasti koristeltujen vaatteiden materiaalikustannukset ovat huomattavan korkeita, mikä soti ajattelemani budjettia vastaan.

Tein alkuun luonnostelua filigraanikuvioiden pohjalta, mutta ihastuksen (satiinin herättämä tunne) kuvallisen materiaalin yhteydessä esiintynyt peilinkehys elementti solahti hyvin koristeelliseksi elementiksi myös ylpeyden yhteyteen. Tein tähän ajatukseen pohjautuen kokeilun samettia sekä helmitylliä yhdistäen, joka mielestäni onnistui hyvin ja sopi malliston ilmeeseen.

Ylpeyttä ilmentävän asun yläosa on helmitylliä sekä paksua, suhteellisen matalanukkaista samettia. Materiaalit sopivat mielestäni oivasti siihen kontekstiin, mistä asua olen lähtenyt luomaan, sillä molemmat ovat tunnettuja juhlapukujen materiaaleja. Paksun sametin valinta oli itselle ilmeinen, sillä minulla se yhdistyy vahvasti arvokkuuteen.

Alaosa eli housut ovat keinonahkaa. Niiden lahkeissa on sivussa neljän napin nappirivistöt. Housut tuovat asuun ryhdikkyyttä ja voimaa, joka yhdistettynä koristeellisen sekä arvokkuutta huokuvan yläosan kanssa luo mielestäni tehokkaasti ylpeyden tunteeseen sopivia mielikuvia.

4.2.3 Rentous - Kevyt polyesterikangas

Malliston luonnoskirjamateriaalia. Kuvat poimittu Pinterestin kautta.

Kevyen polyesterikankaan tuntuma herätti haastatelluissa selkeästi keveyteen liittyviä tuntemuksia ja assosiaatioita. Kerätessäni visuaalista materiaalia aiheen ympärille huomasin, että painopiste oli luontoon ja huolettomuuteen liittyvässä kuvallisessa ilmaisussa.

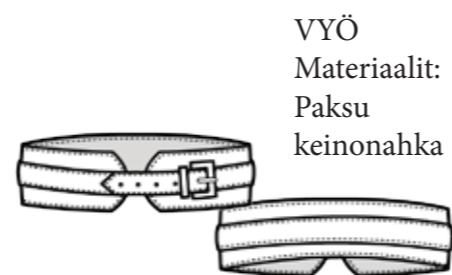
Tein materiaalikokeiluja lähinnä liittyen mereen sekä kyyhkyihin, jotka ilmensivät minusta hyvin materiaaliin liitettyjä assosiaatioita linkittyen samalla vahvasti itse tunteeseen. Koneella kirjoitetut kyyhkylt olivat mielestäni kauniita ja näin niissä paljon potentiaalia malliston elementiksi. Tulin kuitenkin siihen tulokseen, etten niitä tulisi käyttämään, sillä mielestäni ne eivät sopineet muiden asujen yhteyteen, jolloin vaarana olisi se, että tästä asusta tulisi liian poikkeava verraten muihin malliston asuihin.

Asukokonaisuuden yläosa olisi parhaassa tapauksessa samaa kangasta, kun haastattelussa käytetty. Tästä syystä, tein kankaalle värjäyskokeilun IDye Poly -tekstiiliväriaineella, mutta tulos oli epäonnistunut. Kankaassa oli kuviointia, joka värjäytyi tumman harmaaksi, kun muu kangas värjäytyi tumman ruskeaksi. Luultavasti syynä oli se, että väriliuos ei saavuttanut tarpeeksi korkeata lämpötilaa kotivärjäyksen keinoin.

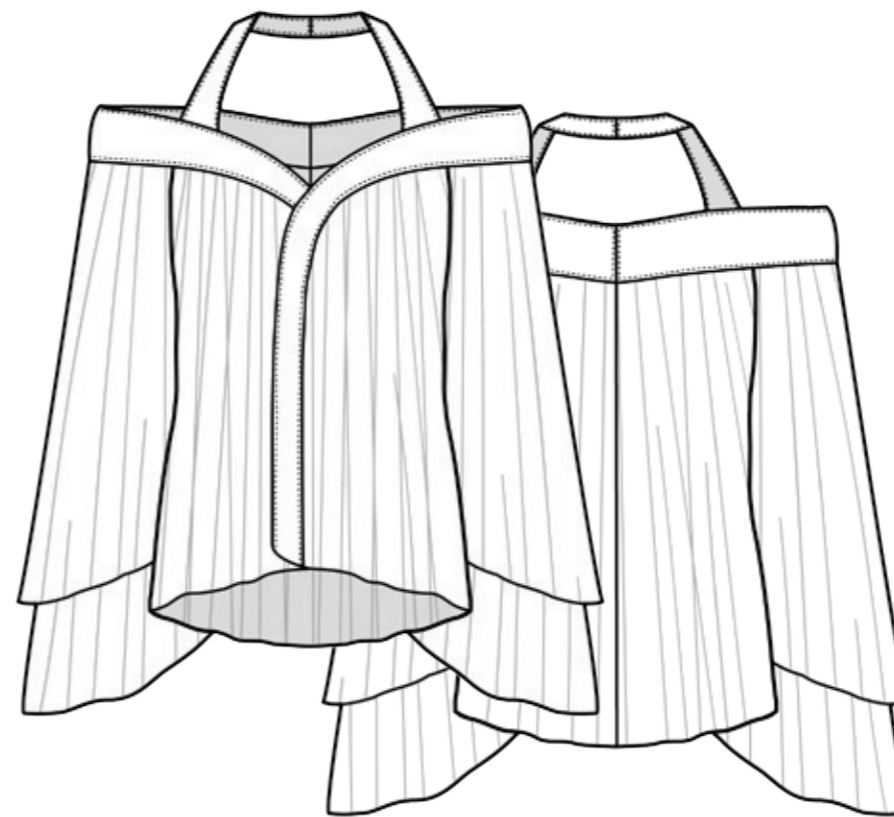
Rentoutta ilmentävän asun tulisi olla edes jollain tapaa ilmava sekä kepeä. Asun ilmentämä rentous on erilaista, kuin myöhemmin vakosametin yhteydessä nähtävä rentous. Tässä asussa rentous kulkee enemmän keveän ja liihottellevan vapauden polkuja. Rentoutta, joka tiivistyy aaltojen ääneen, auringonlaskun tuomaan rauhalliseen hetkeen sekä stressivapaisiin hetkiin oman itsensä tai läheisen ihmisen seurassa.

Asukokonaisuuden yläosa on valmistettu helmityyllistä. Sen hihat ovat kaksikerroksiset ja runsaasti poimutetut. Paita on kietaisumallia ja se kiinnitetään piilonapituksen avulla. Yläosan kietaisumallisuus muistuttaa teemaan yhdistyvästä loma- ja rantavaate-estetiikasta, mikä johdattaa teeman äärelle.

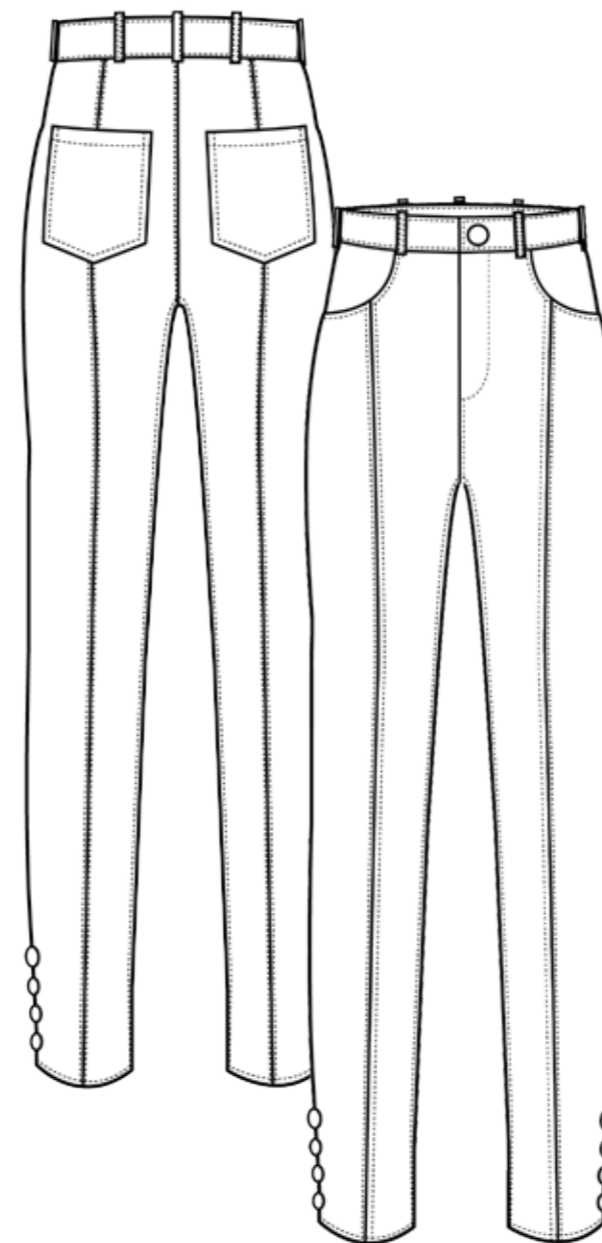
Housujen malli on tuttu ylpeyden tunnetta kuvaavasta asusta. Satiini materiaalina antaa niille kuitenkin omanlaisensa ilmeen ja olemuksen. Satiinihousujen materiaali ja tyyli, tuo mielestäni ryhtiä asukokonaisuuden luonteeseen, sekä toimivat malliston konseptin kannalta tarkoituksen mukaisesti.

VYÖ
Materiaalit:
Paksu
keinonahka

PAITA
Materiaalit:
Helmitylli
Puu villatvilli

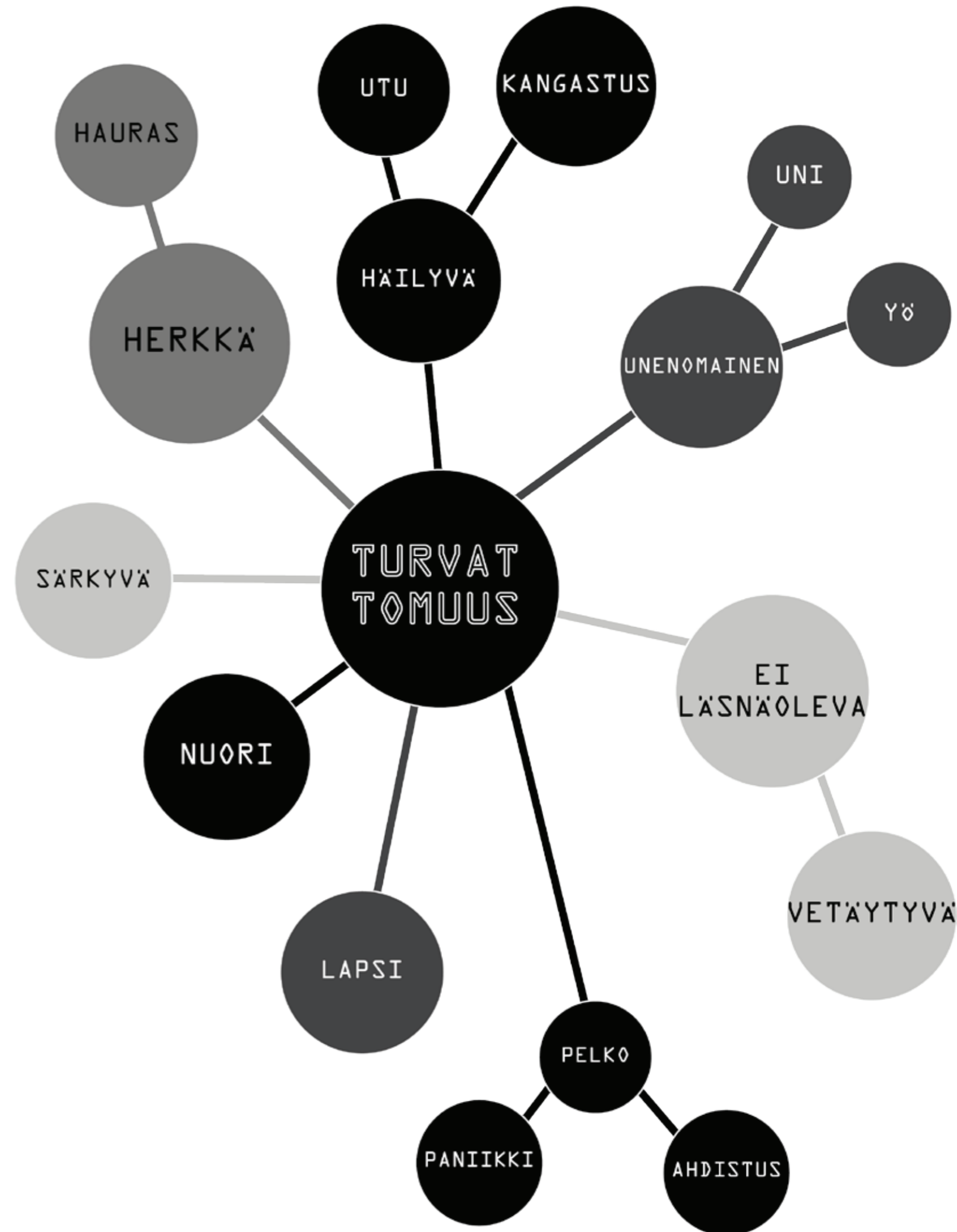
HOUSUT
Materiaalit:
Satiini

4.2.4 Turvattomuus - Kevyt polyesterikangas

Malliston luonnoskirjamateriaalia. Kuvat poimittu Pinterestin kautta.

Turvattomuus sai mieleen ajatuksia haavoittuvasta, hauraasta ja särkyvästä ihmisestä. Turvattomuuden tunteen voi herättää niin ulkopuoliset, kuin sisäiset tekijät.

Asun suunnitteluprosessin alkuun mietin, milloin ihminen on kaikista turvattomin. Listalle päätyi lapsuuden turvattomuus, unenaikainen tai vasta-heränneen uupuva valppaus sekä henkistä tai fyysistä väkivaltaa kärsineen tai kärsivän turvattomuudentunne.

Ympäri kerääntynyt visuaalinen materiaali oli tunnelmaltaan ja värimalmaltaan synkähkö, mutta sisälsi myös naiiviuden sekä viattomuuden kuvien kautta pastellisävyjä ja hentoutta. Kuvapalaletti ilmensi sosiaalista ahdistuneisuutta, kuulumattomuuden tunnetta, viattomuutta, särkyneisyyttä ja hukassa olemista.

Pohdin turvattomuuden visualisoinnin pohjalle myös sitä, mitkä ruumiinosamme ovat haavoittuvimpia. Näistä paljas selkä tuli ehkä voimakkaimmin esille. Mietin vaihtoehtona selän paljastamista, mutta se ei tuntunut toimivan tekemissäni asuluonnoksissa. Niinpä tulikin tulokseen, että asussa käytetään mahdollisimman paljon kevyttä materiaalia, josta syntyy suojaamaton vaikutelma. Asuun on jätetty jäljelle myös läpinäkyvyyttä, joka voidaan tietyllä tapaa yhdistää haavoittuvuuteen.

Asun ulkonäössä on yhtymäkohtia alusvaatteisiin, sillä alastomuus tai alusvaatteillaan olo on monelle hyvin intiimiasia. Intiimeiden asioiden paljastaminen puolestaan voi aiheuttaa turvattomuuden tunnetta puhuttiin sittem kehollisesti tai henkisesti.

Tässä kohtaa mielessäni vaihtoehtona oli aamutakin kaltaisen vaatekappaleen käyttäminen kuvaamaan hetkeä, jolloin olemme haavoittuvia. Takki karsiutui pois toista line-upia hahmotellessani.

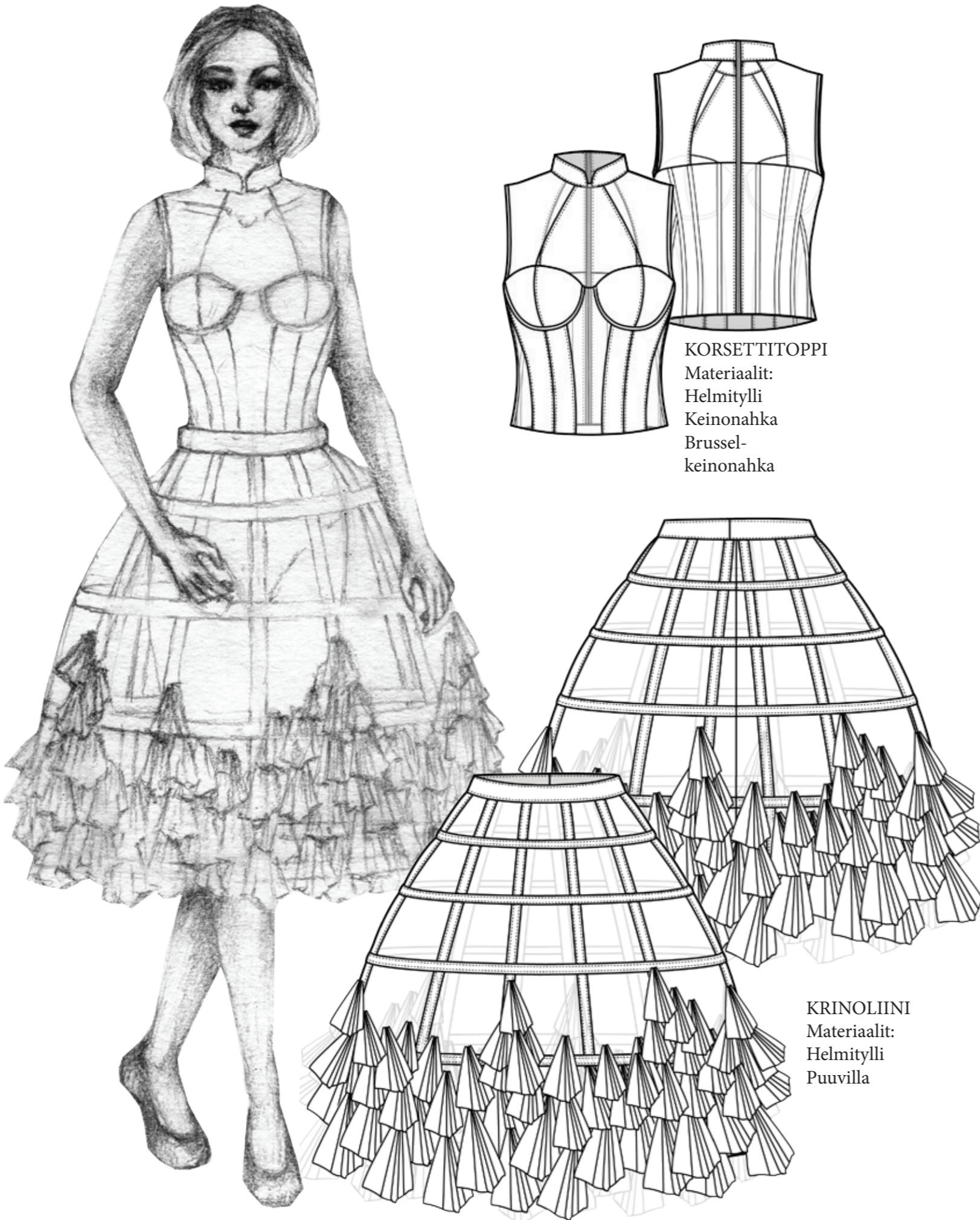
Turvattomuuden teeman ympärille rakentui ajatuksia röyhelöistä, nauhoista, pitsistä ja ruseteista. Päädyin kokeilemaan materiaalin muokkaamista niin, että ompelin neliönmuotoisia kankaan kappaleita pohjakankaaseen taiteltuna hieman kolmiomaisiksi. Tarkemmin pinnan luomista käsitellään opinnäytetyön kohdassa 3.3.2. Sain mielestäni aikaan kaunista pintatekstuuria, joka viehätti ääriivattomuudellaan ja hentoudellaan.

Turvattomuus jakoi ihastuksen materiaalin kanssa paljon yhteistä, vaikkakin niiden luonteen ydin on hyvinkin erilainen. Päätin tähän perustuen käyttää neliöistä tehtyä pintatekstuuria molemmissa asukokonaisuuksissa. Tekniikka näkyy siis sekä turvattomuutta kuvaavassa asukokonaisuudessa että kahdessa ihastusta kuvaavassa sekä myös Sisuun kuuluvassa topissa. Sisun asukokonaisuudessa tarkoitus on tuoda pehmeyttä asun kokonaisuuteen.

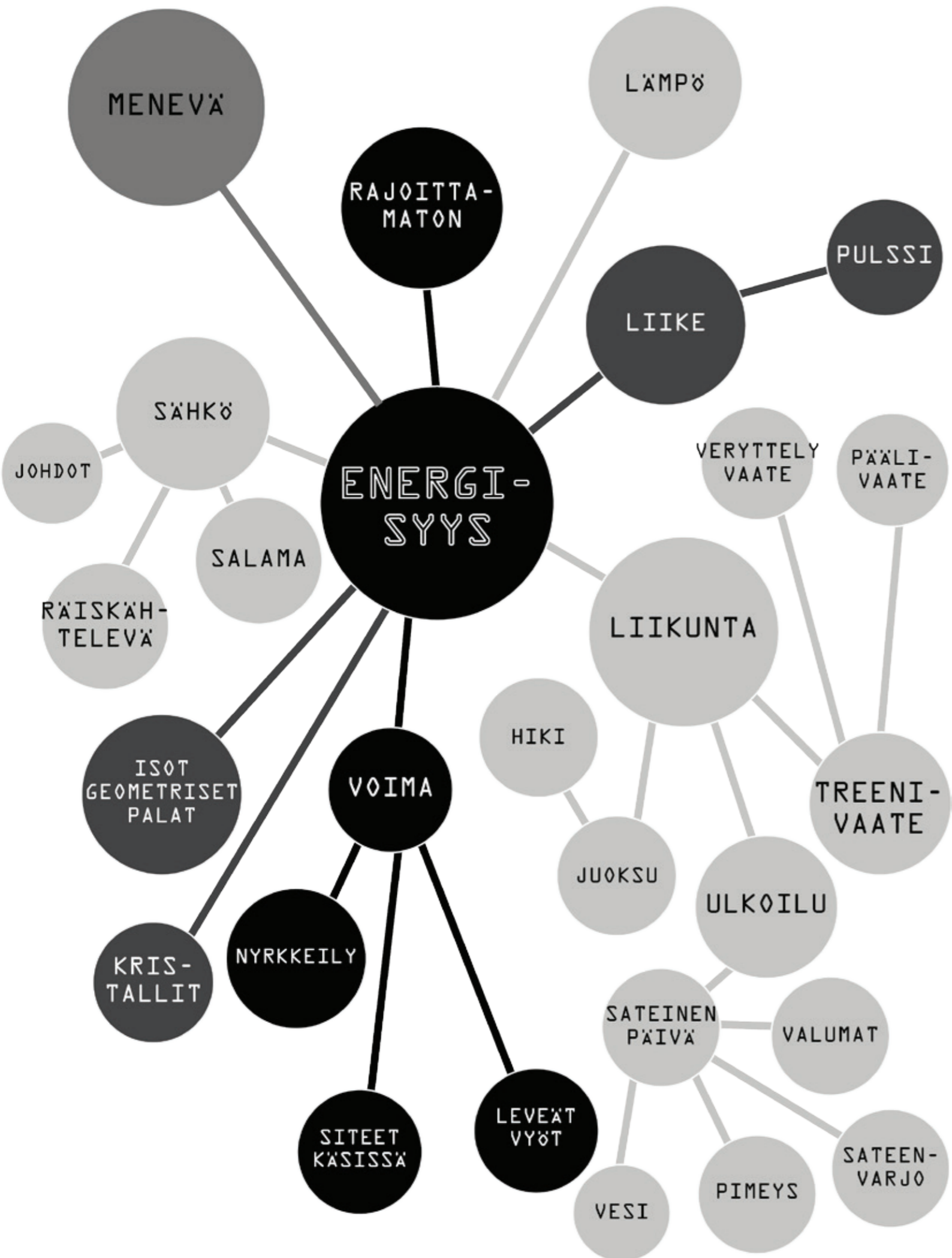
Turvattomuuden tunnetta kuvaa korsettimallinen toppi sekä krinoliini. Asu muokkaantui kaksiosaiseksi toisen line-upin myötä. Alun perin, asukokonaisuus koostui mekosta sekä siihen kuuluvasta krinoliinista. Suunnitteluprosessin edetessä päätin tehdä hameosan sittenkin erillisenä ja tehdä krinoliinin suoraan uloimmaksi kerrokseksi. Krinoliinin helmaan ommellaan käsin helmityllistä leikattuja paloja niin, että ne nousevat noin kolmannen vanteen korkeudelle epätasaisesti. Krinoliiniin tulee pystysuuntaisesti kulkevat tukinauhat sekä yhteensä viisi vannetta.

Asuun kuuluva korsettitoppi valmistetaan helmityllistä sekä keinonahasta leikatusta nauhasta. Topin kupit päätin tehdä samasta keinonahasta kuin toppiin tulevan pystykaulusenkin. Keinonahkanauha tulee korsetin saumojen päälle luoden kontrastia ohuen materiaalin vierellä. Topin kaulus on malliltaan yhdenmukainen malliston muiden kaulusten kanssa. Kuvia valmiista asusta liitteissä.

4.2.5 Energisyys – silkki

Malliston luonnoskirjamateriaalia. Kuvat poimittu Pinterestin kautta.

Energisyyden ympärille kerääntyi liikuntaan ja ulkoiluun liittyvää visuaalista materiaalia. Aloitin tutkimalla ensiksi urheiluvaatteita. Kiinnitin huomiota mm. niiden leikkauksiin, materiaaleihin sekä muotoileen.

Törmäsin useasti geometrisiin leikkauksiin ja mietin niiden hyödyntämistä asukokonaisuudessa. Suoria leikkauksia voisi ilmentää tekemällä suorista muodostuvia kuvioita vaateen pintaan esimerkiksi satiininauhalla. Geometrisestä kuvioinnista rationaalinen, suoraviivainen ja aktiivinen vaikutelma, joka yhdistyy helposti energisyyden tunteeseen.

Energisyyden ilmentämiseen olisi sopinut mahdollisimman kirkkaiden tehostevärien käyttö. Valitettavasti tätä ideaa ei voitu hyödyntää mallistossa, sillä niistä olisi tullut ylimääräinen ja irrallinen elementti. Tällöin tehostevärejä olisi pitänyt viedä muihinkin asuihin, jotta yksi asu ei erottuisi liikaa mallistosta.

Liikuntavaatteiden siluetit vaihtelivat rennon löysähköstä, tiukkaan kehonmyötäiseen siluettiin. Asukokonaisuus voisi siis olla sekoitus rennompia ja tiukempia elementtejä. Tämä ajatus toteutuu mallistossa; asukokonaisuuden toppi ja housut ovat suhteellisen istuvia, kun taas takki tuo asuun ripauksen rentoutta.

Liikkeen tutkiminen osana liikuntaa ja urheilua olisi ollut mielenkiintoista. En kuitenkaan kerennyt perehtymään tähän muuten kuin kuvallista materiaalia keräämällä eikä siitä yksinään saanut nopeasti mallistoon sovellettavaa materiaalia.

Tutkin lisäksi ulkoiluun liittyviä aiheita, kuten talviurheilulajeja, talvimaisemia sekä sadetta ja sen estetiikkaa. Sade linkittyi asun päämateriaaliin vahvasti tutkimushaastatteluiden kautta. Ainakin kaksi haastateltua vastaajaa mainitsivat kankaan yhteydessä sen, että se tuntuu vedenpitävältä. Talvea kuvaava materiaali sai minut kokeilemaan mustan askarteluhiekan kiinnittämistä satiinille liiman avulla. Kokeilin sekä tekstiililiimaa että sprayliimaa. Testipala oli epäonnistunut, sillä se jäi tahmeaksi eikä luonut tarpeeksi näkyvää kontrastia kankaan pintaan. Harkitsin kokeilevani askarteluhiekkää kankaanpainoväriin seassa, mutta totesin ettei kyseiselle tekniikalle ole tarpeeksi käyttöä tähän mallistoon, jotta sitä kannattaisi jatkokehittää.

Sateeseen liittyvä visuaalinen materiaali vahvasti ajatusta satiininauhan käytöstä asun yhteydessä. Sateenvarjojen rakenne pinnoineen linkittyi visuaalisesti vahvasti geometrisiin leikkauksiin. Tein satiininauhan asettelusta ja ompelusta koekappaleen topin miehustan muodossa. Mustat satiininauhat näyttivät hyvältä mustaa satiinikangasta vasten, mutta niiden käyttäminen ilman pohjakangasta. Idea kanto mallistoon asti, mutta päädyin siihen, etten käytä satiininauhoja ilman pohjakangasta, sillä se näytti minusta huonolaatuiselta.

Energisyyden takissa on vaikutteita ihastuksesta ja sisusta. Peilinkehyksestä inspiraation saanut samettikuvio koristaa takin molempia olkia, jättäen olkapäät paljaksi. Nämä dekoratiiviset elementit taittavat takin luonnetta hienostuneempaan suuntaan. Takki ei saanut olla liian arkinen

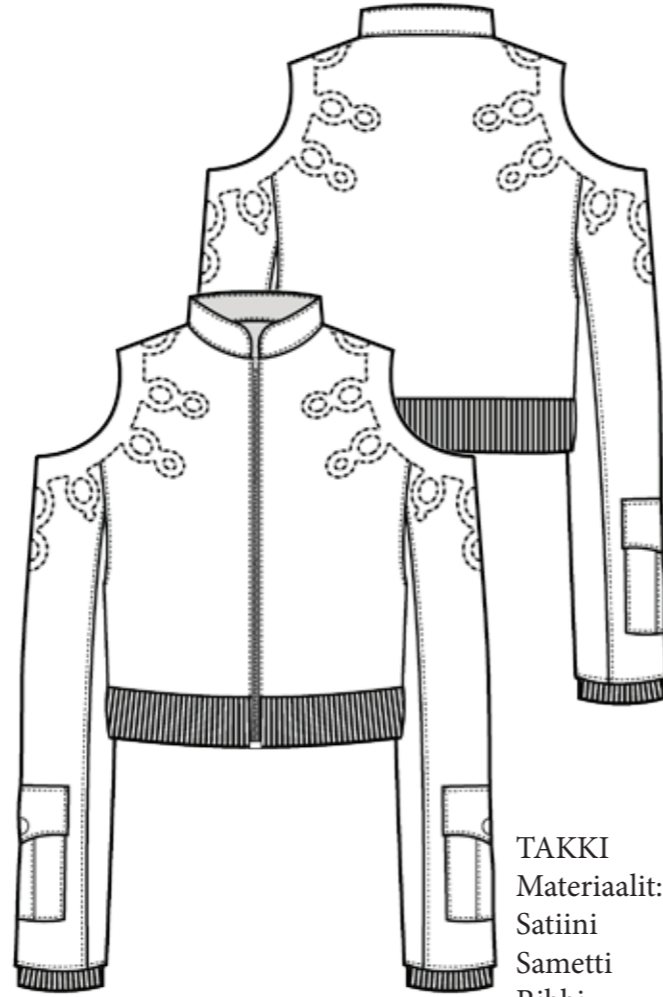
tai sporttinen ettei asukokonaisuus erottuisi liikaa muista. Hihojen läpätaskut ovat malliltaan samanlaiset kuin sisun takissa. Taskut elementtinä sopivat hyvin kuvastamaan energisyydestä inspiroitunutta asua, sillä taskuja käytetään paljon urheilu- sekä ulkoiluvaatteissa. Ne palvelevat hyvin aktiivisen ihmisen tarpeita. Miksi kantaa jotain ylimääräistä, joka saattaa olla tiellä tai muuten hankala, jos on mahdollista sijoittaa ne vähät tavarat, joita tarvitsee, lähelle kehoa. Taskujen käyttö asussa yhdistää asua muuhun mallistoon ja antaa sille funktionaalisuuden ja vapaa-ajan vaateen tuntua.

Takki on satiinia ja sen hihoista löytyvien taskujen lisäksi takissa on pystysuuntaiset taskut rinnankorkeudella. Helmassa ja hihansuissa on käytetty mustaa resoria, jotta takkiin saadaan enemmän vapaa-ajan henkeä.

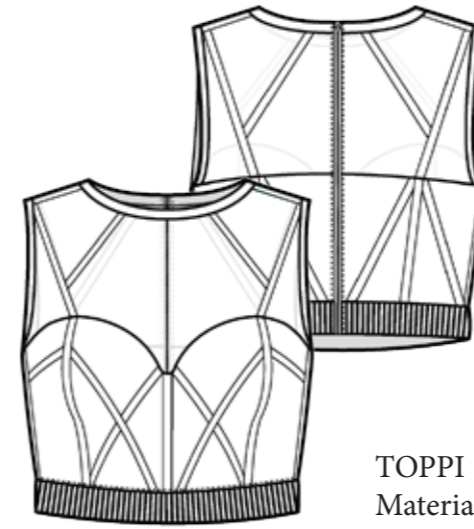
Asun topissa hyödynnetään geometrisyyttä, joka luodaan satiininauhujen avulla. Toppi on pituudeltaan lyhyt ja saa vaikutteita urheilutopeista.

Housut tuovat pehmeyttä ja liikunnan rentoutta asuun. Ne ovat valmistettu vakosametista. Malliltaan ne ovat suoralahkeiset ja niissä on reisitaskut. Taskumalli on samanlainen, kuin muidenkin asukokonaisuuksien päällitaskujen.

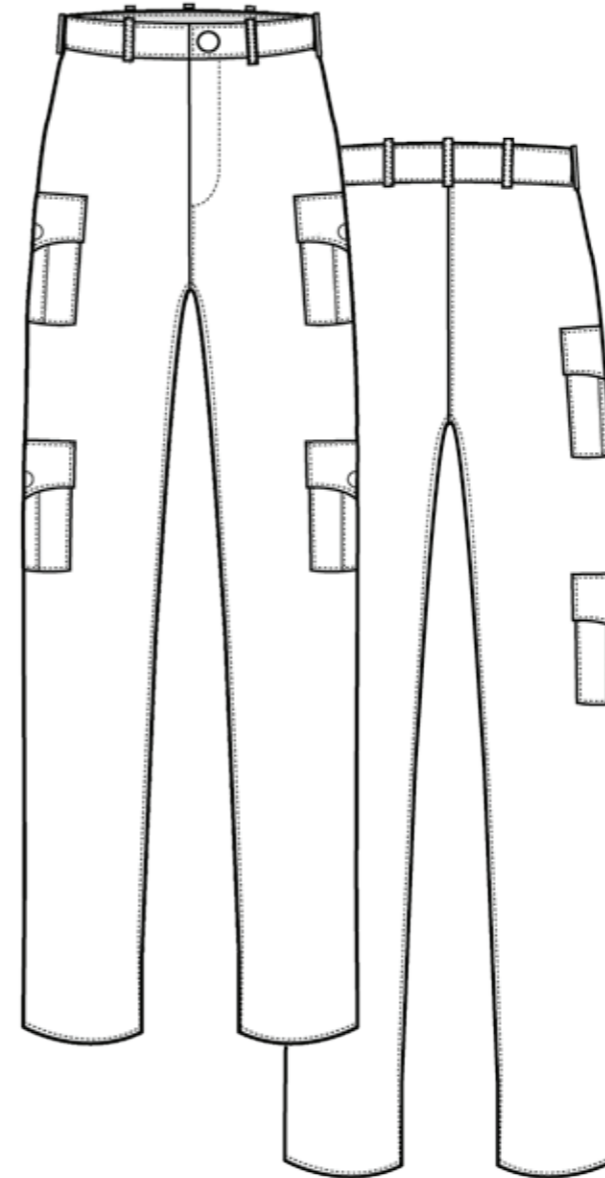
Kuvia valmiista asusta liitteissä.

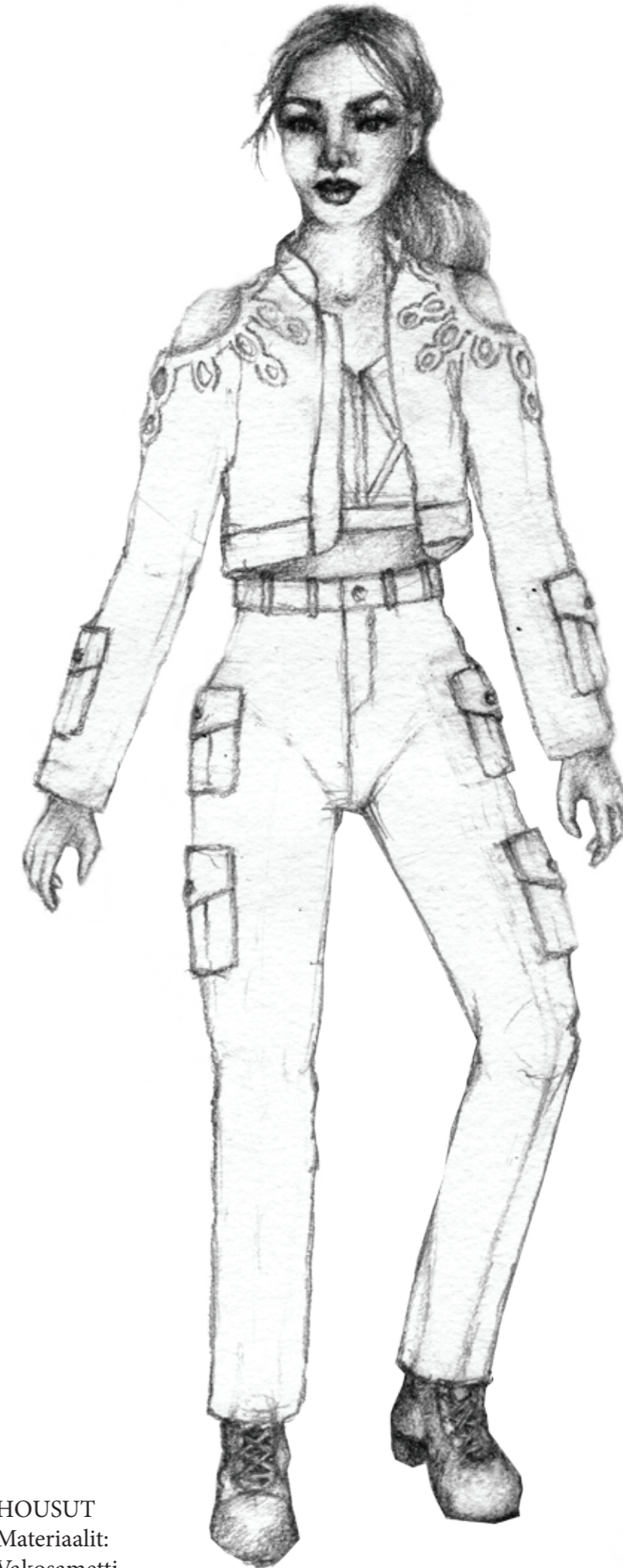
TAKKI
Materiaalit:
Satiini
Sametti
Ribbi

TOPPI
Materiaalit:
Satiini
Helmitylli

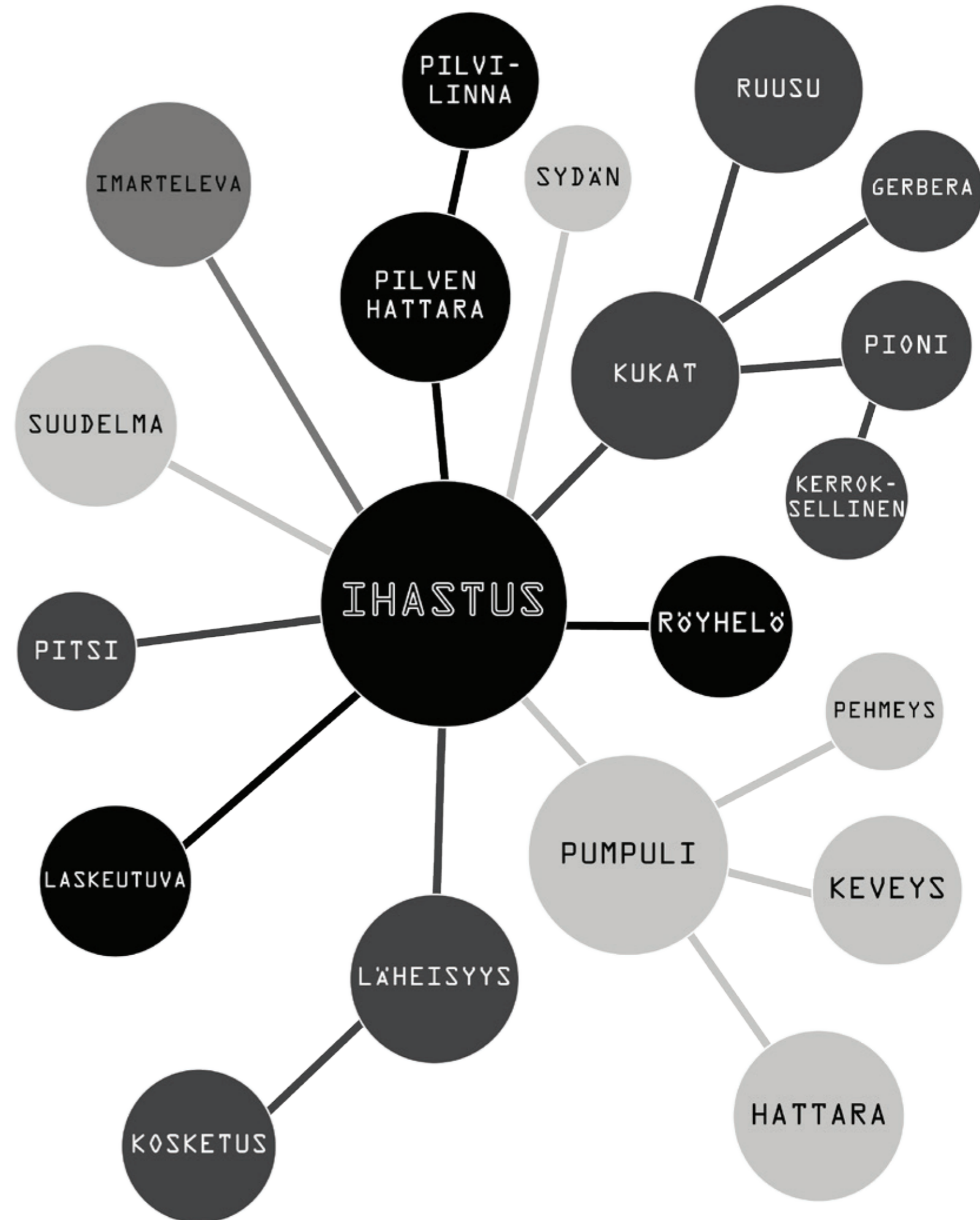
HOUSUT
Materiaalit:
Vakosametti

4.2.6 Ihastus - silkki

Malliston luonnoskirjamateriaalia. Kuvat poimittu Pinterestin kautta.

Ihastuksen visuaalinen materiaali vilisi vaaleanpunaista, kukkia ja hempeyttä. Näin siinä paljon samankaltaisuuksia turvattomuuteen liittämäni herkkyyden visuaalisen materiaalin kanssa.

Mielikuva ihastuksen asun mahdollisesta ulkonäöstä oli aika lailla suoraan mielessä. Oli itsestään selvää, että ihastus jakaisi paljon samoja elementtejä kuin turvattomuus, sillä ne tuntuivat pareilta jo alusta alkaen aloittaessani visuaalisen materiaalin keräämisen. Koen, että ihastuessamme asetamme itsemme tietyllä tapaa haavoittuvaan asemaan.

Äjatuksissani oli kokeilla tehdä erilaisia kukkia, kuten esimerkiksi pioneja ja ruusuja satiinista ja jostakin keveästä kankaasta, kuten organzasta, jotka toisivat asuun hempeyttä ja romanttisuutta. Aiemmin tekemäni pintatekstuuri kokeilu, osoittautui kuitenkin malliston yhtenäisyyden kannalta paremmaksi ideaksi ilmaisemaan ihastukseen liittyviä tuntemuksia ja assosiaatioita. Sen pinnasta huokuu keveys, kerroksellisuus ja eräänlainen häilyvyys.

Ihastuksen kohdalla kerätystä materiaalista iski silmään jo aiemmin mainittu peilin kehys. Tein peilinkehysten pohjalta omia luonnoksia, joiden kautta tein kokeilun, jossa käytin paksua samettia kuvion luomiseen. Pohjamateriaalina testikappaleessa käytin helmitylliä. Hankaluutta aiheutti sametin nukkaus, joka pyrki karkaamaan kirjailun välistä. Kokonaisuutena testikappale oli kuitenkin onnistunut ja mielestäni kaunis sekä moneen asuun sopiva elementti. Koska konekirjonta on kuitenkin työlästä ja aikaa vievää, ei peilinkehys elementtiä nähdä kuin kolmen asun yhteydessä; energisyyden, ylpeyden ja ihastuksen.

Ihastuksen luonnokset syntyivät vaivattomasti ja monet niistä olivat potentiaalisia jatkokehittävääksi. Koska materiaali oli runsasta ja ideoita paljon, päätin ottavani mallistoon kaksi ihastusta ilmentävää asua.

Toinen asuista koostuu olkapäät avoimiksi jättävästä yläosasta, jonka materiaalina on polyesterisatiini, sillä se on hinnaltaan edullisempää kuin silkki ja kuitenkin monilta ominaisuuksiltaan silkinkaltainen. Yläosan hihat ovat valmistettu keskeltä pohjakankaaseen ommelluista neliökappaleista, jonka tarkoitus on tuoda asuun keveyttä, kerroksellisuutta sekä vaihtelua asun pinnanmuotoon.

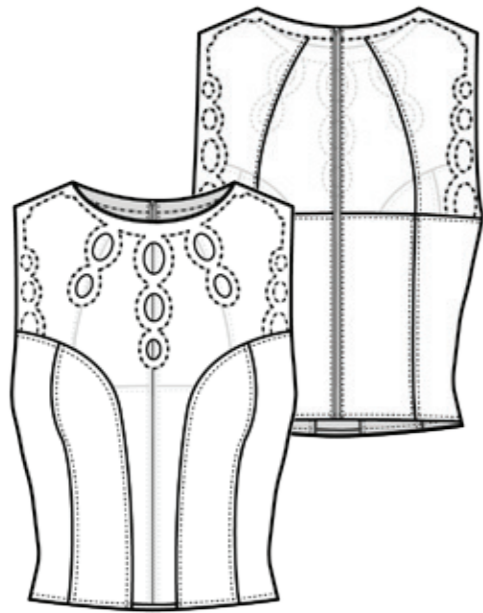
Asuun kuuluva hame on valmistettu kontrastin vuoksi sekä malliston yhtenäisyyden vuoksi paksusta sametista. Sametin pehmeys sekä visuaalinen ulkonäkö sopivat ihastuksen tunteen viestinviejiksi.

Ajattelin alkuun toista ihastuksen asua mekkona, joka jakaisi paljon samoja elementtejä turvattomuutta ilmentävän asukokonaisuuden kanssa. Asukokonaisuus muuttui turvattomuuden asun vaihtumisen myötä samalla tavoin eli eriytyi yläosaksi sekä krinoliinihameeksi. Asukokonaisuuden materiaaleina on satiini, sametti sekä helmitylli.

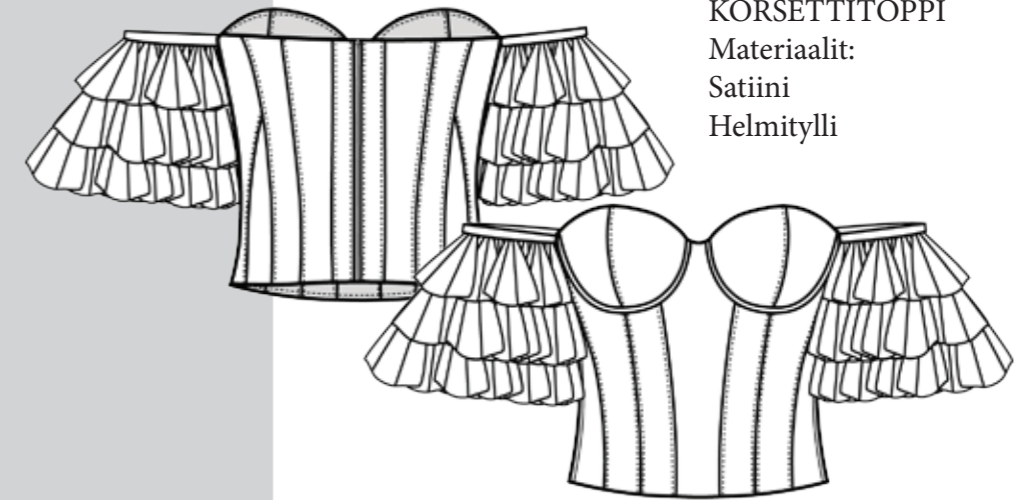
Visuaalisesti se on hempeämpi ja koristeellisempi kuin edellinen asu. Sen visuaalisiin elementteihin kuuluu peilinkehysten pohjalta kehitetty ornamentaalinen kuvio pääntiellä sekä kädenteillä. Hame osa perustuu jälleen neliöistä muodostetun pintatekstuuriin sekä pinnan vaihteluun.

Ihastuksen asuissa pääpaino on pehmeudessa, keveydessä, ornamentaalisissa elementeissä, naisellisuudessa sekä pintatunnultaan miellyttävissä tekstiilimateriaaleissa.

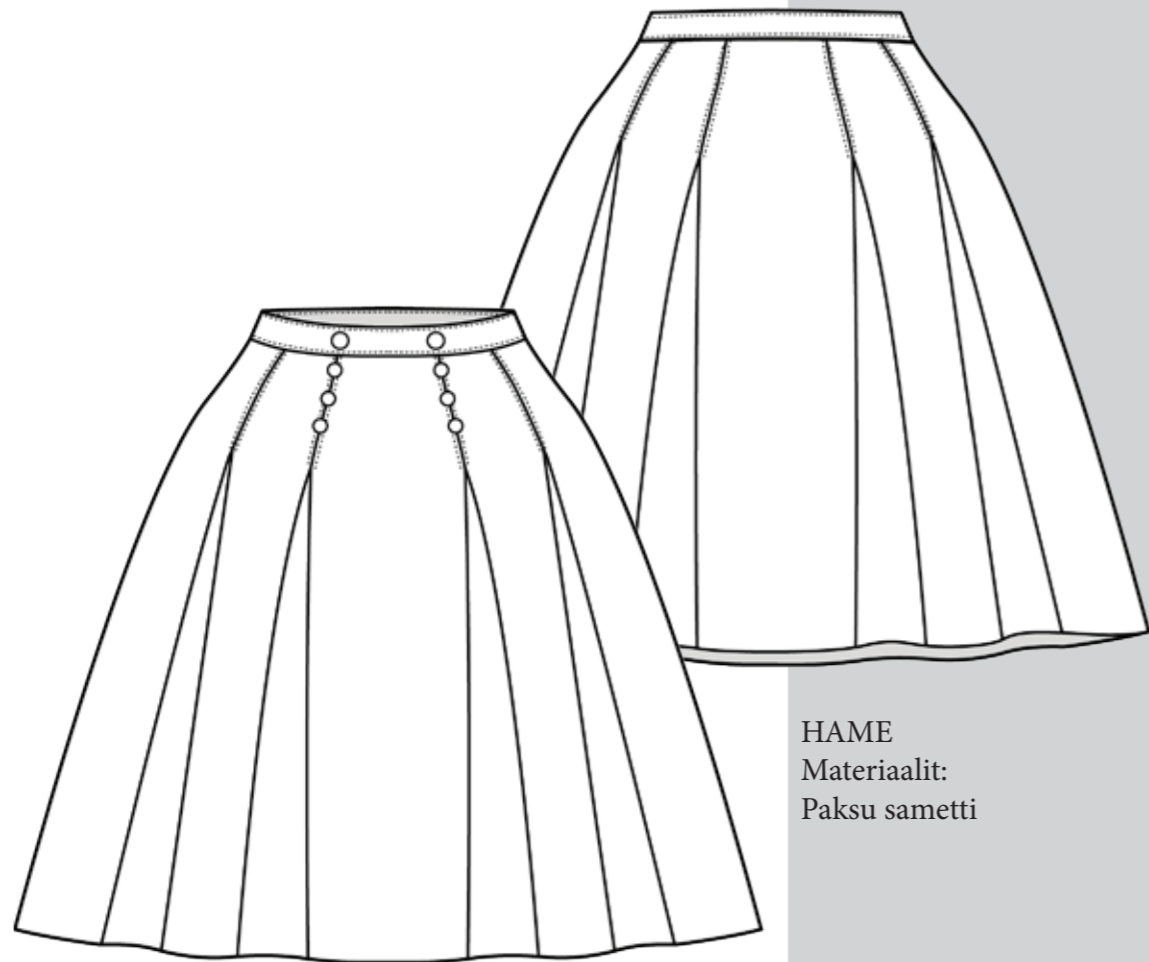

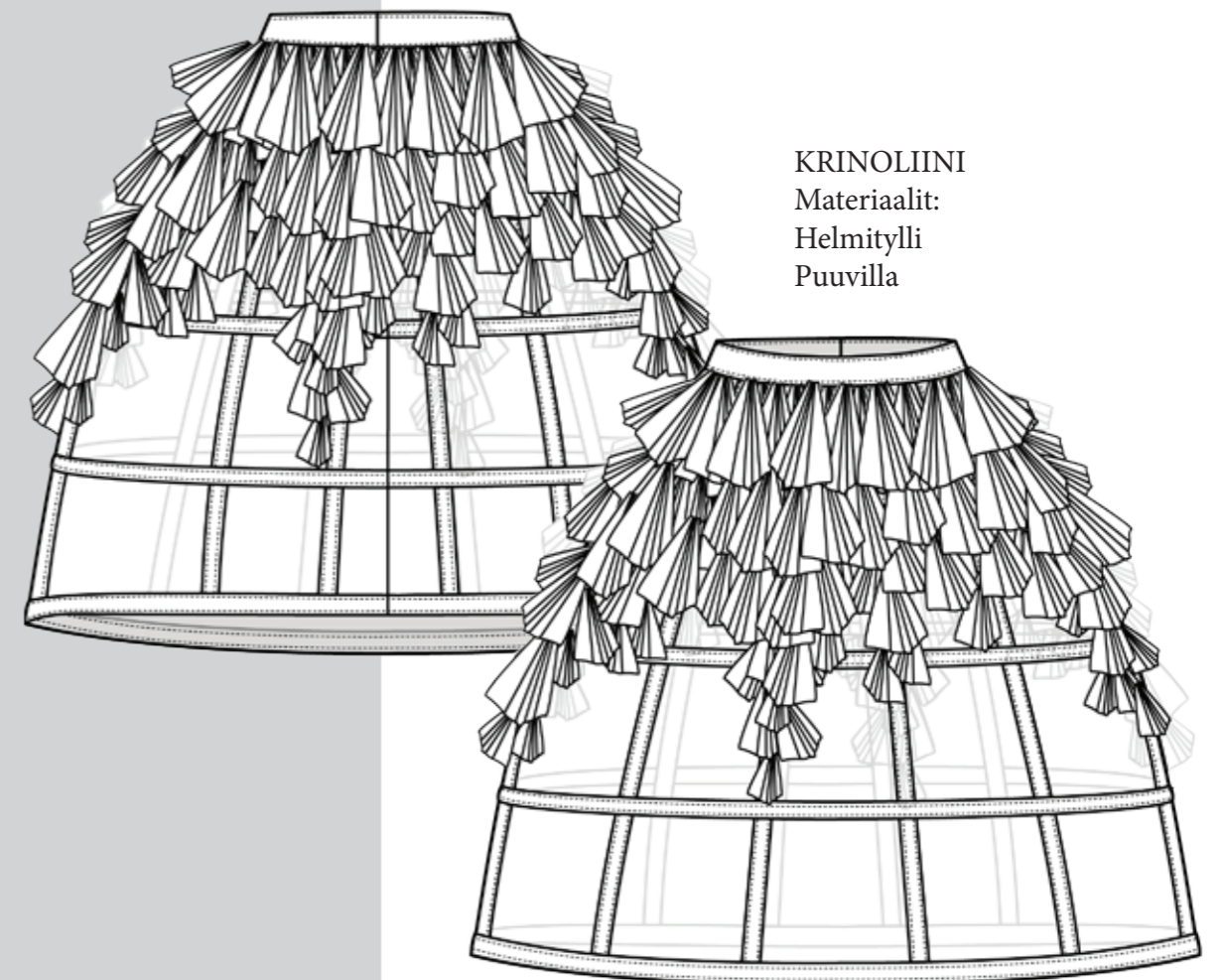
TOPPI
Materiaalit:
Polyesterisatiini
Helmitylli
Sametti

KORSETTITOPPI
Materiaalit:
Satiini
Helmitylli

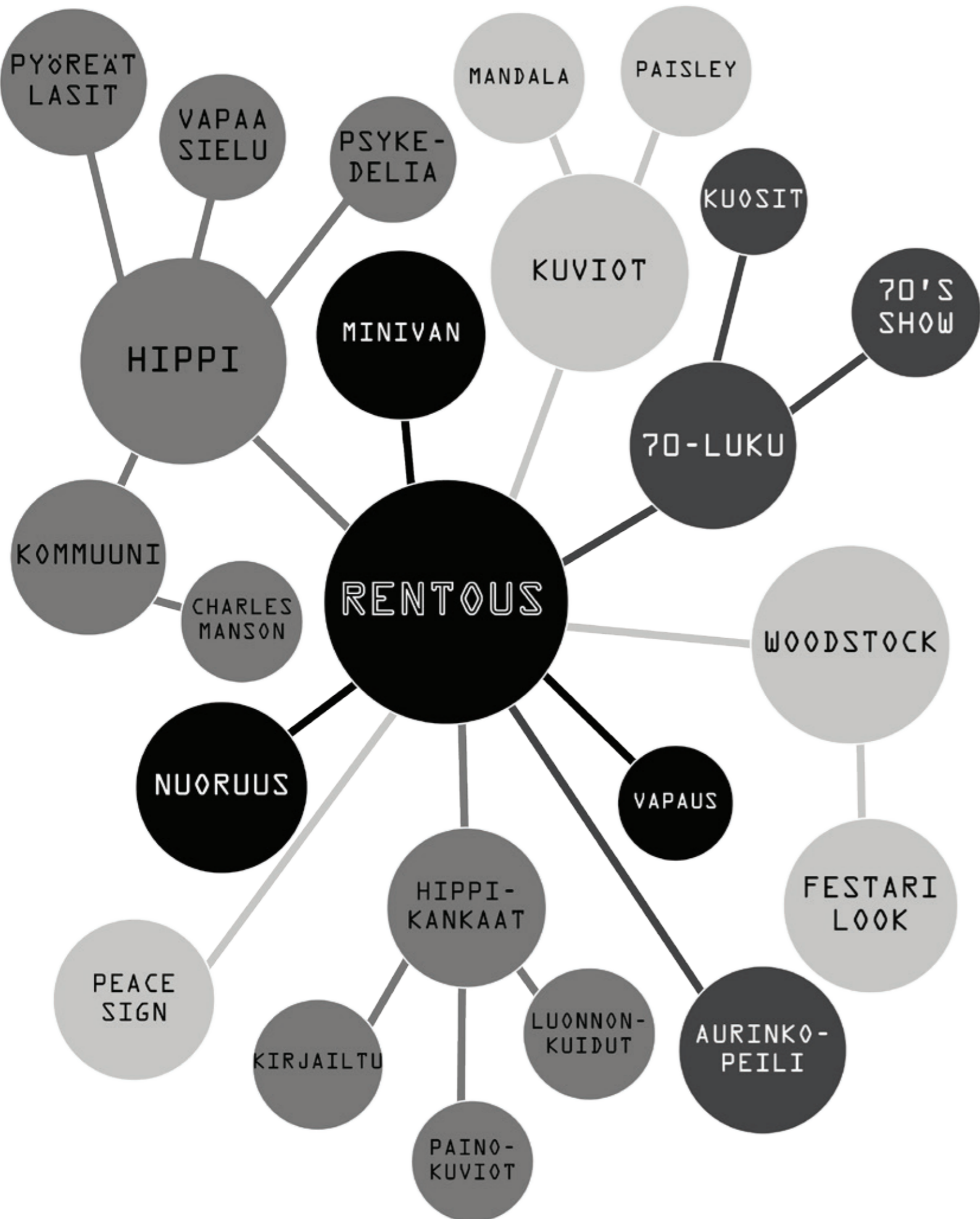

HAME
Materiaalit:
Paksu sametti

KRINOLIINI
Materiaalit:
Helmitylli
Puuvilla

4.2.7 Rentous - vakosametti

Malliston luonnoskirjamateriaalia. Kuvat poimittu Pinterestin kautta.

Rentous oli vakosamettiin yksi eniten liitettyjä tunteita. Se oli kuitenkin myös kevyen polyesterikankaan yhteydessä tunnetuimpia tunteita. Tämä nosti pintaan kysymyksen siitä, haluan-ko nostaa rentouden tunteen toiseen kertaan esille. Päätin katsoa, millaista visuaalista materiaalia löytyy vakosamettiin liitetystä rentoudesta sekä assosiaatioista ja päättää sen jälkeen, otanko rentouden uudessa muodossa malliston ilmaistaviin tunteisiin.

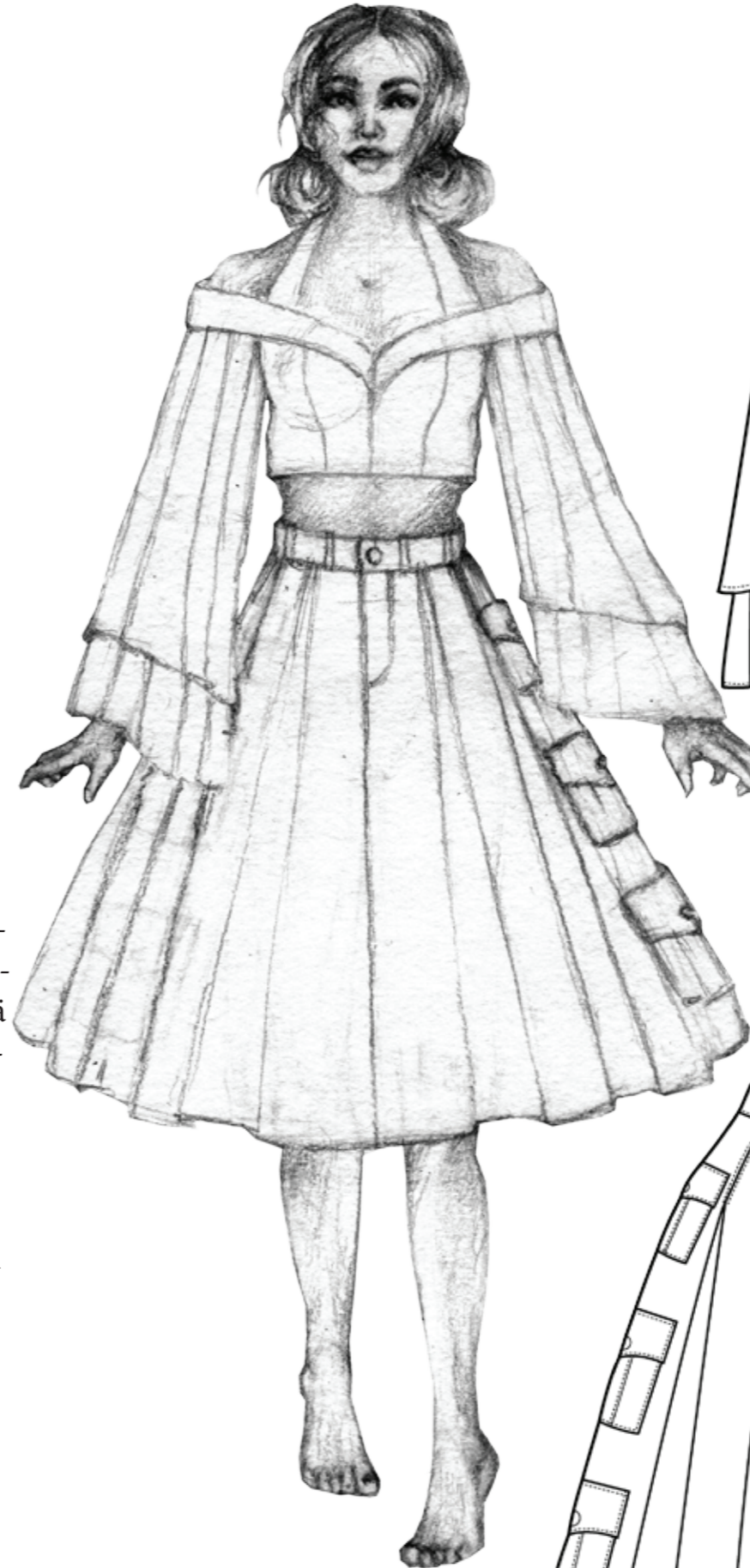
Visuaalinen materiaali erosi mielestäni riittävän paljon kevyeen polyesterikankaaseen liitetystä ja loi vivahteiltaan toisenlaista rentoutta kuvaavan maailman. Tämä rentous oli kuluneempaa, maanläheisempää ja sakeampaa, kuin kevyeen polyesterikankaaseen liitetty rentouden tunne. Se sai ytimensä hippitunteesta. Tämä rentous on vapautta, joka ei välitä turhista säännöistä tai rajoituksista.

Tutkin 70-luvun vaatteita, jotka olivat hippien suosiossa. Niistä malliston asuun siirtyi levenevät hihat, joihin on tuotu kerroksellisuutta sekä aaltomaisuutta, joka muistuttaa kevyt polyesterin kuvastosta. Asua varten tehdyissä luonnoksissa vilahteli housut, joissa oli levenevät lahkeet, mutta pidin tällaisia housuja liian stereotyyppisinä sekä ennalta-arvattavina, jotta olisin halunnut käyttää niitä mallistoon tulevassa asussa

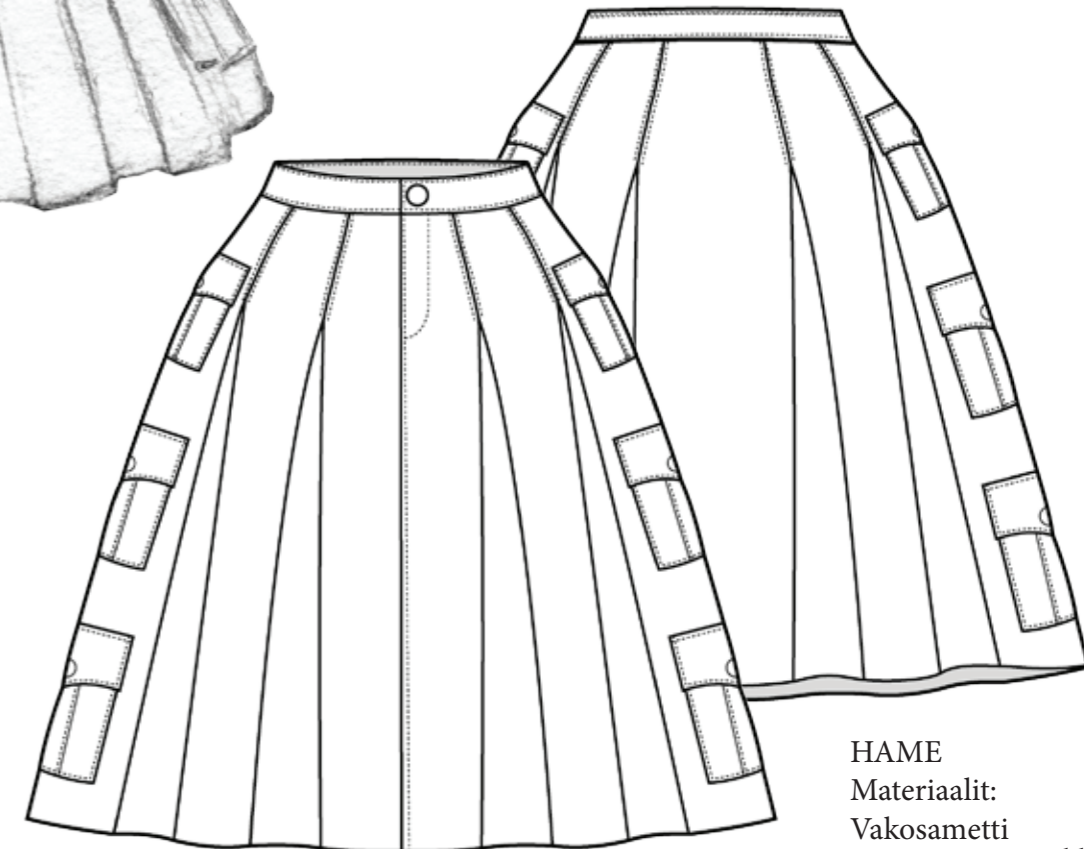
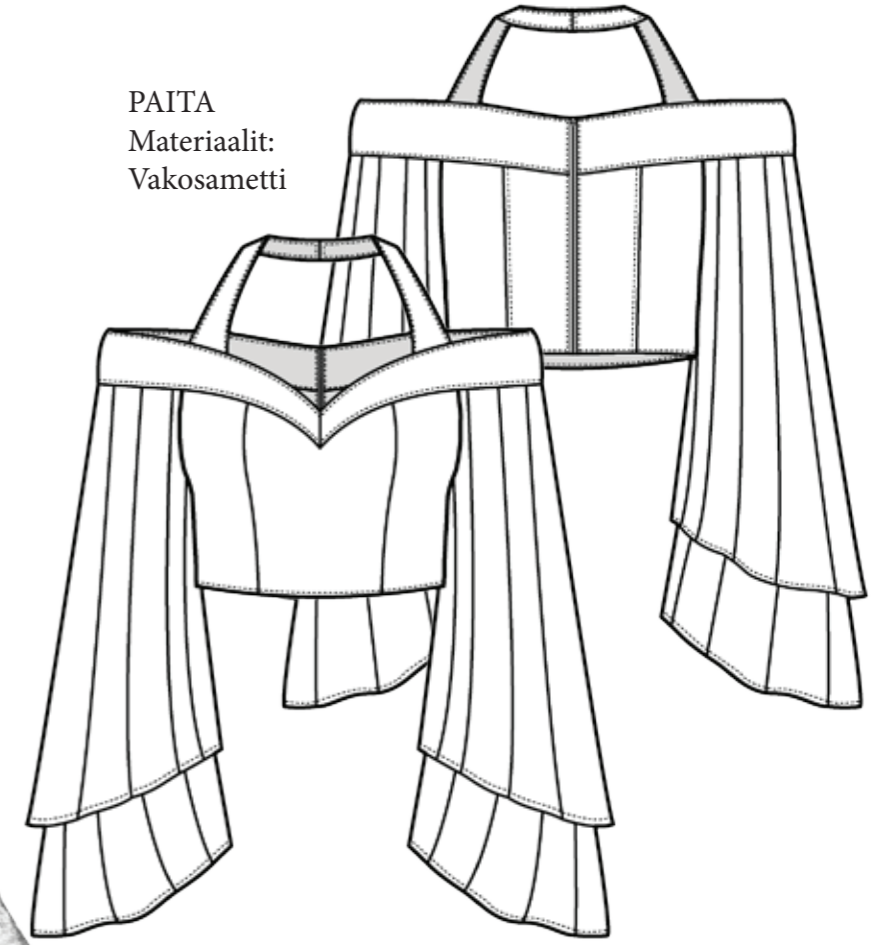
Asussa on käytetty ainoastaan vakosamettia, sillä koin sen välittävän tehokkaimmin teemaan pohjana ollutta tunnetilaa.

Yläosa on malliltaan lyhyt. Lyhyen malliset yläosat yhdistyvät helposti nuoruuteen sekä vapauteen. Yläosa jättää olat paljaaksi, joka vähentää yläosan raskautta. Päätie on sydämenmuotoinen, kuten useammissa malliston asussa. Hihojen suut on viimeistely konekirjonnalla, joka on viimeistelytapana kevyempi kuin esimerkiksi kaitaleen avulla käännetty hihan suu.

Asun hameen malli on kuin sisussa. Malli ilmensi mielestäni hyvin vakosamettiin yhdistettyä rentouden tunnetta, sillä se oli rakenteeltaan tarpeeksi yksinkertainen ja rento. Taskujen käyttö koristeellisena elementtinä sopii asuun, sillä se antaa ilmettä olematta liian monimutkainen. Mallin toistuminen mallistossa tuo malliston kokemiseen oman lisäarvonsa, sillä se asettaa kysymyksen alaiseksi materiaalien vaikutuksen asun visuaalisuuteen sekä asusta huokuvaan henkeen.

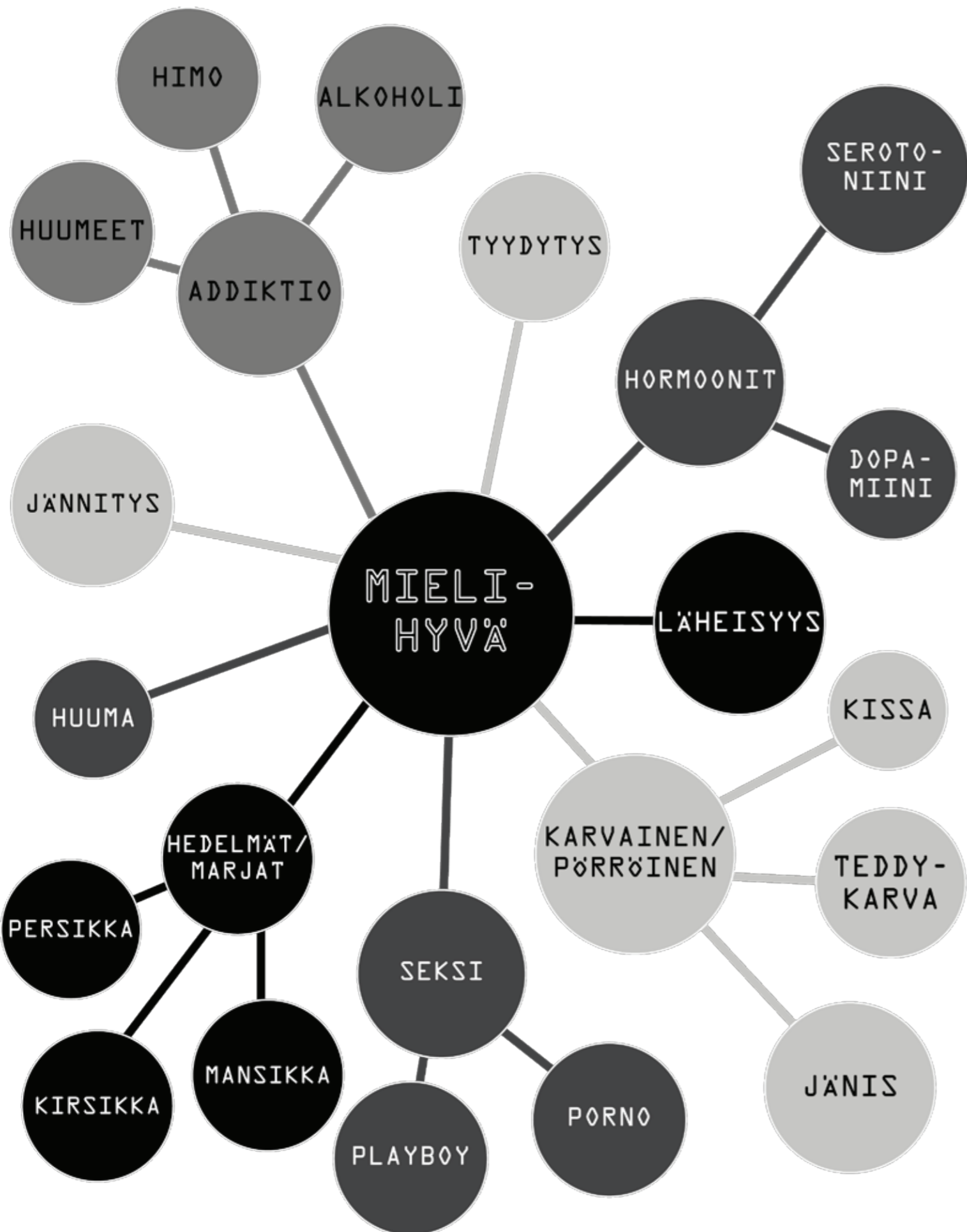

PAITA
Materiaalit:
Vakosametti

HAME
Materiaalit:
Vakosametti

4.2.8 Mielihyvä - vakosametti

Malliston luonnoskirjamateriaalia. Kuvat poimittu Pinterestin kautta.

Mielihyvän tunne yhdistettynä vakosamettiin, ei tuntunut ensin helpoimmalta yhdistelmältä käsitellä, saati visualisoida. Ajatus kuitenkin selkeni inspiraatiomateriaalia kerätessä, sovellettaessa ja kehitettäessä.

Lähtökohtana toimi mielihyvän ilmeminen kehossa. Mietin, mitkä asiat aiheuttavat mielihyvän tunteen ja mitä mielihyvän tunnepuoleen liittyy. Pohdin myös mielihyvän luonnetta sekä sen esiintymismuotoja.

Mielihyvän tunnetta oli minusta erityisen hankala lähestyä, sillä se on äärimmäisen monimuotoinen ja subjektiivinen tunne. Kaikki meistä haluavat kokea mielihyvän tunnetta, mutta se mikä kellekin sitä aiheuttaa, riippuu ihmisestä. Mielihyvä tuntui opinnäytetyöni alla käsitellyistä tunteista kaikista monimutkaisimmalta, johon vaikuttanee se, että usein se jaetaan ns. hyvään ja pahaan.

Lähdin lähestymään mielihyvän tunteen tiivistämistä tieteelliseltä pohjalta, sillä se tuntui minusta loogisimmalta tavalta. Mielessäni oli ensin dopamiinin ja serotoniinin kemiallisten kaavojen hyödyntäminen esimerkiksi kirjontakuviossa tai kappaleiden muodossa, mutta malliston suunnittelun edetessä hylkäsin niihin liittyvän kehittelyn, sillä koin sen vain monimutkaistavan malliston visuaalista maailmaa tuomatta siihen merkittävää lisäarvoa.

Tunnelmaa kuvaava visuaalinen materiaali, jota keräsin, ei luonut tarpeeksi selkeää inspiraation lähdettä, jonka kautta olisin päässyt käsittelemään mielihyvää vaatteena. Kerätty materiaali päättyi toimimaan vain jonkinlaisena johdantona itse tunteen käsittelyyn.

Jotta saisin konkreettisempaa pohjaa mielihyvän visualisoimiselle, lähdin tutkimaan erotiikka-asuihin liittyvää estetiikkaa. Yhdistin niistä samaani informaatiota sekä aiempaa tietoaani liittyen fetisismiin, jonka seurauksena aloin kehittämään mielihyvään liittyvää asukokonaisuutta.

Fetisismiin perustuen materiaaleiksi valikoitui vakosametin lisäksi keinonahka sekä sametti. Materiaaleina ne edustavat hyvin kovaa ja pehmeää, minkä voidaan nähdä liittyvään vastaaviin fetisismimuotoihin.

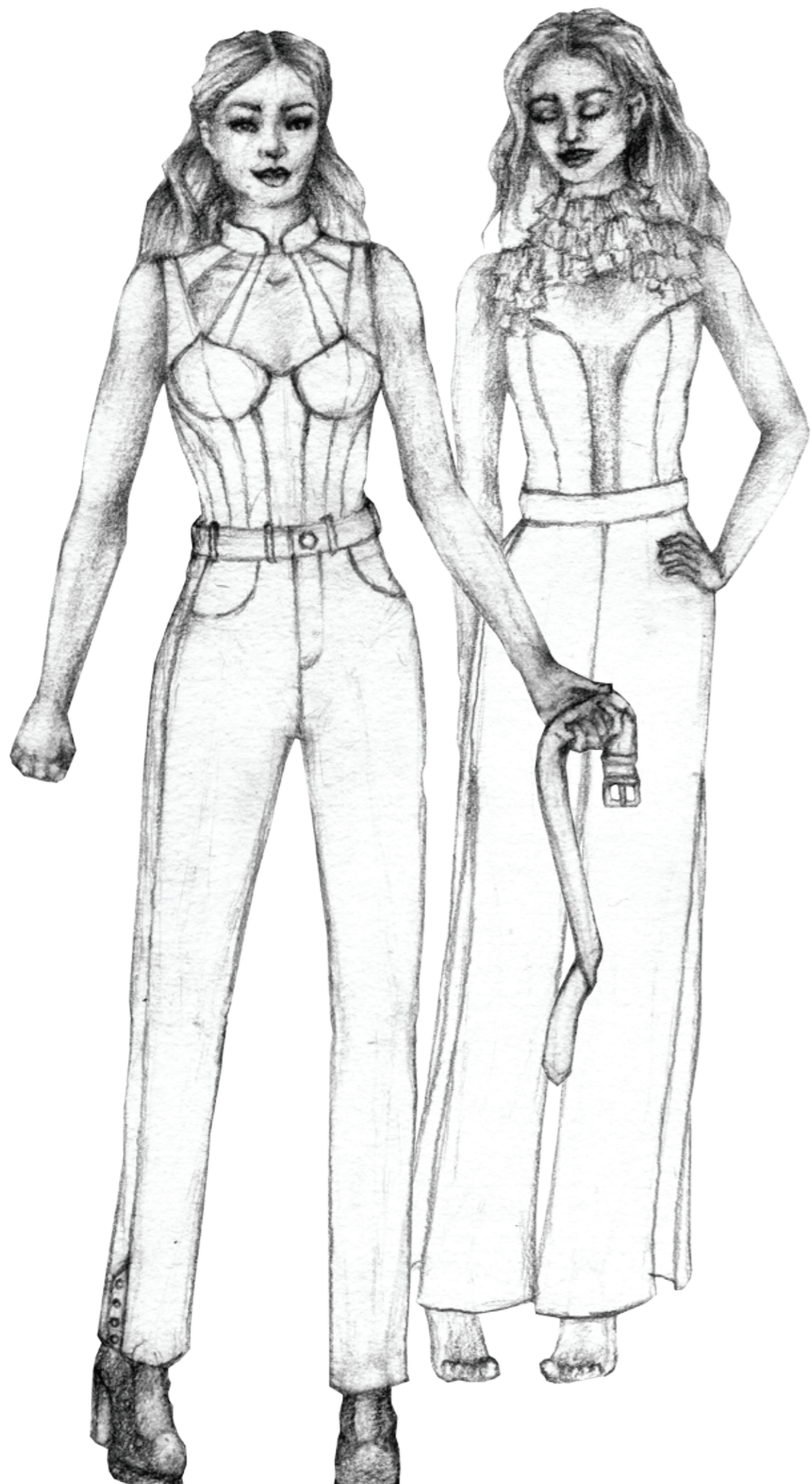
Tähän ajatukseen perustuen, tein mielihyvän alle kaksi eri asukokonaisuutta. Toinen on estetiikaltaan särmikkäämpi, kun taas toiseen on haettu hellempää estetiikkaa.

Ensimmäinen mielihyvän alle tehty asukokonaisuus koostuu topista ja housuista.

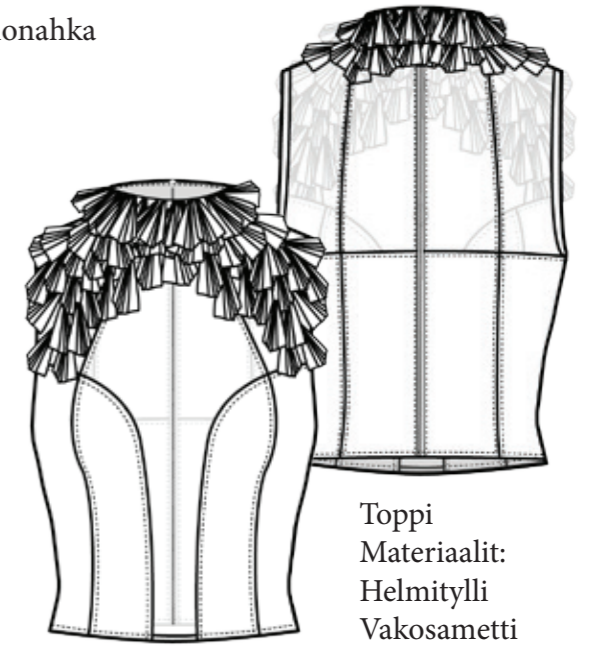
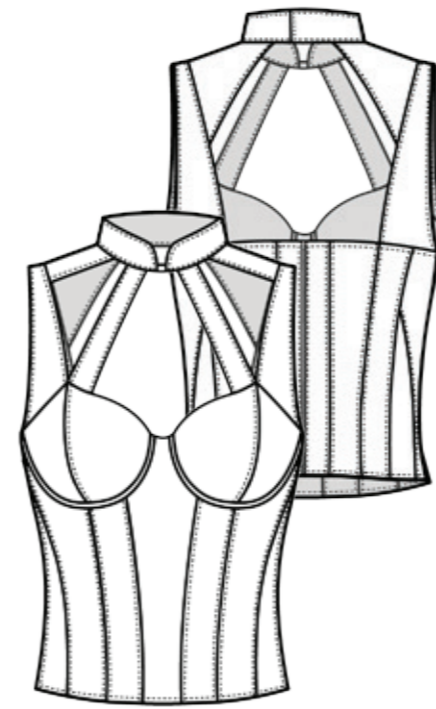
Suunnittelemani topi oli alkujaan rakenteellisesti yksinkertaisempi, mutta muuntui korsettimaisempaan muotoon toisen line-upin kehittämisen myötä. Kupprien lisääminen toppiin korosti mielestäni asukokonaisuuden taustalla olevaa perustaa sekä tuntui nykyaikaisemmalta ratkaisulta. Materiaalina siinä on käytetty keinonahkaa.

Housut ovat malliltaan samanlaiset kuin aiemmin mallistossa ylpeyden ja rentouden yhteydessä nähdyt housut, mutta tällä kertaa niiden materiaalina on vakosametti. Housujen sivussa olevat napit pysyvät edelleen samantyyllisinä.

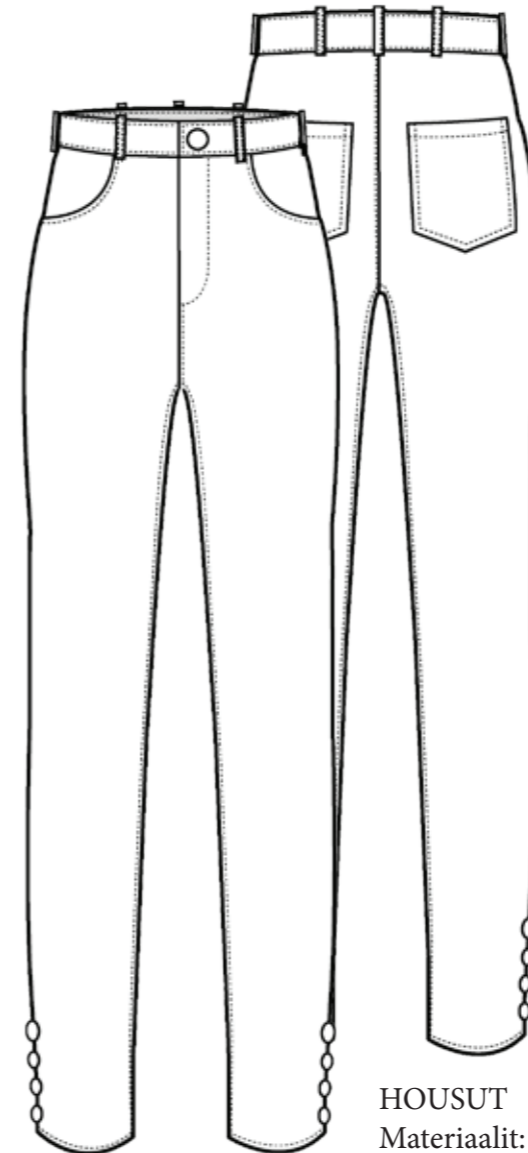
Alkuun toinen asukokonaisuus koostui aamutakin kaltaisesta takista, topista ja housuista. Yläosa takkeineen tuntui mallistoon vieraalta ja päädyin muokkaamaan sitä useaan otteeseen, ennen kuin sain siitä mielestäni visuaalisesti ja taktiilisesti konseptia vastaavan. Lopulta yläosaksi muodostui topi, joka valmistetaan sametista sekä helmityllistä. Sametin lisäksi pehmeyttä toppiin tuo mallistoa varten kehitetty pintatekstuuri. Asukokonaisuuden housut ovat hieman leveä lahkeiset ja auki ulkosauman puolelta, hieman polven yläpuolelle. Avonaisen ulkosauman ansiosta housut synnyttävät eroottisen vaikutelman, mikä kytkee ne tehokkaasti asukokonaisuudessa käsiteltävän mielihyvän mukaiseksi.

TOPPI
Materiaalit:
Brussel keinonahka

Toppi
Materiaalit:
Helimitylli
Vakosametti

HOUSUT
Materiaalit:
Vakosametti

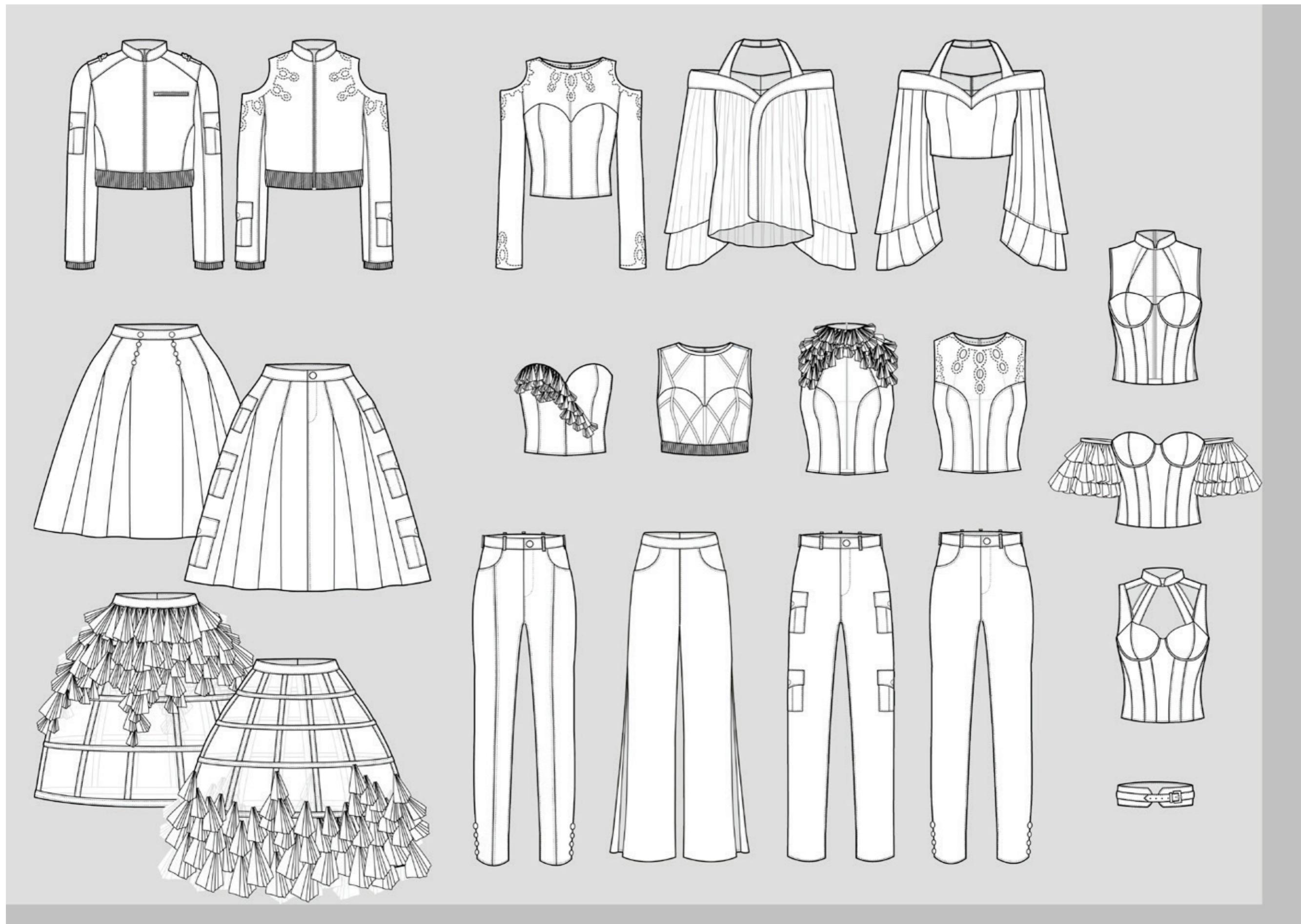

HOUSUT
Materiaalit:
Sametti

4.3 Line-up

4.4 Mallistokartta

4.5 Malliston kuvat

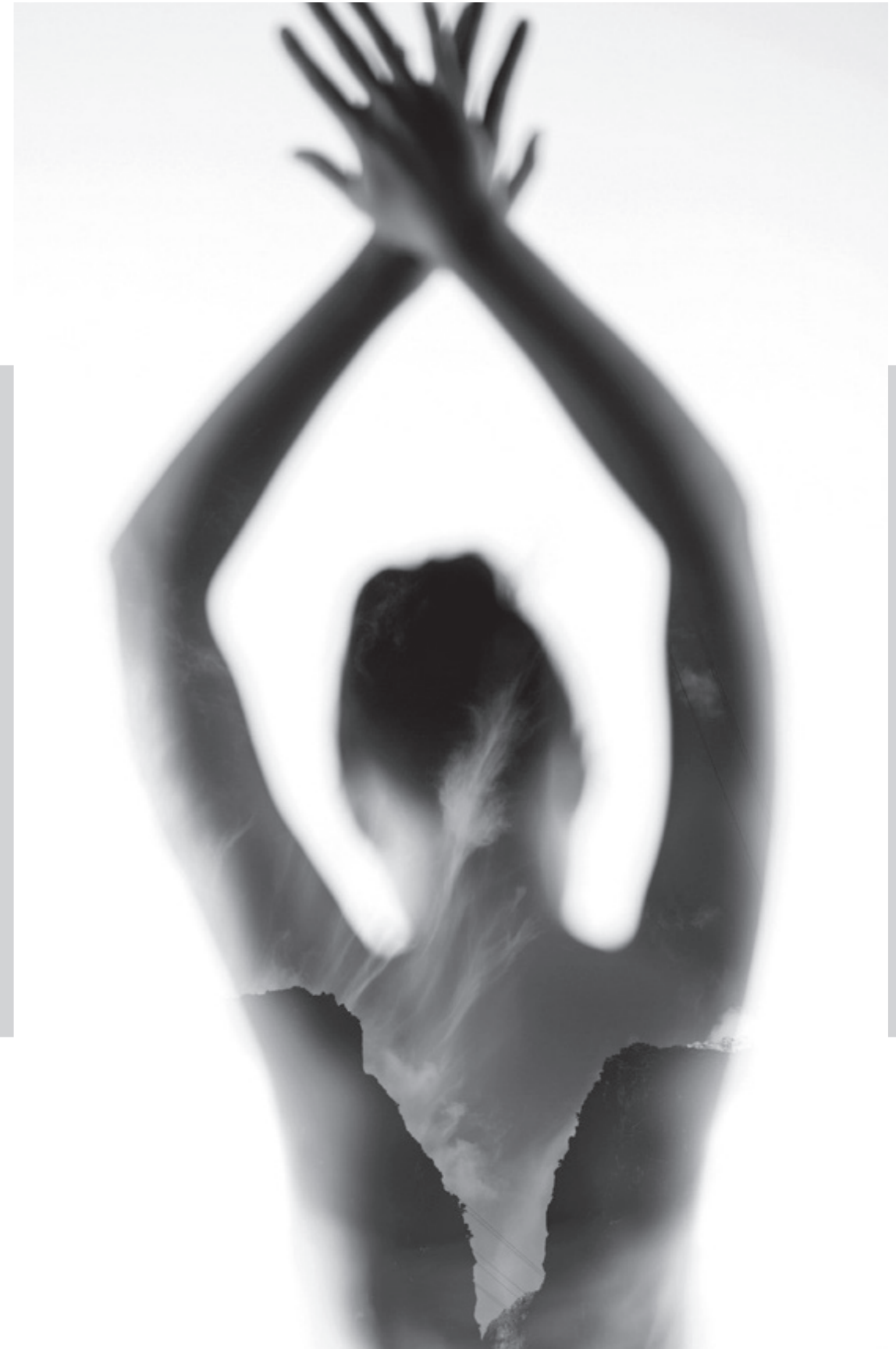
Sisua kuvaava asu
Kuvat: Mika Hämäläinen
Kuvankäsittely: Niina Järvinen
Kuvauspaikka: Valolinna

5. Lopuksi

*Omista sydän, joka ei koskaan kivety,
mielenlaatu, joka ei koskaan tylsy
ja kosketus, joka ei koskaan satu.*

-Charles Dickens-

Kuva: Winram, Laurence. Fiona I. Shadow.
Kevyt kuvamanipulaatio kirjoittajan.
Alkuperäinen teos kuvälähteissä

5. KAIKEN JÄLKEEN

eli

LOPPUPÄÄTELMÄT

Tuntoaistin ja vaatetusmateriaalien välisen suhteen tutkiminen ei todella ole yksinkertaista. Aihe tarjoaisi varmasti loputtomasti pohdittavaa.

Alunalkaen yksi haaste oli se, että en ole tuntoaistin asiantuntija. Minulla ei myöskään ole koulutusta psykologian saralta, lukuunottamatta aikoinaan lukiossa käytyjä kursseja. Materiaalien kokeminen sivuaa suuresti näitä aloja ja työni lähtikin liikkeelle niihin tutustumisesta.

Opinnäytetyössäni käytin tiedonlähteinä kirjallisuutta, aiemmin tehtyjä tutkimuksia sekä tekemiäni haastatteluita

Tuntoaistin ja vaatetusmateriaalien välisen suhteen tutkimisen haastavuuteen vaikuttaa se, että kyseessä on asia, joka on hyvin subjektiivinen sekä riippuvainen useista eri tekijöistä. Materiaalien kokemiseen vaikuttaa mm. vallitseva kulttuuri sekä oma persoonallinen historia eikä siis ainoastaan materiaalien aiheuttama tuntoaistimus.

Tuntoaistimukseen ja sitä kautta kokemukseen, taas vaikuttaa yksilön fyysiset ominaisuudet esimerkiksi sinun tuntoaistisi saattaa olla herkempi kuin minun.

On siis vaikea toisinaan rajata sitä, mikä tuntemus johtuu pääosin tuntoaistimuksesta ja mitä värittää oma subjektiivinen kokemus.

Aiheen moninaisuudesta sekä subjektiivisuudesta huolimatta koen, että tutkimuksestani saatavalla tiedolla on merkitystä niin itselleni kuin alalleni.

Kun tiedostamme paremmin millaisia tuntoaistimuksia ja tunteita vaatetusmateriaalit herättävät, voimme toivottavasti tehdä parempia materiaalivalintoja.

Tämä toimii myös suhteessa kuluttajaan, jos kuluttaja ymmärtää paremmin materiaalin laatua ja sen herättämiä tunteuksia, voi se vaikuttaa kestävämpien ostosvalintojen syntymiseen.

Tekstiilimateriaalien taktiilista kokemista ja sen yhteyttä kestäväan kulutukseen ovat pohtineet myös Riisberg työryhmineen tietoisuusprojektissaan (The Awareness Project). He painottavat käyttäjän osallistamista, muotoiluopetusta ja keskustelua taktiilisten ominaisuuksien kokemisesta materiaalien sekä vaatteiden laadun tietoisuuden lisäämisen työkaluina. (Riisberg ym. 2014, 1).

Yhdyn pitkälti heidän ajatukseensa.

Koen tutkimukseni tarpeelliseksi erityisesti sen vuoksi, että nykyajan kiireellisessä tekniikan ja innovaatioiden täyttämässä maailmassa tuntuu välillä, että perusasiat unohdetaan. Teknologia ei saisi etäännyttää meitä liikaa maailmasta, vaan auttaa meitä pääsemään sitä lähemmäs.

Vaatetusalalla teknologian vaikutus näkyy mm. siinä, että ostamisemme on siirtynyt yhä enemmän ja enemmän verkkoon. Tämä synnyttää tiettyjä ongelmia taktiilisuuden kannalta, sillä tällöin emme pääse tutustumaan samalla tavalla materiaalien tuntuun. Materiaaliin tutustuminen on tärkeä osa

niin suunnittelijan työtä, kuin kuluttajan ostopäätöstä. Tähän tulisi tuottaa nyky-päivänä enemmän toimivia ratkaisuja. Huomioon otettavaa verkko-ostamisessa on myös se, että se riisuu meiltä myös muut taktiiliset kokemukset vaatteesta ennen sen ostamista. Toisin sanoen emme pääse koettamaan vaateen tuntua yllämme ennen kuin se on saapunut kotiimme.

Verkko-ostamisesta keskusteltiin tutkimushaastattelunikin yhteydessä. Nämä haastattelut olivat äärimmäisen tärkeitä koko opinnäytetyöni kannalta, sillä pystyin peilaamaan niitä kirjallisesta lähdeaineistosta saamaani tietoon sekä tärkeimpänä, ne muodostivat pohjan koko opinnäyttemallistoni luomiselle.

Vaikka mallistoni on ensisijaisesti konseptuaalinen ja tehty taiteellisista lähtökohdista käsin, toivoisin silti vaatteiden päätyvän hyödylliseen käyttöön. Tätä tarkoitusta silmällä pitäen on päädytty erilaisiin asujen rakenteellisiin ratkaisuihin ja sillä on myös ollut vaikutusta tuotteiden ulkonäköön.

Koska mallistoa ei valmistettu kokonaisuudessaan opinnäytetyön palautukseen mennessä on siitä vaikea tehdä täysin lopullista arviota, sillä asut muuttuvat yleensä vielä prototyyppiä sekä mallikappaleen valmistusvaiheessa. Kuten tapahtui turvattomuuden ja energisyyden asukokonaisuuksien kohdalla. Koen kuitenkin onnistuneeni luomaan eheän ja toimivan malliston, joka välittää haluamani sanoman.

Oli mielenkiintoista työskennellä useiden materiaalien, tunteiden, tuntemusten ja assosiaatioiden parissa, mutta toisaalta se tuntui välillä myös ylikuormittavalta. Päätöksiä piti tehdä nopeasti, eikä aikaa jäänyt paljon teemoihin syventymiseen. Jos olisin tehnyt malliston vain tunteisiin tai jopa vain yhteen tunteeseen perustuen olisi siihen tullut erilaista syvyyttä.

Asukokonaisuuksien takana olevaa ajatusta en ole halunnut avata kirjallisuudessa työssäni liikaa. Tarkoituksena on, että jokainen saa kokea ne myös omista lähtökohdistaan. Toivon, että opinnäytteeni herättelee ajattelemaan sen sisällä käsiteltyjä teemoja laajemmin.

Opinnäytetyö oli jossain määrin aikamoinen sukellus omaan itseen ja herätteli minuakin tarkastelemaan maailmaa uusin tavoin. Toisinaan huomasinkin ajautuvani raiteilta ja alkavani pohtimaan tutkimukseni aiheita liian henkilökohtaisista lähtökohdista. Pystyin kuitenkin palaamaan objektiivisempaan rooliin ja pitämään työni, sille rajatulla alueella.

Opinnäytetyön tekeminen oli rankka, mutta palkitseva prosessi, josta koin oppineeni paljon. Kaiken tämän jälkeen koen kasvaneeni niin ihmisenä kuin suunnittelijana.

KIITOKSET

Tämä opinnäyte ei olisi tullut varmasti koskaan valmiiksi ilman tukea ja apua lukuisilta ihanilta ihmisiltä.

Perheeni kannusti ja tuki.

Opettajani uskoivat kykyihini ja heiltä jäi käteen runsaasti oppia.

Tutkimusta varten haastatellut heittäytyivät ennakkoluulottomasti mukaan ja tekivät tutkimuksen tekemisestä hauskaa.

Luokkatovereiltani opin paljon yhteisinä vuosina
Läheiseni piristivät ja kuuntelivat oli minulla sitten iloja tai suruja

Sain apua niin tutuilta kuin tuntemattomiltakin
Ja olen siitä äärettömän kiitollinen

Erityiskiitos:

Juha Kukkonen, Valolinna

Mika Hämäläinen

Anna Palmén

Anna Ruuttula

Sanna Kettunen

Eeva-Leena Sirviö

LÄHTEET

Kirjallisuus

Ackerman, Diane. 1991. Aistien historia. Suomentanut Seppo Heikinheimo. Juva. WSOY. Englanninkielinen alkuteos 1990.

Linden, David J. 2015. Touch, The Science of the Sense that Makes Us Human. Suomentanut kirjoittajan. Penguin Books

Söderena, Maarit. 2013. Tunne, Aisti, Toimi. Helsinki. Foxoffset Oy

Artikkelit

Ackerman, Joshua M. Nocera, Christopher C. Bargh, John A. 2010. Incidental Haptic Sensations Influence Social Judgments and Decisions. (suom.kirjoittajan) Science. Vol 328 Issue Issue 5986, pp. 1712-1715 [viitattu 5.11.2019]

Saatavissa: https://www.researchgate.net/publication/44798948_Incidental_Haptic_Sensations_Influence_Social_Judgments_and_Decisions

Bello, Adriana. 2017. New clothing line offers the blind fashion they can “see”. (suom.kirjoittajan) Aleteia. [viitattu 3.2.2020]

Saatavissa: <https://aleteia.org/2017/10/26/new-clothing-line-offers-the-blind-fashion-they-can-see/>

Longley, Robert. 2019. An Introduction to Sensory Marketing. (suom kirjoittajan) ThoughtCo. [viitattu 3.2.2020]

Saatavissa: <https://www.thoughtco.com/sensory-marketing-4153908>

Lund, Curt. 2015. Selling through the Senses: Sensory Appeals in the Fashion Retail Environment. (suom.kirjoittajan). Fashion Practice, Volume 7, Issue 1, pp9-30. [viitattu 3.2.2020]

Saatavissa: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.2752/175693815X14182200335619>

Lupton, Ellen. Lipps Andrea. 2018. Why Sensory Design?. (suom.kirjoittajan) CooperHewitt. [viitattu 3.2.2020]

Saatavissa: <https://www.cooperhewitt.org/2018/04/03/why-sensory-design/>

Selin, Risto. 2004. Ilman tuntoa et pärjäisi. Tiede. [viitattu 1.10.2019] Saatavissa: https://www.tiede.fi/artikkeli/jutut/artikkelit/ilman_tuntoa_et_parjaisi

Spence, Charles. Puccinelli, Nancy M. Grewal, Dhruv. Roggeveen, Anne L. 2014. Store Atmospherics: A Multisensory Perspective. (suom kirjoittajan). Psychology and Marketing, Vol 31(7) pp 472-488. [viitattu 3.2.2020]

Saatavissa: https://www.academia.edu/26634869/Store_Atmospherics_A_Multisensory_Perspective

Williams, Lawrence E. Bargh, John A. 2008. Experiencing Physical Warmth Promotes Interpersonal Warmth. (suom. kirjoittajan) Science. Vol 322 pp.606-607. [viitattu 5.11.2019] Saatavissa:

Tutkimukset

Bang, Anne Louise. 2007. Fabrics in function - emotional utility values. (suom. kirjoittajan). Nordic Design Conference. [viitattu 19.11.2019] Saatavissa: <https://archive.nordes.org/index.php/n13/article/view-File/159/142>

Gong, Lin. Shin, Jooyoung. 2013. The Innovative Application of Surface texture in Fashion and textile design (suom. kirjoittajan) Fashion and textile research journal. Jun, 15 (3):336-346
Saatavissa: http://kpubs.org/article/articleMain.kpubs?articleANo=ORSHBT_2013v15n3_336

Jakob, Anke. Collier, Lesley. 2017. Sensory enrichment through textiles for people living with dementia. (suom.kirjoittajan). Intersections Conference. [viitattu 3.2.2020]
Saatavissa: https://www.researchgate.net/publication/315174469_Sensory_enrichment_for_people_living_with_dementia_increasing_the_benefits_of_multisensory_environments_in_dementia_care_through_design

Moody, Wendy. Morgan, Roger. Dillon, Patricia. Baber, Chris ja Wing, Allan. 2001. Factors underlying fabric perception. (suom. kirjoittajan) [viitattu 9.10.2019] Saatavissa: https://www.researchgate.net/publication/229027048_Factors_underlying_fabric_perception

Riisberg, Vibeke. Bang, Anne Louise. Locher, Laura. Moat, Alina Breuil. 2014. AWARENESS:Tactility and Experience as Transformational Strategy. (suom.kirjoittajan) Conference paper. Shapeshifting Conference: Auckland University of Technology 14-16.4.2014. [viitattu 1.11.2019] Saatavissa: <https://core.ac.uk/download/pdf/56365023.pdf>

Muut

HaptX.2020. [viitattu 3.2.2020] Saatavissa:<https://haptx.com/>

Lymed.2020. Mikä painevaate? [viitattu 3.2.2020]
Saatavissa: <https://lymed.fi/hoito/toimintaperiaate/>

Merriam-Webster. 2019. Emotion. (suom.kirjoittajan) [viitattu 1.10.2019] Saatavissa: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/emotion>

Merriam-Webster. 2020. Visual. (suom.kirjoittajan) [viitattu 25.4.2020] Saatavissa: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/visual>

Merriam-Webster. 2020. Tactile. (suom.kirjoittajan) [viitattu 25.4.2020] Saatavissa: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/tactile>

Tieteentermipankki. 2020. Ocularcentrism. [viitattu 3.2.2020]
Saatavissa: <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Nimitys:ocularcentrism>

Lukujen aluissa käytetyt lainaukset

1 Johdanto:

Greene, Joshua D. Morrison, India. Seligman, Martin E.P.2016. Positive Neuroscience. Google Books. 2020. [viitattu 22.3.2020] https://books.google.fi/books?id=t-DeDAAAQBAJ&pg=PT12&lp-g=PT12&dq=%E2%80%9CTouch+comes+before+sight,+before+speech.+It+is+the+first+language+and+the+last,+and+it+always+tells+the+truth.%E2%80%9D+%E2%80%95Margaret+Atwood&-source=bl&ots=mSduQpA6rs&sig=ACfU3U3wWNNF47Vbp6TU6D3SPKHaqvGY-A&hl=en&sa=X-&ved=2ahUKEwjN6I_gha_oAhXSiIsKHclxC1oQ6AEwCXoECAoQAQ#v=onepage&q=%E2%80%9CTouch%20comes%20before%20sight%2C%20before%20speech.%20It%20is%20the%20first%20language%20and%20the%20last%2C%20and%20it%20always%20tells%20the%20truth.%E2%80%9D%20%E2%80%95%20Margaret%20Atwood&f=false

2. Tutkimus:

Reader's Digest.1997. Quotable Quotes. (suom. kirjoittajan) The Reader's Digest Association Inc.

3. Suunnittelu:

Spirituality & Practice. 2020. Quotations on Touch. (suom.kirjoittajan) [viitattu 30.4.2020] Saatavissa: <https://www.pirittualityandpractice.com/quotes/features/view/28417/quotations-on-touch>

4. Mallisto

Spirituality & Practice. 2020. Quotations on Touch. (suom.kirjoittajan) [viitattu 30.4.2020] Saatavissa: <https://www.pirittualityandpractice.com/quotes/features/view/28417/quotations-on-touch>

5.Lopuksi

Spirituality & Practice. 2020. Quotations on Touch. (suom.kirjoittajan) [viitattu 30.4.2020] Saatavissa: <https://www.pirittualityandpractice.com/quotes/features/view/28417/quotations-on-touch>

KUVALÄHTEET

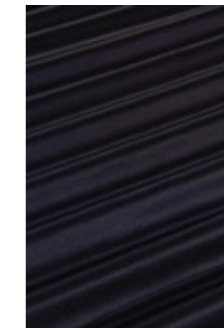
Jurek, Janusz. 2015. Papilarnie III. [viitattu 7.5.2020] Saatavissa: <https://www.behance.net/gallery/30852511/Papilarnie-III>

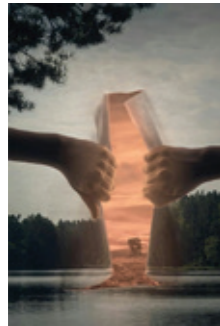
Ceccarini, Eric. Anthea's hands [viitattu 23.3.2020] Saatavissa: <http://www.ericceccarini.com/project/amnios/>

Relander, Christoffer. 2019-2020. Collector. We are nature VI. [viitattu 7.5.2020] <https://www.christofferrelander.com/we-are-nature-vi>

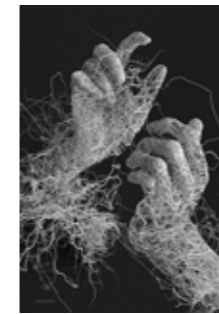
Eurokangas, New duchess 2,2020 [viitattu 2.3.2020] Saatavissa: <https://www.eurokangas.fi/brussel-keinonahka-m100-5600257m100>

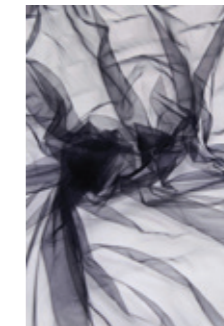
Järv, Kristian. 2015. Beyond Reality. [Viitattu 23.2.2020] Saatavissa: <https://pbs.twimg.com/media/ECK-aQVzWsAAHlpr.jpg>

Relander, Christoffer. 2012. We are nature II. [viitattu 7.5.2020] Saatavissa: <https://www.christofferrelander.com/projects/we-are-nature-2>

Jurek, Janusz. 2016. Papilarnie IV. [viitattu 7.5.2020] Saatavissa: <https://www.behance.net/gallery/41053035/Papilarnie-IV>

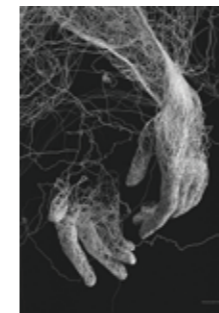
Eurokangas, helmitylli, 2020 [viitattu 2.3.2020] Saatavissa: <https://www.eurokangas.fi/helmi-tylli-m100-5609281m100>

Sidi-Yacoub, Anna. Silver [viitattu 23.3.2020] <https://www.daylighted.com/explore/artist/AnnaSidi>

Mountford, Daniel. 2010-2011. Double Exposure Portraits. [viitattu 7.5.2020] Saatavissa: <https://www.behance.net/gallery/863461/Double-Exposure-Portraits>

Jurek, Janusz. 2016. Papilarnie IV. [viitattu 7.5.2020] Saatavissa: <https://www.behance.net/gallery/41053035/Papilarnie-IV>

Winram, Laurence. Fiona I. Shadow. [viitattu 7.5.2020] Saatavissa: <http://projects.lwinram.com/projects/shadow/BLUE7802-Fiona-I-double-exposure-nude-woman-with-hands-raised/>

Bayer Herbert, Lonely Metropolitan, 1932 [viitattu 2.3.2020] Saatavissa: <https://twitter.com/FabRusen/status/1005521406740893698/photo/2>

Relander, Christoffer. 2019-2020. First Frost. We are nature VI. [viitattu 7.5.2020] Saatavissa: <https://www.christofferrelander.com/we-are-nature-vi>

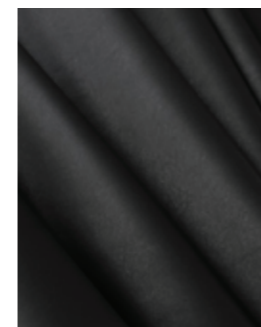
Mora, Antonio. Mar Again. [viitattu 7.5.2020] Saatavissa: <https://www.citizenatelier.com/mar-again>

anitadorina. 2018. [viitattu 23.2.2020] Saatavissa: <https://www.instagram.com/p/BiMXVO7jeKU/>

Winram, Laurence. Nikita II. Shadow. [viitattu 7.5.2020] Saatavissa: <http://projects.lwinram.com/projects/shadow/BLUE4710-1-Nikita-II-double-exposure-nude-girl/>

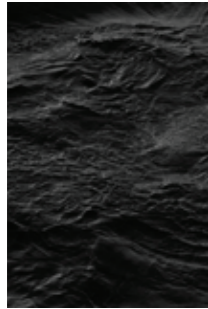

Eurokangas, Brussel keinonahka, 2020 [viitattu 2.3.2020] Saatavissa: <https://www.eurokangas.fi/search/?q=brussel-keinonahka>

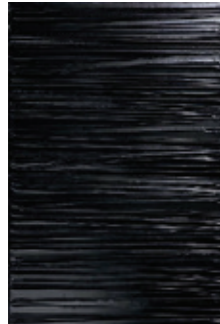
MOODBOARD: KUVALÄHTEET

Kubicki, Jar-
ek.2014.60612. the num-
bers. [viitattu 16.2.2020]
Saatavissa: <https://kubicki.info/the-numbers/#&gid=1&pid=60>

digdaga. black sea [viitattu 16.2.2020] Saatavissa: <https://digdaga.tumblr.com/post/72680954038/digdaga-black-sea>

Pierre Soulages. Peinture [viitattu 16.2.2020] Saatavissa: <https://www.wikiart.org/en/pierre-soulages/peinture-130-x-81-cm-20-03-2004-2004>

El Hierro [viitattu 16.2.2020] Saatavissa: <https://www.flickr.com/photos/7erence/8729193174>

Synthestruct.2014. Pattern + texture [viitattu 16.2.2020] Saatavissa: <https://www.flickr.com/photos/synthestruct/13253376335>

ESITIETOLOMAKE

Nimi: _____

Ikä: _____

Sukupuoli: _____

Ammatti: _____

Onko sinulla kokemusta tekstiili-/vaatetusmateriaalien käsittelystä? _____
(esimerkiksi vaatetusalan koulutus tai ompeluharrastus)

Jos vastasit kyllä, millaista? _____

Koetko, että tuntoaistisi on poikkeuksellisen herkkä tai vajavainen? _____

MATERIAALI:

1. Onko materiaali Miellyttävä Epämiellyttävä Neutraali

2. Mikä seuraavista kuvaa materiaalin tuntua parhaiten? Haluatko valita muita?

- Pehmeä Kova Karkea
 Sileä Kevyt Painava

3. Miten muuten kuvailisit materiaalin tuntua? _____

4. Millaisia tunteita materiaali sinussa herättää?

- Rentous Onni Ärtymys Mielihyvä
 Ujous Yllättyneisyys Energisyys Ihastus
 Kaiho Ilahtuneisuus Turvallisuus Masennus
 Ylpeys Ahdistus Pettymys Neutraalius
 Hellyys Turvattomuus Sisu Inho

5. Haluatko mainita jotakin muita tunteita? Mitä? _____

6. Nostattaako materiaali esiin muita ajatuksia, tuntemuksia, mielikuvia tai muistoja?

7. Millaiseen vaatteeseen voisit kuvitella materiaalin? Minkälaisessa tilanteessa käytettäisiin? Miksi?

Englanninkielinen materiaalikaavake

MATERIAL:

1. Is material Pleasant Unpleasant Neutral

2. Mikä seuraavista kuvaa materiaalin tuntua parhaiten? Haluatko valita muita?

- Soft Hard Coarse
 Smooth Light Heavy

3. How else would you describe tactile sensation, when touching the material? _____

4. What kind of emotions you feel or connect to the material?

- Relaxation Happiness Irritation Pleasure
 Shyness Surprise Energetic Delight
 Yearning Joy Safety Depression
 Pride Anxiety Disappointment Neutral
 Tenderness Unsafe Guts Disgust

5. Do you want to add any other emotions? _____

6. What other thoughts, sensations, mental images or memories material raises?

7. What kind of clothing you can imagine would be made from material? For what purpose? Why?

Yhteenveto: keinonahka

Miellyttävyys: Epämiellyttävä tai Neutraali

Miellyttävä: 2

Epämiellyttävä: 3

Neutraali: 3

Materiaalin tunnussa pilotointikokeilun tuntoaistimukset on lisätty sekundaariseen tuntuun sulkeisiin. Materiaalin tuntu määräytyi korkeimman määrän saaneisiin vaihtoehtoihin. Tämä määräytyi yhteenlasketuista primääri- ja sekundääriarvoista

Materiaalin tuntu: Sileä 6 Kova 3 (4)

Primääri tuntu: Sileä 4

Pehmeä:

Kova: 2

Karkea:

Sileä: 4

Kevyt:

Painava:

Sekundäärinen tuntu: Sileä 2 (3) Kevyt 2

Pehmeä:1

Kova:1 (2)

Karkea:

Sileä: 2 (3)

Kevyt: 2

Painava: 1 (2)

Muut kuvaukset materiaalin tunnusta: epäaitous, nahkaa muistuttava, ryppyinen, hieman joustava, ei joustava, ei laskeutuva, tekonahka, venyvä, jämäkkä, raskas, ei hengitä, muovipöytälinamainen, eläimellinen, kumimainen, paksu, jäykkä, nihkeä

Tunteissa sulkuihin on asetettu englanninkielisenä tehty haastattelu. Koska tunteet ja niiden tulkinta on joissain määrin yhteydessä kieleen (kuten aiemmin tutkimuksessa käydään läpi), olen erottanut englanninkielisen listauksen tunteiden kohdalla. Pilotointikokeilun tunteet ovat laskettu mukaan.

Positiivissävytteiset tunteet: 11(12)

Koetuin tunne: Turvallisuus (3) ja mielihyvä (3)

Rentous:2

Onni:

Energisyys: 2

Mielihyvä: 3

Hellyys:

Ihastus:

Turvallisuus: 3

Yllättyneisyys: (1)

Ilahtuneisuus: 1

Neutraalius: 2

Negatiivissävytteiset tunteet: 17 (1)

Koetuin tunne: Sisu (4) ja Ylpeys (4)

Ujous: 1

Ahdistus:

Pettymys: 1 (1)

Masennus: 1

Kaiho: 2

Turvattomuus:

Ärtymys: 3

Sisu: 4

Inho: 1

Ylpeys: 4

Muut liitetyt tunteet: Voimallisuus, pieni pettymys, helppous,

Materiaalin esiin nostattamat tuntemukset, ajatukset, mielikuvat tai muistot:

huonolaatuiset laukut, vaunujen, autojen ym. penkit, voimaantuminen, 80-luvun huoltoaseman ravintolan kahvin tahraama pöytäliina, käsilaukun palanen, iso ihana naisellinen käsilaukku, Matrix-elokuva, futuristiset vaatteet, Maleficient-elokuva, cyberpunk pukeutuminen, sohvanpäällyste, satulatuoli, raippa

Erotilanne, Yläasteella omistettu nahkatakki, kirppikseltä ostetut nahkahousut, elämäni onnellisin vaihe,

Nurja puoli yllättää, ei ahdistaa, ei purista, elastinen vaikka nahkantapainen, maailman ärsyttävin materiaali työstää, viha-rakkaussuhde, kaunis katesauma, helppo pitää puhtaana, huonekalu- tai sisustustekstiili,

Halpa, hikinen, feikki,

Materiaalista kuviteltu vaate, sen käyttötilanne ja syy:

Nahkavaatteet, kireä nahkatoppi, kotelohame, nahkarotsi, miesten puvun liivi, liivi, hame, pitkänmallinen mahdollisesti polvimittainen takki, diskoasu (värikä), toppaus tai vahvikeosa esimerkiksi takkiin, ehkä housut tai mieluummin osa housuista, nahkatakki, tyylikäs minihame, syksyn ulkoilutakki, puku, erilaiset takit, housut

Selkeästi naiselliset vaatteet, ei käytännöllinen, monipuolinen materiaali, vähän prameileva, tukehduttava

Mihin tahansa tilanteeseen, rokkikeikka, esiintymisvaate, naamiaisvaate, teatterivaate (osana teatteriesitystä, puvustuksellinen), työkäyttöön edustustakki, melkein mihin tahansa paitsi kotivaatteeksi, baariin, bileisiin, ulkokäyttöön

Yhteenveto: Kevyt polyesteri kangas

Miellyttävyys: Miellyttävä

Yksi osallistujista koki materiaalin olevan vähän jokaista. Tästä annettu jokaiseen arvo.

Miellyttävä: 5

Epämiellyttävä: 2

Neutraali: 3

Materiaalin tunnussa pilotointikokeilun tuntoaistimukset on lisätty sekundaariseen tuntuun sulkeisiin. Materiaalin tuntu määräytyi korkeimman määrän saaneisiin vaihtoehtoihin. Tämä määräytyi yhteenlasketuista primääri- ja sekundääriarvoista

Materiaalin tuntu: Kevyt 6 Sileä 6

Primääri tuntu: Kevyt 4

Pehmeä:

Kova:

Karkea: 1

Sileä: 2

Kevyt: 4

Painava:

Sekundäärinen tuntu: Sileä 4

Pehmeä: 1 (2)

Kova: (1)

Karkea: (1)

Sileä: 4

Kevyt: 2

Painava:

Muut kuvaukset materiaalin tunnusta:

harsomainen, ei silkkimäinen, koska pientä karheutta, voisi ajatella, että helppo päällä, keinotekoinen, muovinen, mökin tiheän vihreän hyttysverkon tuntuinen, ilmava, vaikka sileä niin pientä tekstuuria, muistuttaa organzaa tai vastaavaa materiaalia tunnultaan, ohut, ei tunnu hienolta, läpinäkyvä, kevyt, halpa (tuntuu muoviselta), varmaan laskeutuu kivasti, tuntuu smaragdinvihreältä

Tunteissa sulkuihin on asetettu englanninkielisenä tehty haastattelu. Koska tunteet ja niiden tulkinta on joissain määrin yhteydessä kieleen (kuten aiemmin tutkimuksessa käydään läpi), olen erottanut englanninkielisen listauksen tunteiden kohdalla. Pilotointikokeilun tunteet ovat laskettu mukaan.

Positiivissävytteiset tunteet: 19 (20)

Koetuin tunne: Rentous 4

Rentous: 4

Onni: 2 (3)

Energisyys: 3

Mielihyvä: 2

Hellyys: 2

Ihastus: 2

Turvallisuus: 1

Yllättyneisyys: 1

Ilahtuneisuus: 2

Neutraalius: 1

Negatiivissävytteiset tunteet: 15 (18)

Koetuin tunne: Ujous 3(4) Turvattomuus 3(4)

Ujous: 3 (4)

Ahdistus: 2

Pettymys:

Masennus: 1

Kaiho: 3

Turvattomuus: 3(4)

Ärtymys: 1

Sisu:

Inho: 2

Ylpeys: (1)

Muut liitetyt tunteet:

ujous todella vahvana, viattomuus, keveys, vapaus, näen vaatteena, johon liittyy ihastus ja mielihyvä (ei merkitty listaan) materiaalina kauhistuttaa

Materiaalin esiin nostattamat tuntemukset, ajatukset, mielikuvat tai muistot:

nude, verhot, kaitaliina, pöytäliina, hempeä, lempeä, hiekkaranta, sideharso, tylli, meren vaahto, ranta, tuuli, suojeluhalu, herkkä, haavoittuva, häät, häähuntu, juoksu, ulkoilu, Kreikan loma, romanttinen, romanttinen tapaaminen, sukkahousut, juhla, kiristävät paidanhihat, lasten vaatekuvaukset, kesäinen, lämmin kesäpäivä, terassi, helle, silkkiä, hääpukumateriaali, sukujuhlat, pönötysjuhlat, lapsuuden hyttysverkko, kreikkalainen jumalatar mekko
ihana kevyt vaate, joka itsellä vielä löytämättä, tietynlaiset pienten lasten mekot, ilmava liehuu tuulessa, jossain määrin ylellinen keveytensä ansiosta

Materiaalista kuviteltu vaate, sen käyttötilanne ja syy:

Seksikäs yöasu, Vuorikangas jakkuun, halpa kiinalainen hääpuku, löysähkö pusakkamainen paita, erityisesti paita tai yläosa, pienten tyttöjen tutumainen mekko tai hame, perussiisti paita, pitkä laskeutuva bolero, osana mekkoa, toogamainen pitkä liehuva maksimekko, yläosa, paita, toppi, isot pussihihat, kevyisiin ulkovaatteisiin, kevyet hameet
Nätti, simpsakka, korkeakauluksinen, löysähkö, laskeutuva, liehuva, röyhelöt, ehdottomasti naisten vaatteisiin
koska on kevyt, on varmaan mukava päällä, mutta kuitenkin tyylikäs
Sukujuhlat, ohut kesäpäivänä käytettävä rentovaate, toimistovaate, smart casual juhlavaate, arjesta siistimpi voi olla myös juhlaan, treffeille, lämpimänä kesäpäivänä, häihin hautajaisiin

Yhteenveto: silkkikangas

Miellyttävyyttä: Miellyttävä

Yksi vastaajista koki tunnun ensin miellyttävänä sitten neutraalina. Molemmat on huomioitu arvoissa

Miellyttävä: 7

Epämiellyttävä:

Neutraali: 2

Materiaalin tunnussa pilotointikokeilun tuntoaistimukset on lisätty sekundaariseen tuntuun sulkeisiin. Materiaalin tuntu määräytyi korkeimman määrän saaneisiin vaihtoehtoihin. Tämä määräytyi yhteenlasketuista primääri- ja sekundääriarvoista

Materiaalin tuntu: Sileä 6(7) Pehmeä 4(5)

Primääri tuntu: Sileä 4

Pehmeä: 3
Kova:
Karkea:
Sileä: 4
Kevyt:
Painava:

Sekundäärinen tuntu: Sileä 2 (3) Kevyt 2(3)

Pehmeä: 1(2)
Kova:
Karkea:1
Sileä: 2 (3)
Kevyt: 2(3)
Painava:

Muut kuvaukset materiaalin tunnusta:

Jäykkä, muovisuus varmaan keinokuitu, pinta erilainen kuin kun ottaa käsiteltäväksi, kevyt, napakka, takapuoli karkea, tunnultaan kuin nukkinen iho, yllättävä, kahiseva, tuulipukumainen fiilis, tuntuu tuolin tai sohvan verhoilulta, liukas, tuntuu tummansiniseltä, karheus, sormet tarttuu, pinta tuntuu juhvalta, varmaan kiiltävä ja kaunis

Tunteissa sulkuihin on asetettu englanninkielisenä tehty haastattelu. Koska tunteet ja niiden tulkinta on joissain määrin yhteydessä kieleen (kuten aiemmin tutkimuksessa käydään läpi), olen erottanut englanninkielisen listauksen tunteiden kohdalla. Pilotointikokeilun tunteet ovat laskettu mukaan.

Positiivissävytteiset tunteet: 12 (15)

Koetuin tunne: Energisyys 3(4), Mielihyvä 3, Hellyys 3, Ihastus 3

Rentous: 1 (2)
Onni: (1)
Energisyys: 3 (4)
Mielihyvä: 3
Hellyys: 3
Ihastus: 3
Turvallisuus: 1
Yllättyneisyys: 1 (2)
Ilahtuneisuus:

Neutraalius: 3

Negatiivissävytteiset tunteet: 8 (9)

Koetuin tunne: Kaiho 2, Sisu 2, Ylpeys 2
Ujous: 1
Ahdistus: 1
Pettymys: (1)
Masennus:
Kaiho: 2
Turvattomuus:
Ärtymys:
Sisu: 2

Inho:
Ylpeys: 2

Muut liitetyt tunteet:

sisukas, kestävyys, hauska, lipevä, lämpö, ilo (ei nurjapuoli), ylellisyyt,

Materiaalin esiin nostattamat tuntemukset, ajatukset, mielikuvat tai muistot:

Jännät kaksi eri puolta, laadukas, juhllaisen tuntuinen kangas, pukujuhla, sitsit, ylioppilaslautakunnan vuosijuhlat, sisustusesineen seepprakuvioinen pinta esim. Eero Aarnion pony tai puppy -tyyliseen tuotteeseen, toppahousut, ulkoiluvaate, lumi, kylmyys, tietokoneen tai silmälasien puhdistusrätti, sateiset päivät, tumman vihreä, pimeys, aktiiviseen elämään, tunturi, laskettelu, aurinkotuoli Ala-asteella kiiltävästä kankaasta kaverille tehty Barcelonan lippu, isoisan ulkotakki, vanhojen miesten puseromainen ulkotakki
Ei varmaan voi käyttää säämiskänä,

Materiaalista kuviteltu vaate, sen käyttötilanne ja syy:

Erilaisiin takkeihin, takin vuori, Jakku tai muu vastaava, ulkoiluvaate, päällystakki, housut ulkoilukäyttöön, tyylikäs juhlaaalari, juhlamekko, aika lyhyt cocktailmekko, sopii istuvaan vaatteeseen sekä vähän löyempään, hyvän puvuntakin vuori, Jokapäiväinen arkivaate, aktiiviseen elämiseen, rentoon ajanviettoon, bisnespukeutuminen, juhlava, mutta kuitenkin arkeen, palaveri, business casual
Tuntu muistuttaa vedenpitävyydestä, Pyöreä kaula-aukko, resorit hihoissa sekä helmassa, löysähkö, hyvin laskeutuva

Yhteenveto: Vakosametti

Miellyttävyyt: Miellyttävä

Arvoihin merkattu pilotointikokeilussa annetut kaksi arvoa sekä yhden vastaajan kokemus, jonka mukaan hän koki materiaalin kaikkina vaihtoehtoina. Tunnistaessaan kankaan totesi, että epämiellyttävyyt tulee siitä, että vihaa vakosamettia.

Miellyttävä: 8
Epämiellyttävä: 2
Neutraali: 1

Materiaalin tunnussa pilotointikokeilun tuntoaistimukset on lisätty sekundaariseen tuntuun sulkeisiin. Materiaalin tuntu määräytyi korkeimman määrän saaneisiin vaihtoehtoihin. Tämä määräytyi yhteenlasketuista primääri- ja sekundääriarvoista

Materiaalin tuntu: Pehmeä 7(8)

Primääri tuntu: Pehmeä 7
Pehmeä: 7
Kova:
Karkea:
Sileä:
Kevyt:
Painava:

Sekundäärinen tuntu: Kevyt 2(3)

Pehmeä: (1)

Kova:

Karkea: (1)

Sileä: 1 (2)

Kevyt: 2(3)

Painava: 1

Muut kuvaukset materiaalin tunnusta:

muhkurainen, mäkinen, epätasainen, nukka nousee toiseen suuntaan, nukkasuunta vaikuttaa tuntoaistimukseen, jaokkeinen, kuin vakosamettihousujen syyt, vihaan vakosamettia olisi epämiellyttävä, mielenkiintoinen kun koskettaa liikuttamatta kättä pehmeä kun liikuttaa tuntee uria, salaperäinen, sisäpinnaltaan miellyttävä, jurmuinen, karvainen, pörröinen, tuntuu luonnollisemmalta kuin aikaisemmat ei ehkä keinokuitu, toiseen suuntaan pistelee toiseen sileä, luultavasti raita, teksturoitu, vaikea vastata mitä tämä on

Tunteissa sulkuihin on asetettu englanninkielisenä tehty haastattelu. Koska tunteet ja niiden tulkinta on joissain määrin yhteydessä kieleen (kuten aiemmin tutkimuksessa käydään läpi), olen erottanut englanninkielisen listauksen tunteiden kohdalla. Pilotointikokeilun tunteet ovat laskettu mukaan.

Positiivissävytteiset tunteet: 20(23)

Koetuin tunne: Rentous 4(5), mielihyvä 4 ja hellyys 4

Rentous: 4(5)

Onni: 2(3)

Energisyys:

Mielihyvä: 4

Hellyys: 4

Ihastus: 1

Turvallisuus: 2

Yllättyneisyys: 1(2)

Ilahtuneisuus: 2

Neutraalius: 1

Negatiivissävytteiset tunteet: 5

Koetuin tunne: Ujous 2

Ujous: 2

Ahdistus:

Pettymys:

Masennus:

Kaiho: 1

Turvattomuus:

Ärtymys:

Sisu:

Inho: 1

Ylpeys: 1

Muut liitetyt tunteet:

rentous vahvana läsnä, epävarmuus (yleisesti ottaen miellyttävä en kuitenkaan tiedä pidäkö), pik-kumaisuus, paskan tärkeys, turhuus, ylimielisyys, tylsyys (niin nähty)

Materiaalin esiin nostattamat tuntemukset, ajatukset, mielikuvat tai muistot:

kissa, kolmen tai kahden hengen divaani, reppu, auton penkin kangasmateriaali, sinapinväriset tai viininpunaiset tai vihreät vakosamettihousut, juhlava, elegantti 70-luku, vakosametin ihannointi, pappabasketit, tyynynpäälliset, samettihousut ja takit mitä muodissa (en voi sietää), tyyny, vanhan miehen taskunenäliina, poppana, kaitaliina, sametti, samettinen lierihattu, kirjaston ihana lukuhuone, tumman oranssi, 70-lukua, 70's show, teddykarvajänis, karvanopat, vanha auto, jossa pehmoapäällinen tuolien päällä, sisustustyyny ylellinen

lapsuudessa (ala-asteella) itsellä olleet vaalean punaiset trumpettilahkeiset vakosamettihousut ja kaverilla vihreät kapealahkeiset vakosametti housut, ala-asteella ommeltu vakosamettipenaali, huvittaa (kumppanin kanssa vakosamettiin liittyvät eriävät mielipiteet), muistuttaa lapsuudesta, larppauksen harrastaminen

Materiaalista kuviteltu vaate, sen käyttötilanne ja syy:

housut, takit, perusfarkkutakin mallinen takki tästä materiaalista, roolipeliasu, hame, henkselihame (metallisolki + nappi yhdistelmä) selkeästi housukangas, levealahkeiset 70-luvun housut, villapaitainen paita, oversize paita (vuoren tulisi olla pehmoinen) ei minusta vaatetusmateriaali (liian pehmeä jaokkeinen), yhdistettynä muihin materiaaleihin, lapsuuden kokemus vaikuttaa mielikuviin, toimisi sekä äidillä että lapsilla, taskumahdollisuus lapsilla aarteille äidillä esim puhelimelle Juhliin mielletty juhlavaksi kankaaksi, toimisto, casual, arkikäyttöön, rento vapaa-ajan vaate, kotibileisiin, kouluun, syksy-kevät, arki-/yleiskäyttöön,

Yhteenveto: 100% Pellava

Miellyttävyyks: Epämiellyttävä

Yksi vastaajista ei pitänyt materiaalia minään näistä. Hänen mukaansa materiaali oli kummallinen. Lopuksi sanoi materiaalin olevan ehkä neutraali (merkattu arvoihin)

Miellyttävä: 1

Epämiellyttävä: 4

Neutraali: 3

Materiaalin tunnussa pilotointikokeilun tuntoaistimukset on lisätty sekundaariseen tuntuun sulkeisiin. Materiaalin tuntu määräytyi korkeimman määrän saaneisiin vaihtoehtoihin. Tämä määräytyi yhteenlasketuista primääri- ja sekundääriarvoista

Materiaalin tuntu: Karkea 5 Kevyt 4(5)

Primääri tuntu: Karkea 5

Pehmeä:

Kova: 1

Karkea: 5

Sileä:

Kevyt:

Painava:

Sekundäärinen tuntu: Kevyt 4(5)

Pehmeä:

Kova: 1 (2)

Karkea: (1)
Sileä:
Kevyt: 4 (5)
Painava: (1)

Muut kuvaukset materiaalin tunnusta:

puuvillamainen, pitsimäinen (vaikkei pitsiä) vähän kova, ei niin miellyttävä, raapiva pehmenee hiukan vähän ajan päästä, onko pellavaa (tuntuu vähän), puolikarkea luonnonmateriaali, joustava, rakeinen, huokoinen, ei tiivis, epätasainen, kova materiaali, en pidä tunnusta jos koskisin vain kerran en käyttäisi materiaalia

Tunteissa sulkuihin on asetettu englanninkielisenä tehty haastattelu. Koska tunteet ja niiden tulkinta on joissain määrin yhteydessä kieleen (kuten aiemmin tutkimuksessa käydään läpi), olen erottanut englanninkielisen listauksen tunteiden kohdalla. Pilotointikokeilun tunteet ovat laskettu mukaan.

Positiivissävytteiset tunteet: 5(6)

Koetuin tunne: Mielihyvä 2 Yllättyneisyys 1 (2)

Rentous: 1
Onni: 1
Energisyys:
Mielihyvä: 2
Hellyys:
Ihastus:
Turvallisuus:
Yllättyneisyys: 1 (2)
Ilahtuneisuus:

Neutraalius: 2

Negatiivissävytteiset tunteet: 12(16)

Koetuin tunne: Masennus 2(3), kaiho 2, turvattomuus 2, sisu 2

Ujous:
Ahdistus: 1(2)
Pettymys: 1 (2)
Masennus: 2 (3)
Kaiho: 2
Turvattomuus: 2
Ärtymys:
Sisu: 2
Inho: 1(2)
Ylpeys: 1

Materiaaliin liitettiin myös jollakin tasolla yllättyneisyys, kaiho ja neutraalius, mutta vastaaja kuitenkin koki että se on vain melkein ei ihan niitä.

Muut liitetyt tunteet:

Epämiellyttävyys, kaiho ja yllättyneisyys ovat melkein muttei ihan kuvaavia, tosi neutraali ehkä vähän tylsyys, huolettomuus,

Vastaaja täsmentää sisun valintaa: koska materiaali tuntuu talonpojan vaatteilta, yhdistyy sisun tunteeseen. Tällä Suomi rakennettiin. Vastaaja liittyy kankaan vahvasti talonpoikaisuuteen, kovaan

työhön ja hikeen. Tämä historiallinen konteksti vaikuttaa tunteiden valintaan vahvasti.

Materiaalin esiin nostattamat tuntemukset, ajatukset, mielikuvat tai muistot:

Verhokangas, päiväkodin roolileikit, Röllin housut, iäkkäämmän ihmisen vaate, pellava (mutta en usko, että on. Vastaavanlainen karkeus), Puolustusvoimien jotkut vaatteet, julkinen tila esim . penkit, toimisto, talonpojan juuttisäkkivaatteet, sarkahousut, perunasäkki, pelloilta poimittu kestäväksi kankaaksi jalostettu, nostalgia, agraarisuomi, kova työ, talonpojan hiki, opettajatar, toisaalta ajatus jäykkisihmisestä toisaalta hippi-ihmisestä, vaaleanharmaat sisustustyyny
Mummolan pöytäliina ja sen päällä olevat herkut, äidin pellavavaatteet, joita hän pitää mukavina tosi neutraali, jämäkkä, topakka, luonnonmukainen, karkea, mutta rento, hauska, en halua iholle vaatteena, verhoiluun, koska helppo puhdistaa ja kestää kovaa käyttöä,

Materiaalista kuviteltu vaate, sen käyttötilanne ja syy:

Vanhan ajan lasten pussihousut kiinteillä henkseleillä, päällysvaate, pellavamainen tunika, pidempi mekko, ei housuja, tosi ohut bolero, essu, jotkut tosi kivat reilut housut, jakkupuku, siisti mekko, talonpoikaisvaate, vaateen välikerros, mekko, jakku, housut, ei takki

Ei ihoa koskettavia vaatteita, ilmava, ei ylellinen, kukonaskelkuvioinen, voi tehdä mitä vaan

Ei ihan arkipäivä muttei tosi hienoon juhlaan, kesävaate, arkivaate, sukujuhla, kotiin maalle, stailattuna menisi ehkä muotihousuina, aika suoraleikkauksinen työvaate esim. toimistoon

Yhteenveto: Lateksipäällysteinen kangas

Miellyttävyys: Miellyttävä

Miellyttävä: 4
Epämiellyttävä: 2
Neutraali: 2

Materiaalin tunnussa pilotointikokeilun tuntoaistimukset on lisätty sekundaariseen tuntuun sulkeisiin. Materiaalin tuntu määräytyi korkeimman määrän saaneisiin vaihtoehtoihin. Tämä määräytyi yhteenlasketuista primääri- ja sekundääriarvoista

Materiaalin tuntu: Pehmeä 6(7) Kevyt 5(6)

Primääri tuntu: Pehmeä 4
Pehmeä: 4
Kova:
Karkea:
Sileä: 3
Kevyt:
Painava:

Sekundäärinen tuntu: Kevyt 5(6)

Pehmeä: 2(3)
Kova:
Karkea:
Sileä: (1)
Kevyt: 5 (6)
Painava:

Muut kuvaukset materiaalin tunnusta:

Tahmea, elastinen, en tykkää tunnusta iholla, nahkamainen, kitkainen, limainen, tarttuu käteen kiinni, toinen puoli tahmea, ällö, limainen, ällöttää, jää vähän käsiin hetkeksi, joustava ihomainen, liukas, venyvä, takapuoli miellyttävä tavallaan nahkamainen, muttei paksu sellainen, kuin iho
Pidempään tunnustellessa materiaalilla monia eri ulottuvuuksia
Tunteissa sulkuihin on asetettu englanninkielisenä tehty haastattelu. Koska tunteet ja niiden tulkinta on joissain määrin yhteydessä kieleen (kuten aiemmin tutkimuksessa käydään läpi), olen erottanut englanninkielisen listauksen tunteiden kohdalla. Pilotointikokeilun tunteet ovat laskettu mukaan.

Positiivissävytteiset tunteet: 19 (20)

Koetuin tunne: Energisyys 4

Rentous: 2(1)

Onni: 1

Energisyys: 4

Mielihyvä: 3

Hellyys: 1

Ihastus: 2

Turvallisuus: 2

Yllättyneisyys: 2

Ilahtuneisuus: 2

Neutraalius: 1

Negatiivissävytteiset tunteet: 9(10)

Koetuin tunne: Ylpeys 2(3), ahdistus 2, inho 2

Ujous:

Ahdistus: 2

Pettymys:

Masennus:

Kaiho:

Turvattomuus:1

Ärtymys: 1

Sisu: 1

Inho: 2

Ylpeys: 2 (3)

Muut liitetyt tunteet:

voimakkuus, itsevarmuus, yllättävyys, erikoisuus, ällötys, hauskuus (ehkä tahmeuden takia), saa hymyilemään
yllellisyys, jollain tapaa

Materiaalin esiin nostattamat tuntemukset, ajatukset, mielikuvat tai muistot:

jollain tapaa tyttöjen voimistelupuvut (vaikka ei ole niissä käytetty materiaali), tuhma materiaali, Antishop stereotyyppi, lasten avaruusviitta, sammakko, lateksi (ei kuitenkaan tarpeeksi muovinen ollakseen tätä), väärinpäin ollessaan vanhan ajan hiirimatto, jarrukangas, pinta muistuttaa lasten sänkyjen kosteusuojaa, korsetti (pehmeä ihoa vasten) kuuma kesäpäivä, matelijan iho, laadukkaan auton penkki tai kojelauta, selkeästi musta
joku sellainen, joka laitetaan sinulle päälle kampaamossa, aamuyön tunneilla baarin tanssilattia, kun

kengät tarttuvat siihen (kuulen, jopa äänen mikä siitä lähtee), selkään kiinnijäävä keinonahkatuoli, Mieleen muistuu pihassa ollut tekolammikko, jossa oli sammakoita. Muistuttaa pienten sammakoiden ihon herkkyyys ja nahkeus. Vastaaja mainitsi pitävänsä sammakoista eikä kokenut tunnetta ällöttävänä.

tuntuu syksyiseltä, kun menestyt, kaikki tehdään tästä

sekoitus mielihyvää (mieleen tulee aika, jolloin lapset pieniä), tuttavan sininen nahkasohva

Materiaalista kuviteltu vaate, sen käyttötilanne ja syy:

fetissivaatteet, laadukas takki, tosi tiukat housut (reidet tosin osuu yhteen, siitä johtuva kitinä ja nahkeus ei hyvä), paita, T-paidan suorakulmainen alue, leggingsit, ehkä joku toppi, biletoppi, goottityylinen pitkä hame, housut (tiukat), kauluspaita, keinonahkatakki, seksiasut, korsetti, kynähousut, leggari-tyyppiset mutta takataskuilla tai vastaavaa lisää (olisi ns. oikeat housut), shortsit, leggingsit (sisäreisiin jotain, että liikkuu)

hyvä leikkaus,

ei kesävaate, määrätietoisen ihmisen vaate (voi laittaa mihin tahansa), nuoren ihmisen baarivaate, harkittu business casual, ei arkivaate, ulos lähtiessä, teineille, toivottavasti ei mihinkään (ei ees uikkareihin),

Vaate voisi olla yllättävä, koska materiaalikin on. Vaikea käyttää monipuolisesti. Ehkä hankala päällä, kun muovimainen, kuitenkin kevyt ja miellyttävä

Haastava materiaali, kun ei lämmitä ja on tällainen lörppä/lipare

Asusteet hanskat, vyö, kassi

2. Haastatteluosio.

Vastaukset ovat haastattelutilanteessa tehtyjen nopeiden muistiinpanojen pohjalta auki kirjoitettuja. Ne eivät siis vastaa sana tarkkaan haastateltujen vastauksia.

Koetko, että materiaalit vastaavat visuaalisesti sitä miltä ne tuntuivat?

Vastaaja 1: Näyttää aika pitkälti siltä, miltä tuntui. Keinonahan pinnan muoto tuntui paremmin, kuin näkyi. Vakosametti oli mielikuvissa sinapinvärinen.

Vastaaja 2: Keinonahka ja vakosametti olivat sellaisia kuin odotinkin. Silkki yllätti.

Vastaaja 3: Lateksikangas ja keinonahka ihan sellaisia kuin ajattelin. Pellavasta ajattelin, että voisi olla pellava tai hamppu. Materiaali vaikea hahmottaa silmät kiinni. Vakosametti tosi samanlainen kuin ajattelin paitsi väriltään. Ajattelin, että tumma oranssi tai beessi. Käyttötarkoitus pysyisi samana. Silkki myös samanlainen kuin ajattelin. Ehkä kiiltävämpi kuin ajattelin. Voisi olla isoina pintoina, kuten häämekko. Kevyen polyesteri kankaan ajattelin olevan kiiltävämpi ja verkkomaisempi.

Vastaaja 4: Ei vastaa paitsi pellava

Vastaaja 5: Silkki joo. Thank god, se kiiltää. Kevyt polyesteri näyttää kivemmalta kuin tuntuu. Pellava oli mielikuvissa valkoinen, kuvioitu pöytäliina.

Vastaaja 6: En voi uskoa, että tää oli vakosametti. Vika oli mielikuvissa musta. Pellava tottakai. Keinonahka kyllä. Kevyt polyesteri joo mut ei. Oli mielikuvissa pastellinvärinen ja kerroksinen. Silkki on nyt selkeästi häämekko. Vakosametti ei tuntunut ihan suoralta (urat). Silkki ja vakosametti eivät vastanneet visuaalisesti sitä, miltä tuntuivat.

Vastaaja 7: Kyllä. Pellava oli mielikuvissa mustan harmaa.

Vastaaja 8: Aikalailta. Väritkin melkein arvasin. Silkki oli vaaleanpunainen.

Miltä haastattelu tilanne tuntui ja herättikö se jotakin ajatuksia?

Vastaaja 1: Tuntuma on paljon parempi kuin silloin kun näkee. Visuaalisuus vaikuttaa. Visuaalisesti valitsisin silkin, tuntoaistin perusteella viimeisen kankaan.

Vastaaja 2: Mielenkiintoinen kokemus. Valitsisin pellavan, koska arvostan sitä luonnonkuituna. Pelkän tuntoaistimuksen kautta en valitsisi sitä.

Vastaaja 3: Mielenkiintoinen. Jännä nähdä, miten visuaalisuus vaikuttaa mielikuvaan materiaalista. Kun sen vain tuntee, kuva on erilainen. Värien ja vastaavien tuntu osassa. Tunnepuoli oli vaikea hahmottaa. Enemmän ajatteli minkälaisena vaatteena käyttää ja missä tilanteessa. Tunne on vaikea yhdistää materiaaliin. Visuaalisuus vaikuttaa. Kun näkee miten materiaali laskeutuu ja käyttäytyy vaikuttaa se mielipiteeseen esimerkiksi keinonahkaa on vaikea kuvitella vaatekankaana.

Vastaaja 4: Opetti arvioimaan eritavalla, kuin silloin jos olisin nähnyt. Viimeinen materiaali oli musta myös mielikuvissa.

Vastaaja 5: Visuaalisuus vaikuttaa siihen tykkääkö vai ei. Vakosametissa ilman näköyhteyttä silitäessä arvioi tuntoa, kun nähdessä katsoo jälkeä.

Vastaaja 6: Herättää ajatuksia, miten sokeat kokevat. Avaa silmiä.

Vastaaja 7: En haluaisi olla sokea. Koen itseni visuaaliseksi ihmiseksi.

Vastaaja 8: Mielenkiintoinen. Jotkut materiaaleista herätti paljon toiset ei, eritoten vakosametti.

Onko materiaalin tuntu sinulle tärkeä ostopäätöstäsi tehdessä?

Vastaaja 1: Kyllä ehdottomasti

Vastaaja 2: Kyllä, jos en pidä materiaalista en osta tuotetta. En pidä raapivasta villasta.

Vastaaja 3: Ehdottomasti. Haastattelutilanne ei muuttanut käsitystäni tästä ajatuksesta, sillä mietin ostotilanteessa paljon miltä materiaalit tuntuvat. Jos tekisi tällaista paljon voisi se auttaa tekemään parempia ostopäätöksiä. Huomaan, että ostan jonkun tuotteen hätäisin päätöksin ajatellen, että tuote voisi olla mukava. Huomaan sitten myöhemmin ettei olekkaan tai ei sovi sellaiseen käyttöön, mihin olin sen ajatellut.

Vastaaja 4: Vaikuttaa.

Vastaaja 5: Riippuu sittä mihin tarkoitukseen vaate on. Juhlavaatteessa tunnolla ei ole niin väliä. Juhlavaatteessa visuaalisuus korostuu ja istuvuus merkitsee enemmän kuin materiaalin tuntu.

Vastaaja 6: Vaikuttaa. En voi sietää 100% akryylivillapaitoja, jotka ovat pörheitä. Ei saa olla sähköinen materiaali. Jos materiaali on hirveä niin en osta vaatetta, vaikka se olisi muuten kiva.

Vastaaja 7: Ei hirveän tärkeä. Riippuu käyttötarkoituksesta. Jos vaate on tiettyyn juhlaan tai tapahtumaan tuntu ei ole niin tärkeä. Materiaalin on kuitenkin oltava miellyttävä ja herättää positiivisia tunteita.

Vastaaja 8: Ei, koska ostan netistä.

Ostatko tuotteita verkkokaupoista? Tarvittaisiinko verkkokauppoihin indikaattoreita materiaalin tunnusta, sen synnyttämistä tunteista tai assosiaatioista?

Vastaaja 1: Ostan, jos tiedän valmiiksi nettikaupan tuotteiden ominaisuuksia. (Siis tuotteet itselle tuttuja ja koetaan luotettavina) En halua pettymyksiä. Indikaattorit materiaalin tunnusta olisi ehdoton plussa. Tietoa laskeutuvuudesta, painosta sekä tunnusta.

Vastaaja 2: Olisi hyvä. Yksi syistä miksen osta (tieto puuttuu tunnusta). Saattaa näyttää hyvältä kuvissa (tuote/materiaali), mutta kun tuote tulee kangas tai tuote on kamala.

Vastaaja 3: Tunnusta ehdottomasti. Tunteita voi olla ehkä vaikea tuoda siihen. Niitä tuodaan jo paljon esille esimerkiksi mainoskuvauksen kautta.

Vastaaja 4: Adjektiiveilla kuvailu toimisi järkevissä määrin. Visuaalinen kuva antaa tietoa ja yhdistyy ihmisen omiin muistoihin tunnosta. Tällöin voi myös yllättyä eli materiaali ei vastaakaan odotuksia.

Vastaaja 5: Tuotekuvauksissa voisi olla enemmän informaatiota materiaalin tunnusta.

Vastaaja 6: Tosi harvoin. Haluan tuntea ja sovittaa. Kaupoissa eri kokoja voi sovittaa samantien. Ei ole ylimääräistä rumbaa. Materiaalin tunnusta olisi hyvä olla indikaattoreita. Lähikuvia ja materiaalin kuvailua sekä tieto, kuinka läpinäkyvä materiaali on.

Vastaaja 7: En. Ei.

Vastaaja 8: Tunnusta olisi hyvä. Lähikuva kankaasta, sillä visuaalinen kuva viittaa tuntuun. Materiaalin tuntu on tärkeää. Pistely ja hengittämättömyys ei ole hyvä.

